

Elosztói szabályzat

**Az elosztó hálózathoz való hozzáférés
együttműködési szabályai**

MELLÉKLETEK

16. számú módosítás

Budapest, 2021. december 08.

Tartalomjegyzék

1. SZ. MELLÉKLET	6
Legfontosabb fogalmak meghatározása.....	6
2. SZ. MELLÉKLET	28
Közcélú elosztó hálózatra történő csatlakozás.....	28
3. SZ. MELLÉKLET	40
Elosztó hálózati üzembiztonsági mutatók	40
4. SZ. MELLÉKLET	46
A közcélú hálózatra való csatlakozásról szóló tájékoztató	46
5. SZ. MELLÉKLET	47
Az elszámolási mérés kialakításának szempontjai	47
5/A. SZ. MELLÉKLET	53
Az okosmérőkkel szemben támasztott minimális követelmények	53
6/A. SZ. MELLÉKLET	57
Kiserőművek elosztóhálózati csatlakozásának műszaki feltételei.....	57
6/B. SZ. MELLÉKLET	72
Háztartási méretű kiserőművek elosztóhálózati csatlakozásának műszaki feltételei.....	72
7. SZ. MELLÉKLET	91
Elosztói engedélyesi tulajdonú hálózati elemek harmadik fél által történő létesítésének, átalakításának műszaki-gazdasági feltételei	91
8. SZ. MELLÉKLET	93
Az üzemviteli megállapodás tartalmi követelményei	93
9. SZ. MELLÉKLET	94
Az üzembe helyezési program tartalmi elemei	94
10. SZ. MELLÉKLET	96
Az üzembe helyezési tájékoztató tartalmi követelményei.....	96

11. SZ. MELLÉKLET	97
IRÁNYMUTATÁS.....	97
A középvezetési hálózatok földzárlatos üzemével kapcsolatban	97
12. SZ. MELLÉKLET	111
IRÁNYMUTATÁS.....	111
A 132 kV-os hálózatok sántaüzemével kapcsolatban	111
13. SZ. MELLÉKLET	115
1. Az elosztó hálózatokon végzett munkák.....	115
2. Kapcsolási, feszültségmentesítési és feszültség alá helyezési kérelem és utasítás tartalmi követelményei	120
14. SZ. MELLÉKLET	122
Rendszerirányító üzemirányítás, elosztói engedélyes tulajdonú 132 kV-os vezetékek üzemirányítási feladatmegosztása.....	122
15. SZ. MELLÉKLET	124
Üzemeltetési tevékenység személyi és tárgyi feltételei.....	124
16. SZ. MELLÉKLET	136
Idegen vállalkozókra vonatkozó kötelezettségek.....	136
17. SZ. MELLÉKLET	137
Elosztó hálózati létesítmények dokumentációira vonatkozó előírások.....	137
18. SZ. MELLÉKLET	138
Elosztó hálózati távfelügyeleti rendszerek	138
19. SZ. MELLÉKLET	140
Elosztó hálózat üzemeltetés távközlési rendszerei.....	140
20. SZ. MELLÉKLET	142
A mérési pont azonosító felépítése	142
21. SZ. MELLÉKLET	144
A kérdőív tartalmi elemei a felhasználók profilhoz történő hozzárendeléséhez.....	144

ELOSZTÓI SZABÁLYZAT - MELLÉKLETEK

22. SZ. MELLÉKLET	148
Profilozott felhasználók elszámolási mennyiségének egy lehetséges meghatározása (példa)	148
23. SZ. MELLÉKLET	152
Elosztói engedélyes és Kereskedő/Egyetemes Szolgáltató közötti megállapodás	152
23/A. SZ. MELLÉKLET	179
Az egyes pénzügyi biztosítékokkal szemben támasztott követelmények	179
24. SZ. MELLÉKLET	181
Az idősoros mérési adatok küldésének formátuma	181
25. SZ. MELLÉKLET	182
Statisztikai elemzéssel készített felhasználói terhelési profilok	182
26. SZ. MELLÉKLET	183
Az elosztói engedélyes által igénybe vett elosztói rugalmassági szolgáltatások meghatározása	183
27. SZ. MELLÉKLET	186
A magyar villamos energia piac mennyiségi analitikáinak küldésére használt MSCONS formátum leírása	186
28. SZ. MELLÉKLET	187
A magyar villamos energia piac számlaanalitikáinak küldésére használt INVOIC formátum leírása	187
29. SZ. MELLÉKLET	188
A magyar villamos energia piac fogyasztói törzsadatainak küldésére használt UTILMD formátum leírása	188
A melléklet átdolgozás alatt.	188
30. SZ. MELLÉKLET	189
A magyar villamos energia piac fogyasztói törzsadatainak szinkronizálására használt SZINKRON formátum leírása	189
31. SZ. MELLÉKLET	190
A magyar villamos energia piac szervezett adatszerzésének megvalósítására használt SFTP kiszolgáló szerverek leírása	190
32. SZ. MELLÉKLET	191

ELOSZTÓI SZABÁLYZAT - MELLÉKLETEK

Nem fizető fogyasztók felfüggesztésének és visszakapcsolásának rendje és a kereskedők és az elosztói engedélyesek közötti adatcsere formátum leírása 191

33. SZ. MELLÉKLET 192

Legfontosabb fogalmak meghatározása

Adatgazdálkodás

Adatgazdálkodás: a villamosenergia-ellátási szabályzatokban meghatározott, a fogyasztásmérési és fogyasztási adatok, valamint a kereskedőváltáshoz, az aggregátorváltáshoz, a keresletoldali szabályozáshoz és az egyéb szolgáltatásokhoz szükséges adatok cseréjére és az adatokhoz történő hozzáférésre vonatkozó azon szabályok összessége, amelyek mentén az adatok beszerzése, összegyűjtése, validálása, tárolása, védelme, feldolgozása történik, és amelyek biztosítják az adatokhoz való megkülönböztetés-mentes, egyidejű és könnyű hozzáférést, a kiberbiztonság és adatvédelem legmagasabb fokát, valamint az adatkezelők pártatlanságát.

Jelen szabályzat szempontjából két alapvető adatkategóriát különböztetünk meg:

Személyes adat

Az azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ

Hálózatüzemeltetési adat

Minden olyan, a hálózati engedélyesnél az okosmérőből és a távlelőhető fogyasztásmérő-berendezésből származó adat, amely a közcélú hálózat irányításához, üzemviteléhez és fejlesztéséhez szükséges és nem minősül felhasználói elszámolási célú mérési adatnak.

Aktív felhasználó

Olyan felhasználó, aki saját maga által termelt vagy tárolt villamos energiát a saját csatlakozási pontján felhasználja vagy tárolja, a közcélú hálózatba betáplálja, vagy fogyasztásának, vagy betáplálásának rugalmasságát felajánlja, úgy, hogy az nem minősül önálló foglalkozása vagy elsődleges gazdasági tevékenysége céljából kifejtett tevékenységnek.

Aggregálás

Az elosztó, átviteli hálózatra vagy magánvezetésekre csatlakozó erőművek, felhasználói berendezések, villamosenergia-tárolók kombinálása valamely villamosenergia-piacon értékesítés, vásárlás vagy aukció céljából.

Alapellátás

A MEH által meghatározott, minimálisan elvárt szolgáltatásminőségi mutatókkal jellemezhető, normál üzembiztonsági igényt kielégítő villamosenergia-ellátási szint, amelynek költségeit a hatósági rendszerhasználati díjak hivatottak fedezni.

Alállomás

Azon zárt terület, amely tartalmazza a hálózat vonali főberendezéseken kívüli többi főberendezését. (Így az erőművek hálózati kapcsolóberendezéseit tartalmazó alállomások is ide tartoznak.)

Alállomási főberendezés

A transzformátorok, gyűjtősínek, ezek, és a vonali főberendezések kapcsolóberendezései.

Állomásfelelős

Az *állomásfelelős* az elosztói engedélyes vagy az *üzemeltető* személyi állományába tartozó azon személy, akit az *üzemeltető* kijelölt és felhatalmazott arra, hogy az alállomás vagy annak egy jól elhatárolt része feszültségmentesített állapotú munkára való átadása és feszültség alá helyezhetősége tekintetében *egyszemélyi felelősséggel* képviselje az illető *üzemeltető* üzemeltetési hatáskörébe tartozó alállomásban (NAF/KÖF, KÖF/KÖF alállomás és KÖF kapcsolóállomás) és azok biztonsági övezetében munkát végző összes munkacsoportot az *üzemirányító* felé, és az *üzemirányítót* a munkacsoportok felé.

Állomásgazda

Az *állomásgazda* az elosztói engedélyes, vagy az *üzemeltető* személyi állományába tartozó azon személy, akit az *üzemeltető* kijelölt és felhatalmazott arra, hogy az alállomás tisztaságáról, rendjéről gondoskodjon, az adott előírás szerint rendszeresen ellenőrizze a *berendezések* állapotát, teljes körűen tájékozott legyen az alállomásban történő eseményekről, gondoskodjon az alállomási dokumentációk rendben tartásáról és aktuális állapotáról.

Árampálya

Az a villamos hálózatrész, amely az adott felhasználási helyet – a közcélú elosztó hálózat transzformációs (KÖF esetén NAF/KÖF, illetve KÖF/KÖF; KIF esetén KÖF/KIF transzformáció) betáplálási pontjából kiindulva – közvetlenül ellátja villamos energiával.

Felfűzött ellátás esetén az íves vagy gyűrűs hálózaton a transzformációs betáplálási ponttól az üzemszerű bontási pontokig terjedő vezetékszakas az egy árampályának minősül.

Átviteli hálózat

A villamos energia átvitelére szolgáló vezetékrendszer - beleértve a tartószerkezeteket és a határkeresztező vezetéseket is -, a hozzá tartozó átalakító- és kapcsolóberendezésekkel együtt.

Beavatkozásra előkészített állapot (BEÁ)

A FAM beavatkozáshoz szükséges kapcsolási állapot kialakításával, valamint a KÜA létrehozásával előálló olyan állapot, melynek az a célja, hogy a technológiai folyamatok során a munkát végző személyek, az eszközök és a hálózati főberendezések minél nagyobb biztonságban legyenek.

BVTSZ

Budapesti Villamos Teherelosztó Szolgálat

Célvezeték

Az elosztóhálózatok táppontjából kiinduló vezeték, amely egy kapcsoló- vagy ipari állomást táplál és róla szárnyvezetékek és felhasználói transzformátorok nem ágaznak le.

Csatlakozási pont

A villamosművek, a villamosmű és a felhasználói berendezés, továbbá a villamosmű, a magánvezeték, a termelői vezeték, illetve közvetlen vezeték tulajdoni határa.

Csatlakozási terv

A tervezett villamos berendezés, létesítmény hálózati hatásait hálózatszámításokon keresztül részletesen elemző, műszaki specifikáció szintű (főbb készülékek, berendezések felsorolása, jellemzői stb.) létesítmények, berendezések elhelyezését, a villamos sémát vázlatosan bemutató dokumentáció, mely alapján még kivitelezés nem valósítható meg.

Csatlakozóberendezés

Az átviteli vagy elosztó hálózat részét képező vezetékrendszer - a hozzá tartozó átalakító- és kapcsolóberendezéssel együtt -, amely az átviteli vagy elosztó hálózat leágazási pontját a csatlakozási ponttal köti össze. A fogyasztásmérő berendezés a csatlakozóberendezés tartozéka.

Főberendezés

A villamosenergia-termelés, -átvitel, -elosztás, -szolgáltatás technológiai főfolyamatában az energia átalakítását, jellemzőinek megváltoztatását, szállítását végző üzemi berendezés, a hozzá tartozó védelmi és irányítástechnikai rendszerrel.

Lehet:

- Erőművi főberendezés,

- Hálózati főberendezés (alállomási és vonali főberendezés).

Elosztói átviteli megbízhatósági tartalék (DTRM)

Az az elosztói átviteli kapacitástartalék, amely a szabályozási zónák közötti, nem ÁHBE határkeresztezõ elosztóvezetéseken történõ üzemzavari kiségitéseket, valamint az adatpontatlanságokat veszi figyelembe.

Elosztói elõzetesen lekötött kapacitás (DAAC)

Az elosztói engedélyes által, a kereskedelmi engedélyesek szerzõdései alapján elfogadott, szabályozási zónák közötti, a nem ÁHBE határkeresztezõ elosztóvezetéseken magvalósuló teljesítménycsere, beleértve a folyamatban lévõ szállításokat is.

Elosztói nettó átviteli kapacitás (DNTE)

A két szabályozási zóna közötti nem ÁHBE határkeresztezõ elosztóvezetéseken megvalósuló teljesítménycsere lehetőség.

Elosztói rendelkezésre álló átviteli kapacitás (DATC)

A két szabályozási zóna között meglévõ, a nem ÁHBE határkeresztezõ elosztóvezetéseken további kereskedelemre felhasználható teljesítménycsere lehetőség.

Elosztói teljes átviteli kapacitás (DTTC)

A nem ÁHBE határkeresztezõ elosztóvezetéseken a két szabályozási zóna közötti maximális teljesítménycsere.

Egyéb üzemi hiba

Kikapcsolással/kikapcsolódással vagy az üzembiztonság csökkenésével járó azon *üzemi hiba*, amely NAF és/vagy KÖF hálózatot érint.

Lehet:

- infrastrukturális eszközrendszeri hiba,
- üzemmen kívüli állapotba kerülés.

Egyszemélyi felelõsség

Minden munkavállaló felelõs az általa elvégzett, vezetett, irányított munkáért, és a munkavégzése során elmulasztott ill. hozott döntéseiért, utasításaiért, és ezek szakszerûségéért.

Egyszeres hiányállapot

Olyan hiányállapot, amelyben egyidejûleg csak egy rendszerelem (szabadvezeték, kábel, transzformátor, erõmûvi blokk, meddõteli teljesítménytermelõ és/vagy -nyelõ berendezés) hiányzik a **normál állapothoz** képest **(n-1)**

Energiaközösség

Az energiaközösség szövetkezet vagy nonprofit gazdasági társaság formában működő jogalany, amelynek elsődleges célja nem a pénzügyi haszonszerzés, hanem hogy a tagjai számára, vagy az energiaközösség létesítő okiratában megjelölt működési területen környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket biztosítson azáltal, hogy villamosenergia termelés, tárolás, fogyasztás, elosztói rugalmassági szolgáltatás nyújtása, villamosenergia-megosztás, aggregálás, a közúti közlekedésről szóló törvény szerinti elektromobilitás szolgáltatás nyújtása és elektromos töltőberendezés üzemeltetése tevékenységek közül legalább az egyiket végzi.

Elosztói adatszolgáltatás időpontja

Profilos felhasználók esetében minden naptári hét utolsó előtti munkanapja.

Elosztó hálózat

A villamos energia elosztására és csatlakozási pontra való eljuttatása céljára szolgáló vezetékrendszer - beleértve a tartószerkezeteket is -, a hozzá tartozó átalakító- és kapcsolóberendezésekkel együtt.

Elosztói rugalmassági szolgáltatás

Az elosztó hálózat zavartalan és biztonságos működtetése és üzemvitele folyamatos biztosítása és hatékonyabbá tétele, valamint a villamosenergia-ellátás minőségének fenntartása érdekében az elosztó által piaci alapú eljárások keretében igénybe vett szolgáltatások összessége, ideértve a 2019/943/EU rendelet 2. cikk 26. pontja szerinti teher-újraelosztást és a nem-frekvenciavonatközösű kiegészítő szolgáltatásokat, valamint az egyéb az elosztó hálózati szűk keresztmetszet kezelésére irányuló szolgáltatásokat és az elosztói üzemirányítást támogató szolgáltatásokat.

Előre nem tervezhető feszültségmentesítés

Előre nem tervezhető a *feszültségmentesítés*, ha a beavatkozáshoz KFMU előre nem készíthető, vagy a felhasználók az Üzletszabályzatban meghatározott idővel előbb nem értesíthetők ki, mert az üzemi hiba vagy rendkívüli üzemi esemény sürgős, vagy azonnali beavatkozást tesz szükségessé az üzemi hiba elhárítása, megelőzése, az élet és/vagy vagyon megóvása érdekében.

Előre tervezhető feszültségmentesítés

Előre tervezhető a *feszültségmentesítés*, ha a munka végrehajtásához KFMU előre elkészíthető (függetlenül attól, hogy szükséges-e vagy sem), és az érintett felhasználók az ESzSz, VHSZ illetve az elosztói engedélyes Üzletszabályzatában foglaltak szerint kiértesíthetők.

Elszámolási időszak

Szerződésben megállapított, elszámolás alapjául szolgáló, két mérőleolvasás közötti időszak

Elszámolási pont

Az elszámolási mérés, vagy a mérési rendszer alapján létrehozott vagy mérésekből számítási eljárással képzett elszámolási mérési pont, amelyhez egyértelműen hozzárendelhető a menetrend, a rendszerszintű szolgáltatás, a rugalmassági szolgáltatás, az elszámolási mérés, és amely elszámolási pont a csatlakozási ponttal egyértelműen összerendelhető

Eredő terhelési profil

A felhasználók igazított terhelési profiljainak összege.

Erősáramú villamos berendezés (hálózat, aggregátor, vezeték, generátor, transzformátor stb.)

Erősáramú az a villamos *berendezés*, amely a villamos áram munkavégző képességének felhasználására (más energiává való átalakítására) szolgál, továbbá mindaz a villamos *berendezés*, amely a villamos energiát e *berendezések* céljára előállítja, átalakítja, szállítja, illetve elosztja.

A továbbiakban röviden csak a berendezés szót használjuk, illetve némely esetben az alkotó elemeket nevezzük meg, vagy szűkítjük a fogalmat, mint például "transzformátor", "hálózat", "alállomás", "generátor", "vezeték", "aggregátor" stb.

Eseti készenléti szolgálat

Különleges eseményekhez vagy körülményekhez kapcsolódóan elrendelt, megrendelés alapján biztosított *készenléti szolgálat*, amely a szokásostól eltérő, különleges, illetve rendkívüli események során válhat szükségessé a rendes *készenléti szolgálaton* felül, külön díjazás ellenében.

Ilyen különleges esemény például: nagy tömegeket vonzó sport vagy kulturális esemény, összejövetel, hadgyakorlat, rendkívüli méretű tárgyak szállítása. Különleges körülmény lehet például olyan hálózati munka, amely fokozott vagy speciális *készenlétet* igényel.

Felkészülési idő

A riasztástól az indulásig számított azon maximális idő, amely alatt a beavatkozó *készenléti szolgálatnak* munkaidőn kívül az indulásra fel kell készülni, szükség esetén a társát fel kell vennie; illetve munkaidőben a tevékenységét be kell fejeznie és a munkaterületet biztonságos állapotban kell elhagynia.

Felvonulási idő

A riasztástól számított azon maximális idő, amely alatt a beavatkozó *készenléti szolgáltatnak* a beavatkozás helyszínére vagy annak legközelebbi közúti megközelíthetőségi pontjára el kell érnie.

Feszültségmentes állapot

Feszültségmentes állapot az erőáramú villamos *berendezés* olyan állapota, amelyben a *berendezés* kapcsolata bármely lehetséges energiaforrással meg van szakítva és rajta a szabványsorozatban foglalt előírások szerinti műveleteket maradéktalanul elvégezték.

Feszültség alatt álló berendezés

A villamos *berendezés* az első üzembe helyezés időpontjától kezdődően mindenkor, ha rajta a szabványsorozatban meghatározott *feszültségmentesítést* nem hajtották maradéktalanul végre.

Feszültség alatti munkavégzés (FAM)

Az a tevékenység, amelynek során a beavatkozó szerelő a vonatkozó FAM szabályzatnak megfelelően a villamos hálózat feszültség alatt álló berendezéseinek munkát végez.

Feszültség alá helyezés

Az a kapcsolási művelet, illetőleg munkafolyamat, amelynek során a *berendezés* vagy annak egy része az energiatápláló, *feszültség alatt álló* vezetékkel vezetői vagy indukciós kapcsolatba kerül, vagy áramforrássá válik (MSZ 1585).

Feszültségmentesítés

Az a – meghatározott sorrendben végrehajtott, több műveletből álló – munkafolyamat, amelynek során a *feszültségmentesítendő berendezés* vagy *berendezésrész* kapcsolata minden *lehetséges energiatápláló berendezéssel* megszűnik, és feszültség alá kerülését műszaki intézkedéssel megakadályozták. (MSZ 1585)

Fogyasztási tényező (ft)

A felhasználó Mértékadó Éves Fogyasztása osztva 1000 kWh-val

$$ft = MEF [kWh] / 1000 [kWh]$$

Felhasználói kikapcsolódás

Felhasználói kikapcsolódás az *üzemi hiba* akkor, ha a szolgáltató berendezése a közcélú hálózat tulajdonjogi vagy kezelési határán túl keletkezett okból kikapcsolódik ki, és a kikapcsolódás csak a hibát okozó felhasználónál áll fenn.

Felhasználói korlátozás

Előre megtervezett forgatókönyv szerint kézi kapcsolással vagy automatikák által a terv szerinti határértékek elérése esetén önműködően

végrehajtott beavatkozás, amelynek következtében a felhasználó ellátása részlegesen vagy teljesen megszűnhet.

Lehet

- Hatósági
- Üzemzavari

Felhasználói szolgálat

A területi egységeknél a KIF csoportos és egyedi *üzemi hibák* elhárítására szervezett szolgálat.

Folyamatirányító rendszer

Alapvetően számítógépekből és számítógépes programokból álló olyan rendszer, amelynek feladata az üzemirányításhoz szükséges információk összegyűjtése, feldolgozása, megjelenítése, illetve a parancsok továbbítása a megfelelő berendezésekhez és az üzemirányítási helyekhez.

Fordulónap

A kereskedőváltás fordulónapja minden esetben a régi kereskedelmi szerződés megszűnésének napja. A Kereskedői adatszolgáltatás határnapja kijelentés esetén a megszűnést megelőző 21. nap, bejelentés esetén a hatályba lépést megelőző 22. nap.

Főelosztó-hálózat

Általában a 132 kV-os feszültségszintű, valamint a közép/középfeszültségű alállomásokot tápláló középfeszültségű hálózatot jelenti, a hozzá tartozó kapcsoló és átalakító berendezésekkel.

Fővezeték

Fővezetéknek nevezzük az elosztóhálózat táppontjaiból kiinduló vezetéket, amely a róla leágazó szárnyvezetékek és felhasználók közvetlen táplálására szolgál.

Frekvenciafüggő terheléskorlátozás (FTK)

Olyan frekvenciafüggő terheléskorlátozó automatikákkal megvalósított önműködő felhasználói korlátozás, amely a termelés és fogyasztás egyensúlyának helyreállítása érdekében a beállított frekvencia elérése és a késleltetési idő letelte esetén működésbe lép.

Frekvenciától független korlátozás (FKA)

A felhasználói terhelést csökkentő, a frekvencia értékétől függetlenül működő automatika rendszer, amely előre meghatározott üzemi események bekövetkezésekor kézi indítással is működésbe hozható.

Gyűrűs hálózat

Az a fővezeték és a róla leágazó szárnyvezetékekből álló hálózat, ahol a fővezeték két vége ugyanazon elosztó hálózati tápponthez csatlakozik, egy

hosszanti üzemserű bontási helyet tartalmaz, és a bontás révén kialakult két fővezeték-rész sugarasan üzemel.

Hatósági korlátozás

A villamosenergia-rendszer jelentős zavara és a villamosenergia-ellátási válsághelyzet esetén szükséges intézkedések során végrehajtott, összehangolt termelési, szállítási és szolgáltatási korlátozás. [280/2016. (IX.20.) Korm. rendelet]

Hálózat

Egymással összekapcsolt vezetékek és alállomások összessége.

Helyismereti vizsga

Az elosztói engedélyes hatáskörében szervezett, műszaki, elérhetőségi, jellemző üzemállapotú kérdéseket tartalmazó, általában többfokozatú vizsga(rendszer), amely az adott gazdasági társaság meghatározott berendezéseiben, illetve berendezésrészeiben a vizsga fokozatától függően elvégezhető feladatok ellátására képesít.

HKV

A hangfrekvenciás központi vezérlés (HKV) fogalomkörébe azok a vezérlési rendszerek tartoznak, amelyek átviteli útja az erősáramú hálózat, és amelyben a vezérlő jelek a hálózati frekvenciára ültetett impulzus-modulált hangfrekvenciás kódolt jelek.

Hurkolt hálózat

Olyan vezetékrendszer, amelyben üzemserűen több zárt kör (zárt gyűrűs, illetve íves hálózat) van, a vezetékek a csomópontokban többszörösen kapcsolódnak egymással és így az áram az egyes csomópontoknál elhelyezett felhasználókhöz több oldalról különféle utakon juthat el. A hurkolt hálózatot egy vagy több táppontból lehet táplálni.

Ideiglenes csatlakozást kérő

Az a leendő rendszerhasználó, aki határozott idejű, legfeljebb 12 hónapos időtartamra vonatkozó hálózathasználati szerződést kíván kötni,

Idény jellegű vételezés

A felhasználó vételezési jellege 12 hónapon belül két jól elkülöníthető időszakra osztható.

Igazított terhelési profil

A felhasználó tényleges felhasználásának megfelelő terhelési görbe, amelyet a normalizált profil fogyasztási tényezővel való szorzásával kell előállítani.

Indirekt mérés

Olyan fogyasztásmérő berendezéssel megvalósított mérés, amely kiegészítő készülékként mérőváltót tartalmaz

Infrastrukturális eszközrendszer

A villamos energia termelésének, szállításának, elosztásának és értékesítésének fő folyamatait segítő tárgyi feltételek összessége.

A következőket foglalja magába:

- Telemechanikai, távfelügyeleti, folyamatirányítási eszközök és ezek adatátviteli alrendszerei
- Korlátozási (FTK, FKA) alrendszer eszközei
- Fogyasztásvezérlő (HKV) és teljesítmény-gazdálkodó alrendszer eszközei
- Távközlés eszközei
- Védelem és automatika rendszer eszközei
- Elszámolási Mérés és Belső Elemző Mérés eszközei

Infrastrukturális eszközrendszeri hiba

Mindazon események, amelyek az üzemirányító központokban, erőművekben, állomásokban az *infrastrukturális eszközrendszer* elemeinek meghibásodását, téves működését, működésének elmaradását, az üzemképessége megszűnését és ezáltal a főberendezés üzemképességének csökkenését okozzák.

Íves hálózat

Az a fővezetékekből és ezek szárnyvezetékeiből álló hálózat, melynek fővezetékei két különböző táppontba csatlakoznak, egy hosszanti üzemszerű bontási hellyel rendelkeznek, és sugarasan üzemelnek.

Karbantartás

A berendezés tervszerű, megelőző állagmegóvása, javítása, tisztítása, a szükséges alkatrészek, berendezésrészecskék cseréje, pótlások elvégzése, általában minden olyan munka, amely a berendezés biztonságos működését szolgálja.

KDSZ

Körzeti Diszpécser Szolgálat, BVTSZ

Kereskedelmi Szabályzat

A kereskedelmi, elszámolási-mérési és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, egyes nemzetközi kereskedelmi feltételeket, továbbá a rendszerszintű szolgáltatásokra és a szervezett villamosenergia-piac működésére vonatkozó főbb szabályokat tartalmazó szabályzat.

Kereskedő

Jelen szabályzat alkalmazásában kereskedő az, aki az adott csatlakozási pontra ellátás alapú szerződést kötött a felhasználóval.

Kereskedői adatszolgáltatás határnapja

A Kereskedői adatszolgáltatás határnapja kijelentés esetén a megszűnést megelőző 21. nap, bejelentés esetén a hatályba lépést megelőző 22. nap.

Kezelő személyek

Az üzemeltető által meghatározott berendezések rendszeres, rendeltetésszerű, folyamatos üzemének biztosításával (berendezések kezelésével, gondozásával, ellenőrzésével és felügyeletével) megbízott személy (a továbbiakban kezelő személy).

Készenlétes személy (készenlétes)

Az a személy, aki munkaidőn kívül elsősorban a lakásán köteles tartózkodni olyan állapotban és abból a célból, hogy az *üzemi hibák* felderítésére, behatárolására, elhárítására és/vagy kijavítására igénybe vehető legyen. Munkaidőben a mozgásterét a *felvonulási idő* korlátozza be.

Munkaidőn kívül a *készenlétes* a rá vonatkozó *felvonulási idő* betarthatóságának figyelembevételével eltávozhat a lakásából, de a szolgálati beosztásban megadott hírközlő (kiértésítő) eszközzel az üzemirányító számára mindenkor elérhetőnek és az *üzemi hiba* elhárítására vonatkozó munkára igénybe vehetőnek kell lennie.

Munkaidőben a *készenlétes* csak úgy foglalkoztatható, hogy a rá vonatkozó *felvonulási idő* betarthatósága biztosítva legyen, és az üzemirányító által hírközlési eszközön keresztül mindig elérhető és az *üzemi hiba* elhárítására igénybe vehető legyen.

Készenléti idő

Az üzemen kívüli *berendezés* üzembevitelének elrendelésétől a *berendezés* üzemképességének és feszültség alá helyezhetőségének az *üzemirányítóhoz* történő bejelentéséig terjedő időtartam.

Lehet:

- egy meghatározott időtartam,
- készenléti idő "nincs".

Készenléti idő "nincs"

A berendezést az engedélyezett kikapcsolási időn (*feszültség-mentesítési* időtartományon) belül nem lehet üzembe venni. A FAM készenléti ideje a BEÁ megszüntetésének elrendelésétől a FAM biztonságos megszakításáig vagy befejezéséig és a BEÁ megszüntetésének az üzemirányítóhoz történő bejelentéséig terjedő időtartam.

Készenléti szolgálat (készenlét)

A nagyfeszültségű (NAF), közép feszültségű (KÖF) erőáramú villamos berendezésekben, valamint az ezekhez tartozó *infrastrukturális* eszközrendszerben munkaidőn kívül vagy munkaidőben keletkezett *üzemi hibák* gyors behatárolására, azok végleges vagy ideiglenes kijavítására, a felhasználók lehető legrövidebb időn belül történő villamosenergia-ellátására létrehozott szolgálat.

A készenléti szolgálat állhat készenlétes és ügyeletes személyekből.

Készre jelentés

Az a nyilatkozat, amellyel a munkát végző csoport munkavezetője közli, hogy az adott berendezésen a munkát befejezték és részéről az feszültség alá helyezhető.

KFMU

Kapcsolási és feszültségmentesítési utasítás, melynek formai és tartalmi követelményeit az elosztói engedélyesek egyedileg határozzák meg, az elosztói szabályzattal összhangban.

Kisfeszültségű (KIF) elosztóhálózat

A 0.4 kV-os névleges feszültségű hálózat

Középfeszültségű (KÖF) elosztóhálózat

Az 1 kV-nál nagyobb és legfeljebb 35 kV névleges feszültségű hálózat.

Közvetlen vezetékek

Közcélúnak, magán- és termelői vezetékeknek nem minősülő, Magyarország államhatárát nem keresztező vezetékek, hálózati elem vagy átalakító- és kapcsolóberendezés, amely közcélú hálózatra csatlakozó erőművet köt össze vételezővel.

Különleges üzemviteli állapot (KÜÁ)

A FAM-ra kijelölt berendezésnek a normálistól eltérő olyan üzemviteli állapota, amelynek során különleges intézkedések (pl. védelmek és automatikák működési idejének és módjának megváltoztatása, be-, illetve visszakapcsolások feltételhez kötése) biztosítják a FAM helyén esetleg bekövetkező villamos jellegű hiba következményeinek korlátozását.

Lehatároló földelés (és rövidrezárás)

Az a földelés (és rövidrezárás), amelyet az MSZ 1585 szabvány szerint végzett üzemi munkák elvégzéséhez a munkaterület lehatárolására a *lehetséges energiatápláló irányok* felől ideiglenesen létesítenek vagy használnak.

A szöveg egyszerűsítése érdekében csak a *lehatároló földelés* fogalmat használjuk, elhagyva a " -rövidrezárás " szót, de az minden esetben oda értendő.

Lehetséges energiatápláló berendezés (irány, pont)

A munkaterület határán lévő minden olyan *berendezés* (irány, pont) *lehetséges energiatápláló berendezésnek* (iránynak, pontnak) minősül, amely felől a munkaterületre az elosztói engedélyesnek rendelkezésre álló vagy az általa elvárható gondosság esetén megszerezhető információk szerint villamos energia és feszültség juthat.

Lehetséges betápláló *berendezésnek* (iránynak, pontnak) kell tekinteni az üzemszerű és a tartalék betápláló *berendezést* (irányt, pontot), a párhuzamosan járó engedélyezett generátort, az engedélyezett aggregátoros *berendezést* (irányt, pontot), a keresztezések és megközelítések hatására induktív vagy kapacitív csatolás illetve üzemi hiba (pl. vezeték szakadás) következtében feszültség alá kerülhető *berendezést* (irányt, pontot), valamint ha a bontási helyen felirat hívja fel a figyelmet a betáplálás lehetőségére.

Leválasztás

A villamos berendezésnek a tápláló hálózat minden sarkáról (minden irányból galvanikusan) történő kikapcsolása.

Magánvezetékre kapcsolódó felhasználó

Jelen szabályzat szempontjából jelenti azt a felhasználót, aki más felhasználó magánvezetékére kapcsolódva, azon keresztül részesül villamosenergia-ellátásban, beleértve azt is, akit a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény hatályba lépése előtt létrejött közüzemi ellátás keretében láttak el villamos energiával és azóta is változatlan csatlakozási pontról, mért magánvezetéken keresztül részesül villamosenergia-ellátásban, és a rendszerhasználati díjakat a közüzemi szerződés alapján a közüzemi szolgáltatóval, annak megszűnését követően az elosztói engedéllyessel számolja el.

Maradékgörbe

Az elosztóhálózat veszteségéből, és a profil elszámolású felhasználók aktuális vételezésének a meghirdetett profiltól való eltérései előjeles összegéből tevődik össze. (Az a terhelési görbe, amelyre az elosztói engedélyes menetrendet ad.)

Megbízás

Az elosztói engedélyes vagy az *üzemeltető* által a jelen szabályzat szerint valamely tevékenység ellátására kiállított írásos dokumentum.

Megvalósíthatósági Tanulmány (MT)

A tervezett villamos berendezés, létesítmény és az elosztó hálózat csatlakozására létrehozandó villamos kapcsolat megvalósíthatósági változatait és azok költségbecslését tartalmazó tanulmány.

Menetidő

A *felvonulási idő* és a *felkészülési idő* különbsége.

Mennyiségi eltérés

Egy csatlakozási ponton az adott elszámolási időszakban a mért és a Mértékadó Éves Fogyasztás alapján figyelembe vett villamos energia mennyiség különbsége. A pozitív eltérés túlfogyasztást, a negatív eltérés alulfogyasztást jelent.

Mért fogyasztás

A fogyasztásmérő két leolvasása közötti időszakban felhasznált, a fogyasztásmérő számlálója leolvasott értékeinek különbségével meghatározott villamos energia mennyiség.

Mértékadó Éves Fogyasztás (MÉF)

A fogyasztási tényező meghatározására használt villamos energia mennyiség.

Munkahelyi földelés (és rövidrezárás)

Az a földelés (és rövidrezárás), amelyet az MSZ 1585 szabvány szerint végzett üzemi munkák során a munkahely közvetlen védelmére ideiglenesen létesítenek vagy használnak és a munkavégzés helyéről szemmel látható.

A továbbiakban a szöveg egyszerűsítése érdekében csak a *munkahelyi földelés* fogalmat használjuk, elhagyva a "és rövidrezárás" szót, de az minden esetben oda értendő.

Munkavezető

Az a személy, aki személyre szóló, helyhez és időhöz kötött, szóbeli vagy írásbeli *megbízással* rendelkezik, és aki egy adott munkacsoportban dolgozók tevékenységét összehangolja, munkájukat megszervezi, annak során folyamatosan gondoskodik biztonságukról, számukra a munkával kapcsolatos utasítást ad és tevékenységüket ellenőrzi, és ezért felelősséggel tartozik.

A *munkavezető* alá tartozó munkacsoport szétválása estén (földrajzilag vagy munkafolyamat szempontjából) a *munkavezetőnek* megbízott csoportvezetőt kell kineveznie a tőle elszakadó csoport irányítására. Ezen esetekben a *vonalfelelős* vagy az *állomásfelelős* felé történő jelentési kötelezettség, valamint az elvégzett munkáért való felelősség továbbra is az írásban kijelölt *munkavezetőt* terheli.

Nagyfeszültségű (NAF) hálózat

35 kV-nál nagyobb névleges feszültségű hálózat.

Normalizált terhelési profil

Statisztikai elemzéssel készült felhasználói villamosteljesítmény-igény görbe, az évi villamosenergia-felhasználás felosztása az év minden naptári napjára, elszámolási időintervallumonkénti bontásban.

Normál kapcsolási állapot

A hálózat előre meghatározott és legnagyobb üzembiztonságot adó kapcsolási állapota, az alállomások gyűjtősínjeinek, illetve a gyűjtősínhez csatlakozó leágazásoknak az elrendezését, rögzíti.

n-1 elv

A villamos energia rendszer olyan kialakítása, hogy egyszeres hiányállapotban sem felhasználói kiesés, sem az üzemben maradó hálózaton túlterhelés, illetve feszültség-, frekvenciazavar nem lép fel. A kiesés után üzemben maradó rendszer továbbra is kielégíti az előírások szerinti műszaki követelményeket.

Összekötő berendezés

Több felhasználó által használt ingatlan belső vezetékhálózatának nem az elosztó tulajdonában álló, a csatlakozási pont után lévő méretlen szakasza.

Piaci szereplő

Olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely egy vagy több villamosenergia-piacon – ideértve a kiegyenlítő szabályozási piacokat is – villamos energiát vesz, ad el vagy állít elő, aggregálást végez vagy fogyasztói befolyásolási vagy energiatárolási szolgáltatások üzemeltetője, ideértve az említett tevékenységek folytatására kereskedési megbízásokat adó természetes vagy jogi személyt is.

Profilozási határ

A kisfeszültségű hálózatról ellátott felhasználókra meghatározott 3×80 A névleges csatlakozási teljesítmény.

Próbaüzem (Isd. még Üzemi próba)

Olyan üzemszerű állapot létrehozása, amelynél a berendezés teljesen az üzemszerűvel azonosan működik. A tényleges üzemtől csak az különbözteti meg, hogy a próbaüzem alatt lévő berendezés még nem a szokásosnak megfelelő üzembiztonságú, így fokozott megfigyelés alatt áll.

Reagálási idő

Az irányítástechnikai berendezés jelzésétől számított azon maximális idő, amely alatt az irányító (és egyben (táv)beavatkozó) Diszpécseri Szolgálatnak az információkat ki kell értékelni és szükség esetén a beavatkozást (első kapcsolást) végre kell hajtani.

Rendszerhasználó

Aki a közcélú hálózathoz villamos energia betáplálása, illetve vételezése céljából közvetlenül vagy közvetve csatlakozik, ideértve a töltőállomás-üzemeltetőt és a villamosenergia-tárolói engedélyest.

Részfogyasztás

Az adott elszámolási időszak felhasználásának egy hónapra eső része.

RKI hálózat

Rendszerszintű koordinálást igénylő hálózat.

Rövid idejű hálózati zavar

Rövid idejű hálózati zavarnak minősülnek a 3 percet nem meghaladó, felhasználói kieséssel járó üzemi hiba, amely lehet:

- A hálózatok automatikáinak visszakapcsolási idejét meg nem haladó kikapcsolódás.
- A mereven földelt csillagpontú hálózatokon azon eredménytelen visszakapcsolás, amely után felhasználói kiesés nem keletkezik. (Sánta üzem tartása.)
- A nem szünetmentes átkapcsoló automatikák és transzformátor visszakapcsoló automatikák eredményes működése.

Rugalmas csatlakozás

Olyan, a Vet. 35. § (7) bekezdése szerinti korlátozottan garantált csatlakozási kapacitás vagy korlátozott üzemeléssel biztosított csatlakozás, amely esetében a hálózati csatlakozási szerződésben előre rögzített feltételek szerint a rendszerhasználó, annak érdekében, hogy a hálózati csatlakozása gazdaságilag hatékonyabb módon és/vagy időben hamarabb történhessen meg, az elosztó utasítására pénzügyi ellentételezés nélkül vállalja betáplálásának, vagy fogyasztásának korlátozását.

Sugaras hálózat

Egy táppontból táplált fővezetékekből és ezek szárnyvezetékeiből álló olyan hálózat, melynek vezetékei sem egymással, sem más táppontokból ellátott vezetékekkel nincsenek kapcsolatban.

Szabályozási egység

Az elosztói rugalmassági szolgáltatás nyújtására, teher-újraelosztás igénybevételére alkalmas berendezés.

Szárnyvezeték (leágazás)

Szárnyvezetéknek (leágazásnak) nevezzük a fővezeték az elosztó hálózat terhelését képező közép/kisfeszültségű transzformátor állomásokkal, illetve a közép-feszültségű felhasználókkal összekötő vezetékét.

Szerelési felügyelő

Az elosztói engedélyes, vagy az üzemeltető által kijelölt személy, aki idegen vállalat által feszültség alatt vagy feszültség közelében végzett munkáit előkészíti és felügyeli.

A munkaterület kiterjedtségétől, a munka jellegétől és bonyolultságától függően annyi szerelési felügyelőt kell kijelölni, amennyi a feladatok ellátásához szükséges, illetve a munkát úgy kell megszervezni, hogy a rendelkezésre álló szerelési felügyelők el tudják látni feladatukat.

Szezonális készenléti szolgálat

Évszakhoz kötött (adott időszakon belüli) *készenléti szolgálat*.

Szigetüzem

Olyan üzemállapot, amelyben a villamos energia termelése és felhasználása a magyar egységes szabályozású villamosenergia-rendszerrel függetlenül, azzal össze nem kapcsolva történik.

Távlati terv

A villamos hálózatokon tervezett különböző hálózatfejlesztési beavatkozások hatását, műszaki megfelelőségét és gazdaságos voltát hosszabb távra (legalább a berendezések tervezett élettartama feléig) és a hálózati rendszeren belüli összefüggéseket is figyelembe vevő vizsgálatok eredményeit tartalmazó tervdokumentáció.

Távleolvasás

A távlehívásra alkalmas fogyasztásmérő-berendezés által gyűjtött és tárolt, regisztrált adatok távolról, adatátviteli úton történő kiolvasása, mérési adatközpontban való kezelése a hálózati engedélyes által.

Távmondatt

Az *üzemirányító*nál minden esetben írásban elkészített *feszültségmentesítési* engedély (vagy egyéb jellegű utasítás vagy információ), melyet az *üzemirányító* írásos (fax, elektronikus) vagy szóbeli (telefon, URH) formában ad ki az *üzemeltető*nek. A szóban kiadott *távmondatot* az *üzemirányító* helyeken lévő hangrögzítő *berendezéssel* rögzíteni kell, szó szerint kell lediktálni, és vissza kell olvastatni.

Távvezeték

A védelem-automatika szempontjából egy egységet képező, a távvezeték végpontjain levő vonali szakaszolók közötti szabadvezeték vagy kábelszakaszt vagy ezek kombinációját értjük a rá csatlakozó berendezésekkel — vivőfrekvenciás hullámzárak, csatoló- és szűrőkondenzátorok, túlfeszültség-levezetők és korlátozók — együtt.

Tervszerű művelet

Előre programozott munkaterv alapján végzett tevékenység, vagy olyan művelet, amelynél a művelet megtervezésére és a terv előzetes ellenőrzésére megfelelő időtartam áll a személyzet rendelkezésére.

Teher-újraelosztás

Egy vagy több átvitelrendszer-üzemeltető vagy elosztórendszer-üzemeltető által hozott intézkedés, többek között korlátozás a termelés, a terhelés vagy mindkettő módosítása révén a villamosenergia-rendszerben megvalósuló fizikai áramlás megváltoztatása és a fizikai szűk keresztmetszet enyhítése vagy a rendszerbiztonság más módon történő biztosítása céljából.

Tényleges fogyasztás

A mért fogyasztás esetleges korrekciója után, az elszámolási folyamatban figyelembe vett villamos energia mennyiség.

Ügyeletes személy

Az a személy, aki munkaidőn kívül egy meghatározott helyen (munkahely, irányító központ, állomás, telephely stb.) köteles tartózkodni olyan állapotban és abból a célból, hogy az *üzemi hibák* felderítésére, behatárolására, elhárítására és/vagy kijavítására igénybe vehető legyen. Munkaidőben a mozgásterét a *felvonulási idő* korlátozza be.

Üzembe helyezés

Új vagy nagyobb átalakításon átesett főberendezés meghatározott eljárási folyamat szerinti csatlakoztatása az együttműködő villamosenergia-rendszerhez.

Üzembe helyezés egyszemélyi felelőse

Az újonnan szerelt, átszerelt, vagy átrendezett főberendezés üzembe helyezési munkáinak összehangolásával és irányításával megbízott személy.

Üzemeltető

Az a természetes vagy jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet, amely az üzemi berendezéseket a berendezés tulajdonjától függetlenül üzemelteti (kezeli).

Üzemeltetői távvezetékszakasz

A távvezeték azon része, melyet az *üzemeltetői* határok határoznak meg. Ha egy távvezetéknek egy *üzemeltetője* van, akkor az egyetlen *üzemeltetői távvezetékszakasz*nak számít, ha kettő *üzemeltetője* van, akkor kettő *üzemeltetői távvezetékszakasz*nak számít, és így tovább.

Üzemen kívüli állapotba kerülés

Az üzembiztonságot csökkentő olyan *üzemi hiba*, amelynek következtében NAF és/vagy KÖF hálózati főberendezés kiesik vagy kikapcsolják, de ez nem vonja maga után sem felhasználó kiesését, sem az üzemben maradó hálózat túlterhelődését.

Üzemi munka

Mindenfajta *erősáramú villamos berendezés* kezelése, gondozása, felügyelete, ellenőrzése, karbantartása, szerelése, javítása, bővítése, cseréje, pótlása és tisztítása, illetve az ezekkel összefüggésben álló teendők. Üzemi munka a villamos kezelőhelyiségek, villamos kezelőterek, elzárt villamos kezelőterek, villamos laboratóriumok és próbatermek kapcsoló-*berendezéseinek* a működtetése, üzemvitele, gondozása, kezelése és felügyelete is.

Üzemirányítás

A berendezések üzemállapota feletti rendelkezés.

Üzemirányító

Az a szakképzett és megbízott személy, illetve az ilyen személyekből álló szolgálat, aki vagy amely felügyeli a termelő-, szállító- és elosztó-*berendezések*, kábel- és szabadvezeték-rendszerek és az ezekhez csatlakozó alállomások egészének vagy egy kijelölt részének üzemállapotát, utasítást ad az üzemzavar vagy a tervszerű és egyéb munkák miatt szükségessé váló beavatkozásokra, illetve engedélyezi azokat, és ezen vonatkozásban felel a rábízott *berendezés(ek)* folyamatos üzeméért.

Operatíván rendelkezik a rábízott alállomások és hálózatok üzemállapota felett, kezeli az ehhez kapcsolódó távműködtető és telemechanikai rendszereket.

Üzemirányítói engedély

Az üzemirányító engedélye valamely üzemi művelet elvégzésére a kezelőszemélyzet kérése szerint.

Üzemirányítási hatáskör (illetékesség)

Az *üzemirányítási hatáskör* az elosztói engedélyes területén lévő minden villamos hálózatra, kapcsoló és transzformátor-állomásra egyértelműen meghatározott operatív utasítás adási és rendelkezési jogosultság az alállomások és hálózatok üzemállapota felett.

Az *üzemirányítási illetékességek* pontos meghatározása az egyes elosztói engedélyesek belső szabályzatban található.

Üzemirányítói műveletek

Az üzemirányító által olyan konkrét műveletek elvégzése vagy elvégeztetése, amelyek a berendezések üzemállapotát megváltoztatják.

Üzemirányítói utasítás

Olyan intézkedés, amit az üzemirányító a kezelőszemélyzetnek ad az energiarendszer egyes elemeinek be- vagy kikapcsolására, ill. a berendezés üzemi állapotának vagy a terhelésnek a megváltoztatására.

Üzemi esemény

Az együttműködő villamosenergia-rendszer üzemében bekövetkező valamennyi állapotváltozás vagy beavatkozás.

Lehet:

- Üzemi hiba
- Tervezett üzemi esemény
- Egyedi, különleges, átmeneti állapot beállítása vagy létrejötte
- Rendkívüli üzemi esemény

Üzemi hiba

Az *üzemi események* azon csoportja, amelyek nem tervezettek, azaz a villamosenergia-termelés, villamosenergia-átvitel vagy villamosenergia-elosztás tervszerű üzemmenetében nem szándékolt változást eredményeznek.

Lehet:

- üzemzavar,
- rövid idejű hálózati zavar,
- felhasználói kikapcsolódás,
- egyéb üzemi hiba.

Üzemi próba

Az első üzembe helyezést megelőző vagy az üzemben volt berendezéseken később szükségessé váló olyan műveletek, amelyek a berendezések részleges vagy teljes üzembevitelével járnak, de nem céljuk a berendezésnek vagy berendezés résznek a üzembe helyezése, hanem csupán azok kipróbálása.

Üzemi Szabályzat

A magyar villamosenergia-rendszer együttműködésére vonatkozó kötelező érvényű előírások gyűjteménye.

Üzemi személyzet

Azon személyek köre, akiket az üzemeltető az üzemi munkák ellátásával állandóan vagy esetenként megbíz, és akik az üzemeltető személyi állományába tartoznak. Az üzemi személyzet körébe tartozhat szakképzett személy és kioktatott személy.

Üzemvitel

Feladata a berendezések üzem közbeni kezelése, gondozása, ellenőrzése, felügyelete és az üzemi hiba elhárítása.

Üzemviteli tevékenységnek minősül a berendezések tartalékban állásának időtartama alatt végzett minden olyan tevékenység, amely a berendezések előírt paraméterek szerinti üzemképességének megőrzését és az

üzemirányító által elrendelt üzemállapot változtatás feltételeinek biztosítását szolgálja.

Üzemviteli irányító személy

Az a szakképzett és megbízott személy, illetve az ilyen személyekből álló szolgálat, aki vagy amely felügyeli és szabályozza a termelő- és elosztó berendezések, azok segédüzemei és kiszolgáló berendezései, kábel- és szabadvezeték rendszerek és az ezekhez csatlakozó alállomások egészének, vagy egy kijelölt részének üzemállapotát; utasítást ad, illetve engedélyezi az üzemzavar, vagy tervszerű munkák miatt szükségessé váló beavatkozásokat és egyéb munkákat és felel a rábízott berendezés(ek) folyamatos üzeméért.

Üzemzavar

A közcélú elosztóhálózatokon fellépő minden olyan *üzemi hiba*, amelynek következtében a villamosenergia-rendszer erőműveiben vagy hálózatain olyan esemény következik be, amely a villamos energia termelését, termelési készségét, elosztását, szolgáltatását vagy felhasználását korlátozza, illetve megszünteti, vagy az energiarendszer üzembiztonságát súlyosan veszélyezteti, a felhasználók villamosenergia-ellátása 3 percen túli időtartamra teljesen vagy részlegesen megszűnik, kivéve a *felhasználói kikapcsolódást*. (lásd Üzemi Szabályzat)

Üzemzavari korlátozás

Automatikák által megvalósított önműködő vagy kézzel indítható felhasználói korlátozás, amely lehet:

- frekvenciafüggő terheléskorlátozás (FTK)
- frekvenciától független korlátozás (FKA)

Vezérelt, külön mért felhasználás

A felhasználó által meghatározott bármely, szakaszosan is biztonságosan üzemeltethető, külön mért – az elosztó vezérlőberendezésével vezérelt felhasználói áramkörre állandó jelleggel, megfelelő segédeszköz (szerszám) hiányában állagsérelem nélkül nem leválasztható módon, nem dugaszolhatóan csatlakoztatott – felhasználói berendezés fogyasztása.

Villamosenergia-megosztás

Aktív felhasználó vagy energiaközösség által megtermelt villamos energia közvetlenül végfelhasználó vagy energiaközösség részére történő értékesítése vagy ellenérték nélküli átadása.

Villamosenergia-rendszer

Az átviteli rendszerirányító által - törvényben meghatározott körben az elosztó közreműködésével - a villamosenergia-ellátási szabályzatokban rögzített elvek szerint irányított erőművek és hálózatok összessége.

Villamosenergia-rendszer üzembiztonsága

A villamosenergia-ellátás folyamatossági mutatója, a villamos energia minőségére vonatkozó előírások betartása mellett. Számszerűen a folyamatos üzem valószínűségével fejezhető ki.

Villamosmű

Az erőmű, az átviteli és elosztó hálózat.

Villamosenergia-elosztás minősége

A villamos energia főbb minőségi mutatóinak megegyezési foka az előírt értékekkel.

Villamos séma

Az adott villamos berendezés egyes elemeinek villamos kapcsolatát ábrázoló vonalas kapcsolási rajz.

Virtuális mérőpont

Nem fizikai mérőpont, általában több fogyasztásmérő adatainak összegzése

Vonalfelelős

A *vonalfelölös* az elosztói engedélyes, vagy az *üzemeltető* személyi állományába tartozó azon személy, akit az elosztói engedélyes vagy az *üzemeltető* kijelölt és felhatalmazott arra, hogy a *feszültségmentesített* állapotú *üzemeltetői távvezeték* szakasz munkára való átadása és feszültség alá helyezhetősége tekintetében *egyszemélyi felelősséggel* képviselje az illető *üzemeltető* üzemeltetési hatáskörébe tartozó vezeték szakaszon és azok biztonsági övezetében munkát végző összes munkacsoportot az *üzemirányító* felé, és az *üzemirányító*t a munkacsoportok felé.

Vonali főberendezés

A szabadvezetékek, az erőátviteli kábelek, a rajtuk lévő kapcsolókészülékek, mérőállomások, a vivőfrekvenciás hullámzárak és csatló, valamint szűrőkondenzátorok és a rájuk csatlakozó túlfeszültség-levezetők.

Közcélú elosztó hálózatra történő csatlakozás

1. A csatlakozásra vonatkozó megítélési alapelvek

Általános esetben a rendszerhasználó igényét egy árampálya használatával, egy csatlakozási ponton keresztül kell biztosítani. Ez az ellátási mód megfelel a normál üzembiztonsági igényű (egyirányú) ellátásnak.

A normál üzembiztonságú ellátás középfeszültségű hálózaton egyszeres hiba esetén nem garantálja a folyamatos ellátást, de a hálózat kialakítása általában lehetővé teszi, hogy átkapcsolásokkal a fogyasztók egy része más irányból a hiba kijavítása előtt is újra ellátható legyen.

Új csatlakozási igény esetén előfordulhat, hogy az adott helyen a normál üzembiztonságú ellátást is csak jelentős hálózatfejlesztés után lehet biztosítani. (Az igényelt teljesítmény csak a hálózat normál kapcsolási állapotában biztosítható, attól eltérő – ritkán előforduló – üzemállapotban azonban nem.) Ebben az esetben az igénylő kérheti, elosztó felajánlhatja az ún. rugalmas csatlakozás lehetőségét (nem garantált szállításra vonatkozó csatlakozási szerződés).

A rugalmas csatlakozás lényege, hogy az alacsonyabb költségű vagy gyorsabb csatlakozás érdekében az igénylő tudomásul veszi, hogy a hálózat normáltól eltérő üzemállapotában elosztó a vételezési vagy betáplálási teljesítmény átmeneti korlátozását írhatja elő a rendszerhasználó számára és a korlátozásért pénzügyi ellentételezést nem fizet.

Az igénybejelentésre adott műszaki-gazdasági tájékoztatóban elosztó köteles tájékoztatást adni a korlátozások várható éves gyakoriságáról és időtartamáról, termelő esetében a korlátozás miatt meg nem termelt villamos energia becsült mennyiségéről (a várható éves termelés arányában). Megújuló termelők esetében a meg nem termelt energia az éves termelés 5%-át meghaladhatja, ha azt a csatlakozási feltételek vizsgálatánál elvégzett hálózatszámítások eredményei alátámasztják.

A rugalmas csatlakozás tényét, a korlátozási előírások betartásának kötelezettségét, a hálózati csatlakozási szerződésben rögzíteni kell.

Egy felhasználási hely növelt üzembiztonsági igényű ellátását két vagy több árampályáról lehet biztosítani úgy, hogy az árampályák „n-1” elvet teljesítő – annak hiányában különböző – táppontból indulnak, és a felhasználó a csatlakozási ponto(ko)n lekötött teljesítményéhez az elosztói engedéllyessel kötött hálózathasználati szerződésben foglaltak szerint a nap bármely szakában hozzáférhet.

Egy csatlakozási pont fentiek szerinti növelt üzembiztonságú ellátását többirányú ellátásnak is nevezzük.

Amennyiben nem tartozik külön mérési pont (3.3./1 és 3.3./2 ábrák) a fentiek szerint leírt külön árampályákhoz, csatlakozási pontokhoz, akkor ezekhez a rendszerhasználó csak azonos értékű lekötött teljesítményt, és eseti többletteljesítményt igényelhet.

Az e melléklet szerinti növelt üzembiztonságú ellátás választása esetén a hálózati csatlakozási szerződésekben a csatlakozási pontokat árampályáknak kell meghatározni. A hálózathasználati szerződésben minden csatlakozási pontra vonatkozóan a felhasználó igénye szerinti lekötött teljesítmény értéket kell figyelembe venni.

A 4. pontban kapcsolási sémákkal is bemutatott egyirányú, többirányú több csatlakozási pontú ellátás kialakítása folyamán a csatlakozás módját és a csatlakozási pontok számát az elosztói engedélyes a rendszerhasználó igénye alapján, vele egyeztetve határozza meg.

2. Egy ingatlan ellátása több csatlakozással

Egy ingatlan villamos energia ellátását alapesetben egy csatlakozási ponton keresztül kell biztosítani. Ha az ingatlanon belül több felhasználási hely található, az egyes felhasználási helyeket külön csatlakozási pontokon keresztül is el lehet látni, amennyiben az egyes felhasználási helyek mért hálózata független egymástól.

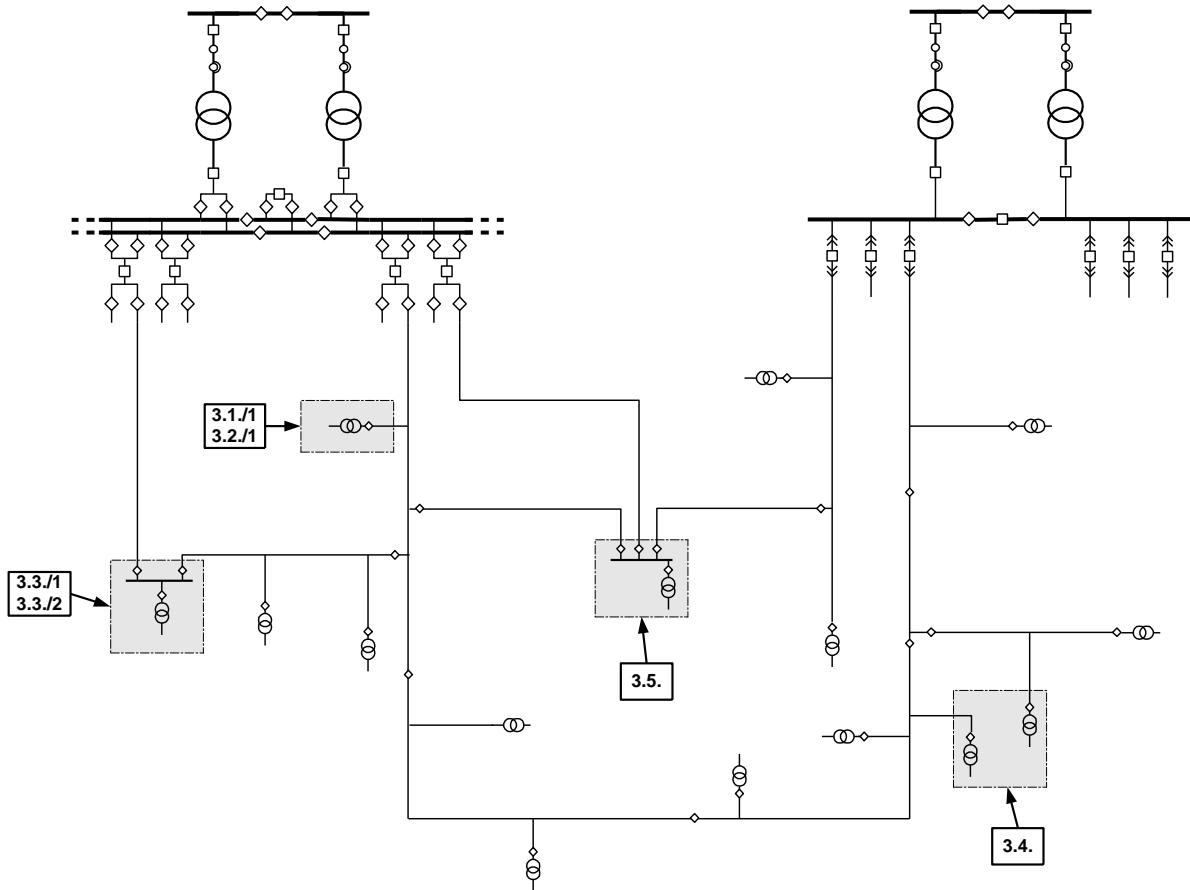
A magánvezetékek kialakításánál a következőket kell szem előtt tartani:

- Az egyes magánvezeték hálózatok nem kapcsolhatók össze egymással.
- Ezeket a hálózatokat úgy kell kialakítani, hogy azokon belül az egyes épületek, önálló tűzszakaszok egy helyen legyenek feszültségmentesíthetők.
- A közcélú hálózat ill. csatlakozó berendezés a helyismerettel nem rendelkező üzemeltetők által is biztonságosan kezelhető legyen.

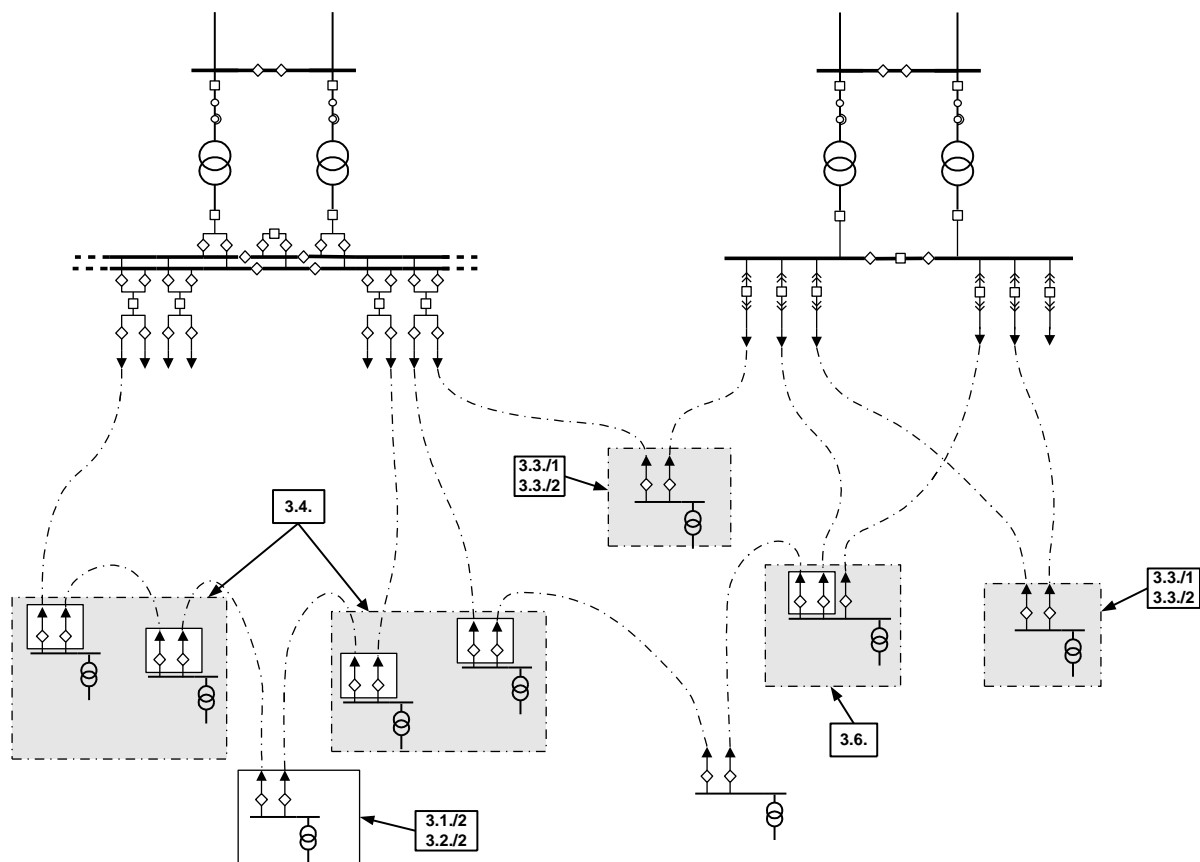
Ha a több csatlakozási pont kialakítására az ellátás üzembiztonságának növelése miatt kerül sor, és ezért a magánvezetéken terhelés-átcsoportosításra van lehetőség, az átkapcsolás szabályait és feltételeit a magánvezeték üzemeltetője és az elosztó engedélyes közötti hálózathasználati szerződésben kell rögzíteni.

3. Közcélú elosztóhálózat elvi kialakítása

3.1. Középfeszültségű szabadvezeték-hálózat

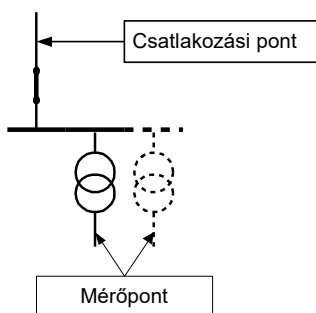
3.2. Középfeszültségű kábelhálózat

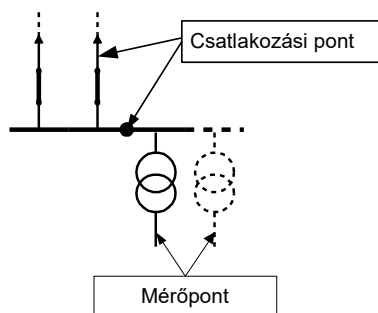
4. Csatlakozási minták a gyakorlatból merítve

4.1. Középfeszültségű csatlakozás - egy csatlakozási pont (egyirányú ellátás)

3.1./1 Egyirányú sugaras ellátás

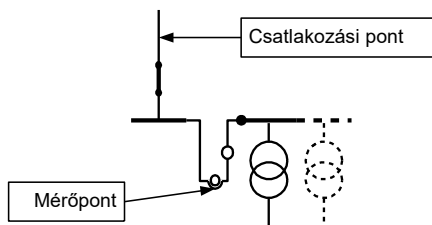

3.1./2 Egyirányú ellátás felfűzéssel (köz célú kábelhálózat)

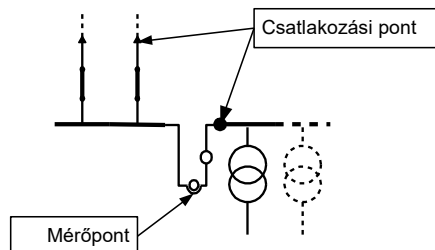

4.2. Középfeszültségű csatlakozás - egy csatlakozási pont (egyirányú ellátás)

3.2./1 Mérés középfeszültségen

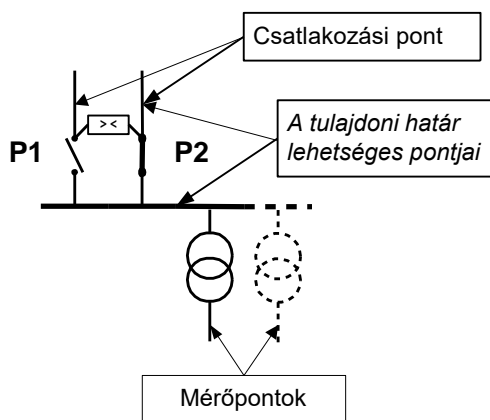

3.2./2 Mérés középfeszültségen (köz célú kábelhálózat)

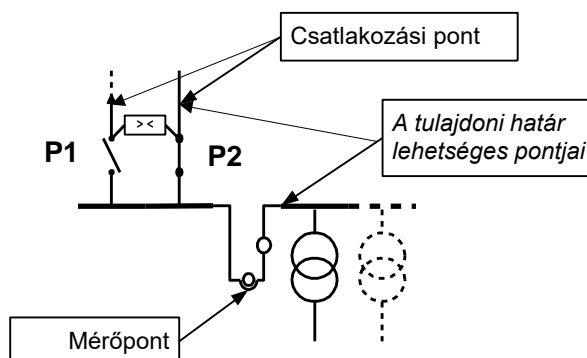

4.3. Középfeszültségű csatlakozás - két csatlakozási pont (kétirányú vagy tartalék ellátás)

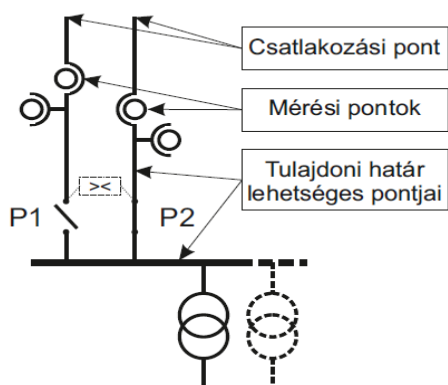
3.3./1 Mérés kisfeszültségen

3.3./2 Mérés középfeszültségen

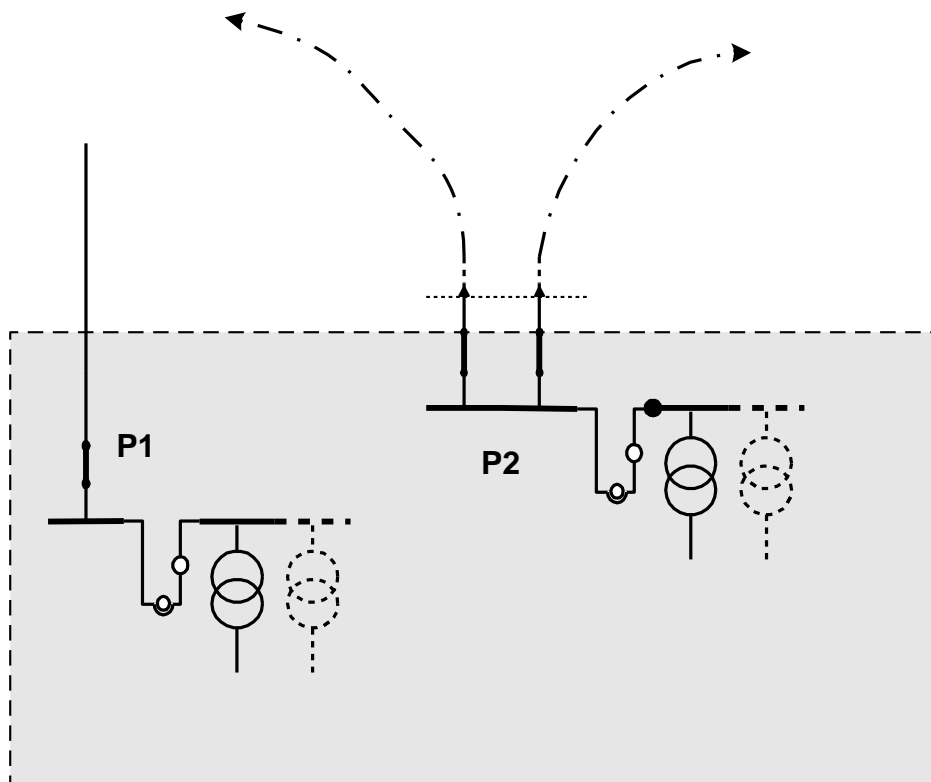

3.3./3 Mérés középfeszültségen

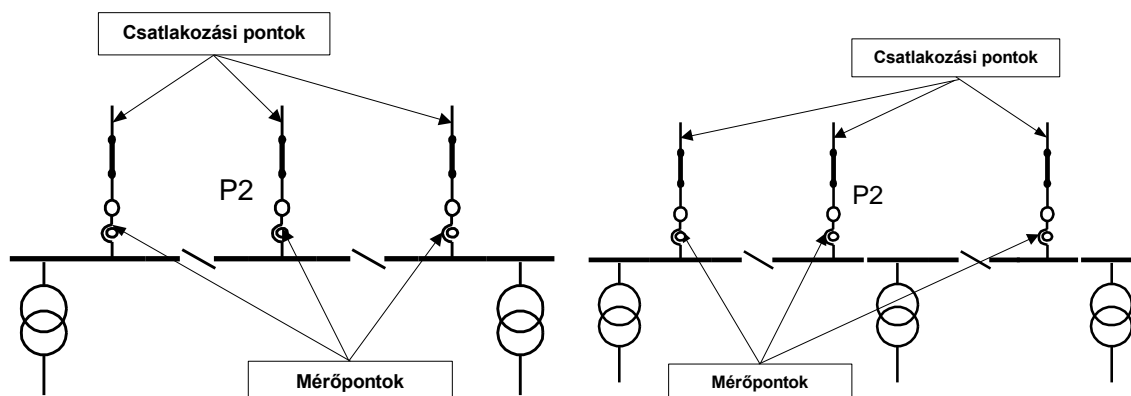

Mérőváltók elosztói tulajdonban

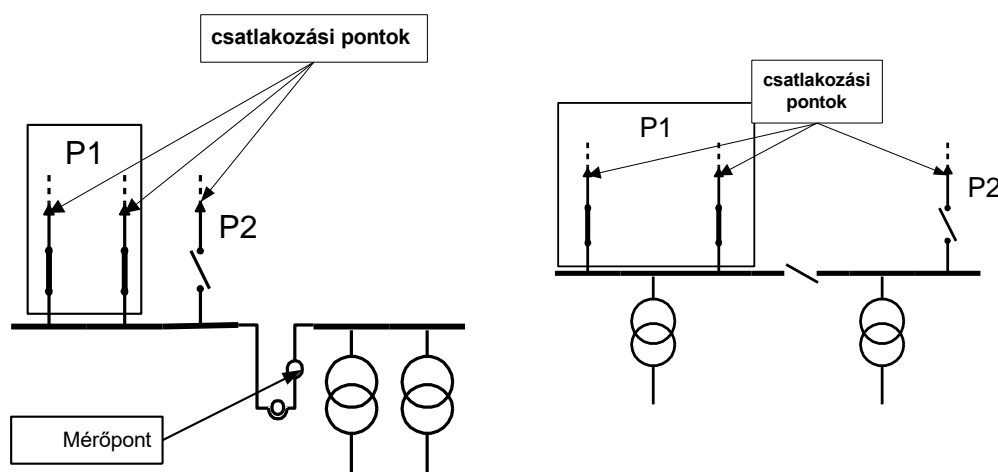
4.4. Középfeszültségű csatlakozás - két csatlakozási pont

4.5 Középfeszültségű csatlakozás - több csatlakozási pont (többirányú ellátás)

4.6. Középfeszültségű csatlakozás - több csatlakozási pont (többirányú ellátás)

5. A 10/2016. (XI.14.) MKEH rendeletben (a továbbiakban: Hcsr.) szabályozott és az ellátási szabályzatok hatáskörébe utalt kérdések, és egyéb, a rendeletben nem szabályozott kérdések

A rendszerhasználó beruházásában megvalósított hálózati elemek
 Közcélú hálózat létesítése általános esetben az elosztói engedélyes beruházásában valósul meg, ugyanis az elosztói engedélyes a VET (24-

33.§) és a Vhr. (8-10.§-ok) előírásai alapján köteles a felhasználók villamosenergia-ellátásának műszaki feltételeit biztosítani, hálózatát fejleszteni, melynek során a legkisebb költség elve a rendező elv (VET 24. §). Közcélúként létesülő hálózatot csak hálózati engedélyes létesíthet – a VET XIV. fejezetében foglalt jogok alapján.

A rendszerhasználó közcélú hálózathoz való csatlakozásra vonatkozó igénybejelentésére az elosztói engedélyes tájékoztatót ad a csatlakozás műszaki-gazdasági feltételeiről. A tájékoztatónak a rendszerhasználó által történt elfogadása után a felek a csatlakozás műszaki/gazdasági feltételeinek megteremtésére hálózati csatlakozási szerződést kötnek. Amennyiben a két fél közösen abban állapodik meg, hogy a csatlakozás érdekében megvalósítandó közcélú hálózati elem az általános esettől eltérően a rendszerhasználó saját beruházásában valósul meg, akkor annak feltételeit jelen szabályzat 7. sz. melléklete alapján a hálózati csatlakozási szerződésben kell rögzíteni. Ebben az esetben fel kell hívni a rendszerhasználó figyelmét arra is, hogy a hálózati engedéllyel azonos eljárásrend szerint kell eljárnia, így különösen vezetékJogot és használati jogot kell alapítania az elosztói engedélyes javára, valamint a saját beruházásban létesült közcélú hálózat tulajdonjogát az elosztói engedélyesre át kell ruháznia. A tulajdon-átruházásnak a rendeletből következő műszaki/pénzügyi feltételeit is a hálózati csatlakozási szerződésben kell rögzíteni.

A legkisebb költségű csatlakozástól való eltérés

Műszaki eltérés

Amennyiben a rendszerhasználó a jelen szabályzatban bemutatott közcélú hálózati és csatlakozó vezetéki műszaki megoldások közül az adott körülmények között megvalósítható, legkisebb költségűtől eltérő megoldást szeretne megvalósíttatni, akkor a csatlakozási alapidíjon felül az alábbi csatlakozóvezeték- ill. közcélúvezeték-létesítési díjat kell megfizetnie:

- csatlakozóvezeték esetén a legkisebb költségű változat szerinti – a díjmentes hossz figyelembevételével számolt – normatív csatlakozóvezeték-létesítési díjon felül a ténylegesen megvalósuló csatlakozóvezeték-beruházás aktivált értéke és a legkisebb költségű változat normatív létesítési költsége közötti különbség 70 %-át;
- közcélú vezeték esetén a legkisebb költségű változat szerinti – a díjmentes hossz figyelembevételével számolt – normatív közcélú vezeték-létesítési díjon felül a ténylegesen megvalósuló közcélúvezeték-beruházás aktivált értéke és a legkisebb költségű változat normatív létesítési költsége közötti különbség 70 %-át.

Növelt üzembiztonsági igényű ellátás

Növelt üzembiztonságú ellátási igény esetén a csatlakozási díjat a Hcsr. 4. §. (1) bekezdése szerint csatlakozási pontonként, a Hcsr. rendelkezéseit minden csatlakozási pontra önállóan alkalmazva kell megfizetni. Ilyen esetben a csatlakozási díj számításához minden árampályához egy saját

csatlakozási pontot kell rendelni, még ha azok fizikailag/elektromosan egybe is esnek. Csatlakozási alapdíjat ilyen esetben az irányonként rendelkezésre álló teljesítmény után kell fizetni.

Eljárási eltérés

Amennyiben közcélú hálózati elemek létesítése során a rendszerhasználó a normál hatósági és szakhatósági engedélyezési eljárásrendtől eltérő eljárás lefolytatását kéri, az ezzel összefüggő engedélyezési többletdíjakat meg kell fizetnie.

Pályáztatás

Amennyiben az elosztói engedélyes külső igényre olyan hálózatlétesítési vagy átalakítási tevékenységet végez – akár vállalkozói, akár hálózati csatlakozási szerződés keretében –, melynek során vállalkozókat foglalkoztat, és az igénylővel a ténylegesen felmerülő költségek alapján kell elszámolnia, az igénylő kérésére a tervezési és/vagy kivitelezési munkákat legalább 3 szerződött alvállalkozója bevonásával köteles megpályáztatni. A legkisebb költség elvének érvényre juttatása érdekében a pályáztatásnál – mivel a műszaki, minőségi és időkritériumok teljesítése alapkövetelmény – a költség az egyedüli elbírálási szempont.

Ideiglenes csatlakozás

Amennyiben egy rendszerhasználó a közcélú hálózatra ideiglenesen, azaz határozott időre – kevesebb, mint egy évre – kíván csatlakozni, akkor a leágazási pontot a hálózat azon pontján kell kijelölni, ahonnan igénye a közcélú hálózat átalakítása nélkül kielégíthető. Ebben az esetben a rendszerhasználónak nem kell csatlakozási díjat fizetnie, viszont a leágazási pont után létesítendő csatlakozóvezeték teljes mértékben saját költségére kell megépítenie és annak használaton kívül helyezése után – egyéb megállapodás híján – az eredeti állapotot vissza kell állítania.

Egy ingatlan ellátása több csatlakozással

Amennyiben egy felhasználási helyen a felhasználó kérésére több csatlakozási pontot kell kialakítani, a csatlakozási díjat csatlakozási pontonként meg kell fizetni. A Hcsr. szerinti díjakat a felhasználási helyre csatlakozási pontonként önállóan kell értelmezni.

Beruházókra vonatkozó külön rendelkezések

Beruházó: Jelen szabályzat értelmében olyan személy, vállalkozás vagy egyéb szervezet, aki/amely több felhasználási helyet létesít.

Beruházás: Jelen szabályzat értelmében olyan felhasználási helyek villamos közművesítése egy beruházó megrendelése alapján kötött

szerződés szerint, amely felhasználási helyeken villamosenergia-vételezést harmadik személyek fognak folytatni.

A beruházókra jelen szabályzat rendelkezéseit a jelen pontban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Minden rendszerhasználót megkülönböztetés nélkül megilleti a Hcsr.-ben foglalt díjmentesség. A beruházó nem tekinthető annyi számú rendszerhasználónak, ahány felhasználási helyet tervez létesíteni a beruházás megrendelése pillanatában, így a díjmentesség sem illeti meg. Díjmentességre a beruházás keretében létesült felhasználási helyeken villamos energiát ténylegesen vételező rendszerhasználók jogosultak. A beruházásra vonatkozó szerződés megkötésének időpontjában ezen rendszerhasználók az elosztói engedélyes számára nem ismertek. A felhasználási helyre ezen rendszerhasználók által megkötött, villamosenergia-vételezésre vonatkozó szerződés (hálózati csatlakozási és hálózathasználati szerződés) létrejöttéig a beruházás során villamosított felhasználási helyekre vonatkozó díjmentesség függő jogi helyzetben van (**feltételes díjmentesség**). Amennyiben beruházó a minden rendszerhasználó számára igazolt módon biztosítja a díjmentességet, a Feltételes Díjmentesség elszámolását az elosztói engedélyes vele végzi. Ellenkező esetben az elosztói engedélyes az elszámolást a rendszerhasználókkal végzi, a díjmentességet közvetlenül az ő részükre biztosítja.

Az elosztói engedélyes a beruházás lebonyolítására kötött szerződésben a Feltételes Díjmentességet az alább részletezett módok egyike szerint biztosítja a beruházó személyében, illetve a beruházásban rejlő kockázat mérlegelése és a beruházás volumene alapján. A beruházó személyében és a beruházásban rejlő kockázat mérlegelésében beruházó köteles az elosztói engedéllyel együttműködni, így különösen a kockázatelemzéshez szükséges adatokat az elosztói engedélyes részére biztosítani.

1. Feltételes díjmentesség összegének visszafizetése

- A beruházó a jövőbeni rendszerhasználók száma alapján meghatározott feltételes díjmentesség összegével (a díjmentes mennyiségekre eső csatlakozási díjjal) nem csökkentett Hcsr. szerinti csatlakozási díjat, mint vállalkozási díjat fizet az elosztói engedélyes részére. Amennyiben a beruházó igazolni tudja, hogy rendszerhasználók jelentkeztek a beruházás során létesült felhasználási helyre, és azok a Beruházás műszaki átadás-átvételét követő öt éven belül villamosenergia-vételezésre vonatkozó szerződést kötöttek, valamint az egyéb szerződéses feltételek is teljesültek, az elosztói engedélyes köteles a díjmentességnek megfelelő mértékű visszatérítést a Beruházó részére megfizetni. A visszafizetés eljárásrendjének részletes szabályait a beruházóval kötött szerződés tartalmazza.

2. Bankgarancia

- Az elosztói engedélyes a feltételes díjmentesség összegét előfinanszírozza. A Beruházó a Hcsr. alapján számított- a jövőbeni rendszerhasználók száma alapján meghatározott - feltételes díjmentesség összegével (a díjmentes mennyiségekre eső csatlakozási díjjal) csökkentett csatlakozási díjat fizeti meg, a feltételes díjmentesség összegére pedig a beruházó az elosztói engedélyes által elfogadott, feltétlen és visszavonhatatlan bankgaranciát (Bankgarancia) nyújt.
- A bankgarancia a felek által közösen megállapított határozott futamidőre szól. Amennyiben a futamidő alatt rendszerhasználók jelentkeztek a beruházás során létesült felhasználási helyre, azok villamosenergia-vételezésre vonatkozó szerződést kötöttek, és az egyéb szerződéses feltételek is teljesültek, a bankgarancia összege megfelelően csökkentésre kerül. Amennyiben a futamidő vége előtt a beruházás során villamosított összes felhasználási helyre teljesülnek a bankgarancia csökkentésének feltételei, a Bankgarancia megszűnik. Ellenkező esetben a futamidő végét megelőzően az elosztói engedélyes jogosult követelését a bankgaranciából lehívni. Ezen összeg számításának alapja az azon felhasználási helyekre vonatkozó feltételes díjmentesség, melyekre nem teljesülnek a Bankgarancia csökkentésének feltételei. Amennyiben a bankgarancia lehívását követően újabb rendszerhasználók vonatkozásában teljesülnek a bankgarancia csökkentésének feltételei, az 1. pont szerint kell eljárni. A bankgarancia összege megállapításának, a Bankgarancia csökkentés eljárásrendjének részletes szabályait, a Bankgarancia rendkívüli lehívásának eseteit a beruházóval kötött szerződés tartalmazza.

Elosztó hálózati üzembiztonsági mutatók

Az elosztó hálózat üzembiztonságát jellemző főbb mutatók (részletesen a MEKH-nek az elosztóhálózat üzembiztonságára, az ellátás minőségére vonatkozó határozatait tartalmazzák):

- ◆ A hálózati rendszer kiesésének átlagos gyakorisága:
Szolgáltatás kimaradások évi átlagos száma felhasználónként (db/felhasználó/év) (összesen, ebből tervszerű, terven kívüli).
- ◆ A hálózati rendszer kiesés átlagos időtartama:
A szolgáltatás-kimaradások átlagos időtartama felhasználónként (perc/felhasználó/év) (összesen, ebből tervszerű, terven kívüli).
- ◆ Az érintett felhasználók kiesésének átlagos időtartama:
A szolgáltatás visszaállításának átlagos ideje azokra a felhasználókra, akiket az év során érintett szolgáltatás-kimaradás (óra/érintett felhasználó/év) (összesen, ebből tervszerű, terven kívüli).
- ◆ Az ellátás helyreállítása terven kívüli szolgáltatás-kimaradás esetén:
A hálózat üzemének nem tervezett szüneteltetése esetén 4 órán, illetve 24 órán belüli visszakapcsolt felhasználók aránya (%).
- ◆ Ellátás helyreállítása tervszerű szolgáltatás-kimaradás esetén:
A hálózat üzemének előre tervezett szüneteltetése esetén 6 órán, illetve 12 órán belüli visszakapcsolt felhasználók aránya (%).
- ◆ felhasználói feszültségpanasz:
Igazolódott felhasználói feszültségpanaszok 10000 felhasználóra vonatkoztatva (db/10000 felhasználó/év).
- ◆ Tartós szabványtalan feszültség:
Azon felhasználók száma, akiknél az elosztói engedélyes a hálózati feszültség szabványtalanságát a bejelentéstől számított 12 hónapon belül nem tudta megszüntetni, 10000 felhasználóra vonatkoztatva (db/10000 felhasználó/év).
- ◆ Szabadvezetékes hálózat általános üzembiztonsága:
Üzemzavarok száma 100 km közép- és nagyfeszültségű szabadvezetésekre külön (db/100 km).
- ◆ Kábeles hálózat általános üzembiztonsága:
Üzemzavarok száma 100 km közép- és nagyfeszültségű kábelekre külön (db/100 km).

Az elosztói engedélyesek kiesett villamos energia meghatározásának részletes számítási módszere

Az elosztói engedélyesek kiesett villamos energia számítási módszere nagy- és középfeszültségen kerül meghatározásra. Az elosztói engedélyesek által alkalmazott számítási módszer az Üzemi Szabályzat előírásainak figyelembe vételével készül. Elsődleges szempont továbbá, hogy egyértelmű, minden elosztói engedélyes által azonosan végzett számítás történjen, biztosítva ezzel az egyes évek adatainak és az elosztói engedélyesek adatainak egymáshoz képesti összehasonlíthatóságát.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elvárásai szerint pontosan meg kell határozni:

- a teljesítménytényező,
- a hálózati veszteség és
- kiesés időtartamának kezelését, valamint rendelkezni kell
- az adatok archiválásáról is.

1. A kiesett villamos energia számítása a nagyfeszültségű elosztói hálózatokon

A NAF feszültség szinten a kiesett villamos energia meghatározása megegyezik az Üzemi Szabályzatban rögzített módszerrel. (Üzemi Szabályzat 2.7.8. pontja és 2.7.8. melléklete)

2. Kiesett villamos energia számítása középfeszültségen

2.1. Az üzemzavar ideje alatti kiesett villamos energia meghatározása referenciagörbével

- A kiesett villamos energia meghatározásának alapja a KÖF vonalankénti átlagos negyedórás mért, illetve tárolt terhelési értékek.
- Elő kell állítani minden egyes vonalra egy **referenciagörbét**, amely az adott KÖF vonal becsült terhelését adja meg az üzemzavar idejére, ha az üzemzavar nem lépett volna fel.¹

¹ Ezen görbe időbeni lefutása (alakja) pontosabbá teszi a számítást a jelenlegi - a kiesést megelőzően a SCADA utolsó rögzített értékével számoló (állandó érték a kiesés teljes időtartamára) - módszerhez képest.

2.1.1. A referenciagörbe előállításának lépései

2.1.1.1. Átlag terhelési görbe előállítása

Első lépésben elő kell állítani egy **átlag terhelési görbét**.

Az átlag terhelési görbe előállítására az alábbi két módszer közül kell az egyiket választani:

1. Átlag terhelési görbe tény terhelési adatok alapján
2. Átlag terhelési görbe profil terhelési adatok alapján

2.1.1.2. Átlag terhelési görbe tény terhelési adatok alapján

Ebben az esetben az **átlag terhelési görbét** a megelőző időszak tény terhelési adatai alapján kell előállítani. Folyamatos, "csúszó" átlag szükséges, mert a terhelés szezonális így vehető figyelembe.

A görbe meghatározásához a megelőző négy hetes időszak azonos napjainak (hétfő, kedd, ... szombat, vasárnap) negyedórás adatait kell átlagolni. Ezzel a módszerrel az esetleges ünnepnapok torzító hatása a négy tagos átlag miatt a referencia görbében csak kis mértékben jelenik meg.

$$\text{átl}_t^n = \frac{\text{ter}h_t^{n-7} + \text{ter}h_t^{n-14} + \text{ter}h_t^{n-21} + \text{ter}h_t^{n-28}}{4}$$

átl_t^n : átlag terhelési görbe értéke n nap, t időszakában (negyedórás időszak)

$\text{ter}h_t^{n-x}$: KÖF vonal tényleges terhelési értéke n-x nap t időszakában

Az így előállított átlag terhelési görbe alakja fogja adni azt a terhelés lefutást, amellyel az üzemzavar során számolni kell.

2.1.1.3. Átlag terhelési görbe profil terhelési adatok alapján

Ebben az esetben az átlag terhelési görbét az egyes fogyasztói csoportok átlagos terhelési görbéjének segítségével állítjuk elő.

A profil elszámolású fogyasztók esetében ez a jelen Szabályzatban definiált terhelési profilgörbéket jelenti.

Az idősoros elszámolású felhasználókra a mért terhelési görbéket a profilos adatszolgáltatáshoz hasonlóvá alakítjuk át úgy, hogy

- feszültség szintenként
- tarifánként

összegezzük az egyedi terhelésgörbéket és normaljuk azokat. Az így kapott görbék felhasználása megegyezik a terhelési profilokéval.

Az egyes középvezettségű vonalak, vonalszakaszok, közép/kisvezettségű transzformátorok – továbbiakban objektumok – terhelése az egyes objektumokról ellátott felhasználók éves fogyasztásának ismeretében határozható meg. A vonal egészére a terhelési görbét az egyes objektumokra megállapított görbék összegzésével kell előállítani.

2.1.1.4. Átlag terhelési görbe arányosítása

Második lépésben az átlag terhelési görbe egyes értékei arányosítandók az üzemzavar előtt mért terhelési értékkel. Ehhez meg kell határozni egy szorzószámot, amelynek értéke a kiesést közvetlenül megelőző négy egész negyedóra mért adatainak átlaga és az átlag terhelési görbe azonos időszaka átlagának hányadosa.

A módszer lényege, hogy az átlag terhelési görbe arányosítandó a kezdetben meghatározott szorzószámmal.² Ezzel a módszerrel egy aznapi jelentős felhasználói terhelésváltozás, továbbá a napi hőmérsékletváltozás okozta terhelésváltozás is figyelembe vételre kerül. Így kapjuk meg a **referenciagörbét**.

2.1.2. A referenciagörbére vonatkozó további szabályok

- A referenciagörbe nem korrigálható sem a hálózati veszteséggel sem az üzemzavar utáni energia visszapótlódással (üzemzavar elhárítása utáni megnövekedett terhelés).
- Korrekcióra csak akkor van lehetőség, ha az üzemzavar ideje alatt a hálózatba villamos-energia betáplálás történik, például az üzemzavar ideje alatt használt aggregátorral. A kiesett energia korrekciója ezekben az esetekben a betáplálás pontos mérésen alapulhat.

² A görbe nem a különbözettel módosítandó – nem eltolás –, mivel így negatív értékek is keletkezhetnének.

2.2. Az üzemzavar ideje alatti kapcsolások figyelembe vétele

- Egy KÖF vonal üzemzavara esetén számos kapcsolást végeznek, így az üzemzavar egyes szakaszaiban más és más KÖF/KIF transzformátorok vannak ellátás nélkül. A kiesett villamos energia a KÖF/KIF transzformátorok egyedi kiesési idejének figyelembe vételével kerül meghatározásra.
- Az üzemzavari kapcsolások során a hibás szakaszok leválasztása, illetve az ép szakaszok más vonalra történő átterhelése után a transzformátorok egy része marad csak ellátás nélkül.
 - A 2.1.1. pontban leírt módszernél a referenciagörbe minden időpontban ad egy terhelési értéket, amelyet korrigálni kell a kiesett transzformátorok beépített teljesítményének és a vonal összes transzformátorának beépített teljesítményének arányával.
 - A 2.1.2 pontban meghatározott módszernél az ellátatlanul maradt hálózatrészre a referencia görbét az egyes ellátatlan objektumokra megállapított görbék összegzésével kell előállítani.
- A több csatlakozási ponttal rendelkező felhasználási helyeken, amennyiben más csatlakozási pontról a vételezés biztosított, úgy ezen felhasználási helyet, mint visszakapcsolt felhasználót lehet figyelembe venni.

2.3 A számítási módszer további jellemzői

- A módszer egységesen alkalmazandó bármilyen hosszúságú üzemzavarra, tehát a KÖF hálózatok esetén nincsenek megkülönböztetve a kiesett energia számítása szempontjából sem az egy óránál rövidebb illetve hosszabb üzemzavarok, sem pedig az egészen hosszú (esetleg több napos) üzemzavarok.
- A számítás során a teljesítménytényező mért értékét figyelembe kell venni. Minden KÖF vonal terhelőárama mért, amelyből a vonalankénti hatásos teljesítmény a NAF/KÖF transzformátor KÖF oldali feszültségével és az ott mért $\cos\varphi$ értékkel számítandó. A kiesett villamos energia számításnál a "vonalon mért terhelést" minden esetben így kell meghatározni. Ha a mért $\cos\varphi$ érték időlegesen nem áll rendelkezésre, akkor 0,96-tal kell számolni.

3. Adatkezelés

- A vonalak illetve állomások negyedórás mért adatai, illetve a profilgörbék és a fogyasztási adatok, amelyekből a referencia görbét elő kell állítani, archiválni kell oly módon, hogy a Hivatal az előző két naptári évre visszamenőleg ellenőrizni tudja a referencia görbe helyességét.
- Az egyes üzemzavaroknál a fentieknek megfelelő módon számított referencia görbét egyedileg is el kell tárolni, mint a kiesett energia számításának alapját.

A közcélú hálózatra való csatlakozásról szóló tájékoztató

1. A közcélú hálózatra csatlakozás

A csatlakozási eljárás és adatszolgáltatás részletes szabályait az elosztói engedélyesek üzletszabályzata tartalmazza.

Az elszámolási mérés kialakításának szempontjai

1. A mérőváltók kiválasztása és elhelyezése

A mérőváltók kialakítása, kiválasztása és elhelyezése feleljen meg az elosztó hálózati üzemeltető által elkészített műszaki előírásban rögzített követelményeknek.

Az összetartozó feszültségváltókat és áramváltókat lehetőleg ugyanabban a betáplálási, leágazási, vagy mérőmezőben kell elhelyezni.

Nagyfeszültségű mérés esetén $X/1$ A áttételű áramváltókat és $120000/\sqrt{3}/100/\sqrt{3}$ V áttételű feszültségváltókat kell alkalmazni.

Középfeszültségű mérés esetén $X/5$ A (vagy amennyiben ez nem lehetséges, akkor $X/1$ A) áttételű áramváltókat és $X/\sqrt{3}/100/\sqrt{3}$ V áttételű feszültségváltókat kell alkalmazni.

Kisfeszültségű mérés esetén $X/5$ A áttételű áramváltókat kell alkalmazni.

Az alkalmazott mérőváltók az 1991. évi XLV. törvény előírásai szerint hitelesítettek kell legyenek.

A mérőváltóknak az elszámolási méréshez használt 0,2 vagy 0,5 osztálypontosságú mérőmagját a Mérésügyi Hatóság hitelesítésével és záróbélyegzővel kell ellátni. A mérőváltók kialakítása olyan legyen, hogy szerkezetük ne legyen megbontható, illetve az adattáblájuk ne legyen kicserélhető a hitelesítési jel és a záróbélyegző megsértése nélkül.

2. Az alkalmazott mérőváltók osztálypontossága:

Nagyfeszültségű mérés	132 kV	0,2	
Középfeszültségű mérés	35 kV	0,5 ha $I < 75$ A	0,2 ha $I \geq 75$ A
	20 kV	0,5 ha $I < 150$ A	0,2 ha $I \geq 150$ A
	≥ 10 kV	0,5 ha $I < 300$ A	0,2 ha $I \geq 300$ A
Kisfeszültségű mérés	0,4 kV	0,5	

3. Áramváltók

Kiválasztás szempontjából az elszámolási mérés áramváltóinak névleges árama feleljen meg a felhasználó számára rendelkezésre álló, a felhasználó által lekötött teljesítménynek, illetve a felhasználó által ténylegesen igénybe vett teljesítménynek. Amennyiben ez egyidejűleg nem megvalósítható, akkor a mérés áramváltóinak árama új felhasználó esetén a lekötött teljesítményhez, meglévő felhasználó esetén a ténylegesen igénybe vett teljesítményhez kell igazodjon.

A mérés csak akkor tekinthető hitelesnek, ha az áramváltó (nem üzembiztos) primer terhelőárama minden időpillanatban a névleges áram 10 és 120 %-a között van.

Egy adott áramváltó esetében a minimális terhelőáram csak akkor lehet az áramváltó névleges áramának 10 %-a alatt, ha a maximális terhelőáram a mérőváltó névleges áramának 105 és 120 %-a között van.

Az áramváltók kiválasztása általában akkor megfelelő, ha a primer terhelőáram (egy adott primer átkötésben) legalább az üzemidő 85-95 %-ban a névleges áram 50 és 120 %-a között van.

Amennyiben egy új felhasználó várhatóan egy éven belül nem fogja lekötni a rendelkezésre álló teljesítményt, vagy az egyidejűségi tényezője bizonytalan, akkor a felesleges költséget jelentő csere elkerülése érdekében célszerű primer oldalon átköthető nagy- illetve közepfeszültségű áramváltókat beépíteni.

Elszámolási fogyasztásmérés céljára is használt mérőváltók esetében egyetlen mag terhelése sem haladhatja meg a magra vonatkozó maximális teljesítmény 95 %-át. Ezt minden mag esetében ellenőrizni kell.

Az áramváltók elszámolási méréshez használt magjának névleges teljesítménye lehetőleg 15 VA vagy 30 VA kell legyen.

Amennyiben az előírt áttétel, vagy termikus határáram, vagy dinamikus határáram miatt 15 VA-es névleges teljesítménnyel az áramváltó nem lenne legyártható, akkor 7,5 VA névleges teljesítményű áramváltó alkalmazása is megengedett. Ebben az esetben azonban a mérővezeték nyomvonalhossza nem lehet több mint 20 m, és az elszámolási fogyasztásmérés kábelezéséhez, huzalozásához minimum 6 mm² keresztmetszetű tömör réz erű vezetékkel kell használni.

A 132 kV névleges primer feszültségű áramváltók esetében 3 s időhatár mellett az előírt minimális termikus határáram 31,5 kA_{eff}. (Az előírt minimális dinamikus határáram a termikus határáram 2,5-szerese.)

A közép- és kiefeszültségű áramváltók esetében 1 s időhatár mellett az előírt termikus határáramok minimuma a névleges primer feszültség függvényében:

Névleges feszültség	35 kV	20 kV	≤10 kV	0,4 kV				
Köf/Kif transzformátor				≤250 kVA	400 kVA	630 kVA	1000 kVA	1600 kVA
Termikus határáram min.	12 kA _{eff}	16 kA _{eff}	20 kA _{eff}	12 kA _{eff}	16 kA _{eff}	25 kA _{eff}	40 kA _{eff}	50 kA _{eff}

(Az előírt minimális dinamikus határáram a termikus határáram 2,5-szerese)

4. Feszültségváltók

A mérés csak akkor tekinthető hitelesnek, ha a (nem üzemzavari) primer feszültség minden időpillanatban a névleges feszültség 80 és 120 %-a között van.

Elszámolási fogyasztásmérés céljára is használt feszültségváltó esetében egyetlen mag terhelése sem haladhatja meg a magra vonatkozó maximális teljesítmény 95 %-át. Ezt minden mag esetében ellenőrizni kell.

A feszültségváltó mérőkörében maximum 2 % feszültségesés engedhető meg. A mérővezeték keresztmetszetét egy adott hossz esetén ennek figyelembe vételével kell meghatározni. A keresztmetszet számításánál a kötések öregedése miatt legalább 5 %-os biztonsági tényezőt kell figyelembe venni.

A feszültségváltók elszámolási méréshez használt magjának névleges teljesítménye általában 50 VA.

5. Mérőkábelek/mérővezetékek

Az elszámolási fogyasztásmérés kábelezéséhez, huzalozásához minimum 2,5 mm² keresztmetszetű tömör réz erű vezetéket kell használni.

A mérőkábeleket, mérővezetékeket minden esetben, az elosztóhálózati üzemeltető által elkészített műszaki előírás szerinti módon méretezni kell. A méretezést az elszámolási mérés tervében dokumentálni kell.

Törekedni kell arra, hogy a mérővezeték nyomvonalhossza lehetőleg 20 m-nél rövidebb legyen. Amennyiben ez valamilyen műszaki okból nem megvalósítható akkor a mérőkört úgy kell kialakítani, hogy a mérővezeték nyomvonalhossza ne haladja meg a 100 m-t. Minden ettől eltérő esetben előzetes írásbeli egyeztetés szükséges az elosztói engedéllyessel.

A méréshez tartozó kábeleket és szigetelt vezetéseket a mérés befolyásolhatóságának elkerülése érdekében, az elosztói engedélyes által elkészített műszaki előírásban előírt védelemmel kell ellátni.

6. Mérőszekrény/mérőpanel

A mérőszekrényben/mérőpanelon csak az elszámolási fogyasztásméréshez tartozó készülékek, sorozatkapcsok helyezhetők el.

A mérőszekrényben/mérőpanelen elszámolási fogyasztásmérő mérés elé, az elosztói engedélyes által elkészített műszaki előírás szerinti sorozatkapocs szerelvényt kell elhelyezni.

7. Kisfeszültségű csatlakozóvezetékek méretezése

Nagyon fontos, hogy kisfeszültségű csatlakozási pont esetén a csatlakozóvezeték és a méretlen fővezeték az MSZ 447 számú szabvány előírásai szerint feszültségesésre méretezni kell.

Az MSZ 447 számú szabvány szerint a csatlakozóvezeték és a fővezetékek együttes feszültségesése az eredő méretezési teljesítménnyel való terhelés mellett a közcélú elosztóhálózat névleges feszültségének legfeljebb 2 %-a lehet. Az elosztói engedéllyessel történő ettől eltérő megállapodás hiányában ebből legfeljebb 1 % legyen a csatlakozóvezeték és legfeljebb 1 % legyen valamennyi fővezeték együttes feszültségesése.

A felhasználóknál a szabványos feszültség csak az MSZ 447 számú szabvány csatlakozóvezetékekre vonatkozó kitételének betartatása esetén biztosítható.

8. Mérőhely kialakításának minimális követelményei

A mérőváltó nélküli fogyasztásmérő berendezés elhelyezésére szolgáló mérőhelyet a minimális követelmények és szabályok betartásával kell kialakítani. A mérőhelyet a felhasználó saját költségén alakítja ki.

A felhasználó csatlakozásának módjára, a csatlakozási pontok számára és elhelyezkedésére, valamint ezek módosítására a rendszerhasználó igényei alapján, a műszaki előírások és adottságok figyelembe vételével az elosztói engedélyes javaslatot tesz.

A fogyasztásmérő hely kialakítása az elosztói engedéllyessel egyeztetett terv vagy csatlakozási műszaki dokumentáció alapján történhet.

Magyarországon kereskedelmi forgalomba hozható fogyasztásmérő-szekrények fogyasztásmérő helyként való alkalmazása esetén csatlakozó műszaki dokumentáció készítése elegendő. Egyéb fogyasztásmérő-helyek esetén külön kiviteli tervdokumentációt kell készíteni.

8.1 Általános követelmények

- Névleges feszültség: 400 V.
- Betáplálás minimális áramerőssége mérőszekrénynél 3x80 A.
- Zárlati áramerősség: 6000 A.
- Védettség: IP44.
- Mérőszekrény anyaga: műanyag, ütésállóság: Ik10; UV-sugárzásálló és időjárásálló; hőstabil, nem éghető, legfeljebb nehezen éghető és önkioltó tulajdonságú, korróziómentes.
- Rendelkezzen típusvizsgálati jegyzőkönyvvel vagy MEEI megfelelőségi bizonylattal, előbbiektől hiányában az elosztói engedélyes alkalmazásra vonatkozó hozzájáruló nyilatkozatával.
- Az érintésvédelmi szabványnak megfelelő legyen.

8.2 Csatlakozás

A méretlen vezeték csatlakozására szolgáló sorkapcsoknak alkalmasnak kell lenniük - a vezeték fajtájának megfelelően - földkábel vagy légekábel fogadására.

A csatlakozás szorítópofákkal történhet 25-95 mm²-es tartományban RM, RMV és SM, 10-35 mm²-es tartományban RE, RMV szelvények fogadására. Az árnyékolások csatlakozásának fogadására alkalmas PE sínnel is rendelkezzen.

8.3 Fogyasztásmérő hely típusok

A fogyasztásmérő hely legyen alkalmas a felhasználó igényéhez illeszkedő fogyasztásmérő berendezések, vezérlő- és áramkorlátozó készülékek fogadására. Példák fogyasztásmérő hely típusokra:

- 1db 3F,
- 1db 3F+1db 1F+Hkv (vagy Rkv),
- 2db 3F+HKV+ mágnes kapcsoló

8.4 A fogyasztásmérő hely ajtajával vagy takarólemezával szembeni követelmények

Tömör, az illetéktelen beavatkozás ellen kétszintű védelmet biztosítson, egymástól függetlenül zárópecsételhető legyen. Azokban az esetekben, amikor egy zárópecsét az ajtó vagy takarólemez eltávolítását, illetve elmozdítását nem képes megakadályozni, két zárópecsétet kell alkalmazni. A két zárópecsét alkalmazásának szükségességéről az elosztói engedélyes nyilatkozik.

Kialakításuk tegye lehetővé a mérők leolvasását, az elosztói engedélyes üzemeltetésében lévő kismegszakítók kezelhetőségét a zárópecsételt részek kinyitása vagy levétele nélkül.

8.5 Készülékrögzés

Keresztsínes rögzítő elemekkel, TS-35 (kalap)sínnel.

8.6 Az elosztói engedélyes üzemeltetésében álló kismegszakítók

Sínre szerelhetőek legyenek, A zárópecsételt ajtó vagy fedél nyitása nélkül legyenek kezelhetők. A kezelőnyílás takarása külön zárható csapófedéllel történjen. A kerítésbe szerelt szekrényeknél a kismegszakítók kezelése felhasználói igény szerint a hátlapról is történhessen.

8.7 Vezetékelés

Az elosztói engedélyes meglévő fogyasztásmérőhely estében az üzletszabályzatában írt feltételek szerint, kivételes esetben eltérhet az e pontban, illetve a 8.8 pontban szereplő keresztmetszet értékektől.

A méretlen vezetékek kialakítása az elosztói engedélyes feladata.

Amennyiben a vezetékelést nem az elosztói engedélyes végzi, akkor a kialakításnak a következő követelményeknek kell megfelelnie.

A mérőszekrény elővezetékelését a maximális kiépítettségi lehetőségnek megfelelően kell kialakítani. A méretlen vezeték (erőátviteli) minimum 10 mm², maximum 16 mm² sodrott réz, érvéghüvelyezve, a vezérlő készülékek tápellátása 2,5 mm² sodrott réz, érvéghüvelyezve (a fázisvezetők fekete, a nullavezető kék színű). A berendezések felszerelése után a szabadon maradt vezetékek végeit szigetelő hüvellyel (nem szigetelőszalaggal) kell ellátni.

A vezetékeket jelöléssel kell ellátni. A vezetékelésről bekötési rajzot kell mellékelni a jelölésnek megfelelően, amelyből 1 példányt az elosztói engedélyesnek kell átadni, 1 példányt a szekrényben kell elhelyezni.

	Mérőhelyi vezeték keresztmetszetek [mm ²]	
	Minden napszaki mérés	Vezérelt mérés
3x40 A határig	10	10
3x40 - 3x63 A	16	16
3x63 - 3x80 A	25	25

8.8 Mért oldali vezeték és sorkapocs

A mért vezeték: minimum 10 mm² maximum 16 mm² sodrott réz vezeték érvéghüvelyezve. A sorkapcsok befogadó mérete: 10-25 mm².

9. Mérőszekrények elhelyezése:

- *Földön:* a mérőszekrényt mindig lábazatra kell elhelyezni.
- *Kerítésben:* Amennyiben műszaki szempontból szükséges, lábazattal kell elkészíteni.
- *Falban:* A szekrénynek alkalmasnak kell lenni felül vagy oldalt, a zárpecsételt rész mögött \varnothing 36 mm-es védőcső, földkábel esetén alul \varnothing 50 mm-es védőcső fogadására. Földkábeles csatlakozás esetén nem kell lábazat (amennyiben a műszaki követelmények nem írják elő), de a szekrénynek egy külön zárpecsételt térrel alkalmasnak kell lennie földkábel fogadására. A méretlen kábel fogadása sorkapocsban történjen.
- *Oszlopon:* A felhasználó tulajdonában álló oszlopon az elosztói engedéllyessel történő előzetes egyeztetés hiányában csak egy felhasználó tipizált mérőhelye helyezhető el. A mért szabadvezeték ráfeszíthető az oszlopra, ha annak terhelése statikailag nem haladja meg, a csatlakozóvezetékre megadott határértékeket.

Az okosmérőkkel szemben támasztott minimális követelmények

I) Az okosmérővel szemben támasztott minimális követelmények

- **Kontaktor**
 - A kontaktor vezérelhető a kommunikációs modulon keresztül, távolról,
 - képes le és felkapcsolni a mérő névleges teljesítményét, direkt mérés esetén
 - Szabályozhatóságot biztosít
- **Kommunikáció**
 - Moduláris távoli kommunikációs egység a mérési adatok leolvasásához, (napi, napi N)
 - Kommunikációs modul a helyszíni paraméterezéshez, adatkiolvasáshoz (Adatok: ...)
 - Ügyfél információ biztosítási lehetőség lokálisan, on-line módon. Célszerűen egy irányú kommunikáció, közvetlenül a mérőből (PI. Hozzáférés engedélyezése fogyasztói porthoz, melyhez az felhasználó tud vásárolni megjelenítő eszközt Adatok:
 - A+, A-, Ri+, Rc-, feszültségek, áramok pillanatnyi értékei
 - A+, A-, Ri+, Rc-, tárolt és futó mérőállások elosztói tarifális bontásban
 - Minden külső kommunikációnak védettnek kell lennie,
- **Események regisztrálása és tárolása (minimálisan):**
 - Mérő kezelés és/vagy befolyásolási események regisztrálása.
 - Műszaki ill. hálózat feszültségminőségi események regisztrálása.
- **Negyedórás mérési adatok mérése és tárolása a mérőben:**
 - Legalább a következő mennyiségekre: A+, A-, Ri+, Rc-
 - A negyedórás mérési adatok tárolása negyedórás fogyasztásként, vagy átlagteljesítményként, vagy mérőállásként,
 - A negyedórás mérési adatok tárolása legalább hatvan nap időtartamra, amennyiben négy adatsor negyedórás intervallumra paraméterezett,
- **Belső óra**
 - Belső óra pontossága napi +-1 mp,
 - A belső óra szinkronizálható távolról a kommunikációs modulra küldött paranccsal, vagy NTP hálózati szerverről automatikusan
 - A belső óra képes kezelni a téli/nyári váltást, vagy figyelmen kívül hagyni azt.

- **Időalapú metrológiai, elosztói tarifa kezelés:**
 - Aktív/Passzív tarifatóbla kezelése,
 - Szezonális (tél/nyár) tarifatóblák kezelése,
 - Az A+, A- mennyiségek tarifális megbontása napi legalább négy tarifára,
 - A tarifatóbla távolról, aktiválás dátumával módosítható.
- **Egyéb műszaki igények**
 - Vezérelhető relé kimenet.
- **Adatok megjelenítésének lehetősége a kijelzőn**
 - Totál és tarifa regiszterek
 - Dátum, idő,
 - Kontaktor állapota,
 - Tarifa,
 - Hibajelzés,

II) Az okos fogyasztásmérővel folyamatosan gyűjtött adatok köre:

1. Számlázási, elszámolási adatok

- Terhelési görbe (negyedórás, napi bontású adat és státusz)
- hatásos energia-fogyasztás
- hatásos energia-betáplálás
- induktív meddő energia fogyasztás
- kapacitív meddő energia fogyasztás

2. Havi elszámolású regiszterek adatai:

- hatásos energia-fogyasztás - havi záró regiszterállás
- hatásos energia-betáplálás - havi záró regiszterállás
- induktív meddő energia - havi záró regiszterállás
- kapacitív meddő energia - havi záró regiszterállás
- hatásos energia-fogyasztás – havi záró regiszterállások
- hatásos energia-betáplálás– havi záró regiszterállások
- hatásos teljesítmény maximum érték, időbélyeg – regiszterállások tarifális bontásban

3. Az adósságkezelés támogatásához, élet és vagyonvédelmi kockázat kezeléshez szükséges adatok (korlátozás, ki- és visszakapcsolás kezelése)

- Kontraktor állapot jelző adat
- Kapcsolási lehetőség, utasítás, információ
- Beállított korlátozás és/vagy annak értéke

4. A megelőzés, a szabálytalan vételezés vagy beavatkozás felderítésének támogatásához szükséges adatok (beleértve a mérőhelyi adat és állagvédelmet)

- Esemény napló és esemény regiszter információk
- Fogyasztásmérő paraméterezési, kiolvasási információ,
- Kapocsfedél és/vagy mérőház nyitási információ,
- Mérő mágneses befolyásolási kísérlet információ
- mérés indítás / mérés leállítás jelzés
- programozás történt esemény jelzés
- hatásos energia-betáplálás maximum érték, időbélyeg – regiszterállás

5. Energiahatékonysági, fogyasztási/termelési információk biztosításához szükséges adatok (fogyasztásmérő és rendszer szinten)

Fogyasztói kimeneten biztosított regiszter információk

- pillanatnyi és tárolt hatásos energia-fogyasztás,
- pillanatnyi és tárolt hatásos energia-betáplálás,
- pillanatnyi és tárolt induktív meddő energia,
- pillanatnyi és tárolt kapacitív meddő energia,
- feszültségek, áramok pillanatnyi értékei

III) A fogyasztásmérőben keletkező hálózatüzemeltetési adatok és üzemeltetési utasítás információk.

Hálózatminőségi adatok:

- feszültségminőségre vonatkozó adatok (kumulatív számlálók, pillanatnyi regiszter értékek)
 - o olvasáskori pillanatnyi feszültség szint,
 - o fesz letörések és feszkimaradások száma,
 - o túlfeszültségek száma,
 - o regisztrált feszültség csúcsérték,
- áram értékre vonatkozó (adatok, regiszter értékek)
 - o olvasáskori pillanatnyi áram és feszültség érték,
 - o regisztrált áram csúcsérték,
- egyéb műszaki értékre vonatkozó (adatok, regiszter értékek)
 - o cosinus fi,
 - o frekvencia Hz,
 - o hőmérséklet

- kommunikációs hálózat minőségi információja
- mérő üzemképességére, üzemeltetésére vonatkozó jelzések (regiszter értékek, kumulatív számlálók)
 - hibaregiszterek, watch-dog jelzések
 - fázis feszültség meglétéhez kapcsolódó jelzések
 - mérő időalap hiba jelzések (elem gyenge, óra hiba)
 - kimenet ill. bemenet vezérlési információk
- Esemény napló és esemény regiszter információk (időbélyeggel)
 - fázis feszültség kimaradás / letörés jelzés
 - túláram fellépett / megszűnt jelzések
 - csillagpont eltolódás jelzés
 - végzetes / nem végzetes hibák fellépése / megszűnése, törlése
- készülékadatok, azonosítók
 - fogyasztásmérő gyáriszám, azonosító szám
 - HW azonosító
 - Firmware azonosító
 - kommunikációs eszköz azonosító
 - kapcsolat típus információ
 - aktuális tarifa tábla beállítás

Kiserőművek elosztóhálózati csatlakozásának műszaki feltételei

Jelen melléklet a kiserőművek csatlakoztatására vonatkozó szabályokat tartalmazza, a háztartási méretű kiserőművek csatlakoztatására vonatkozó rendelkezések a 6/B. sz. mellékletben találhatók.

1. Csatlakozás

Az illetékes elosztói engedélyes a tervezett kiserőmű (ingatlan-nyilvántartási térképen ábrázolt) földrajzi elhelyezkedésének és a termelő berendezés (generátor(ok)) villamos adatainak ismeretében jelöli ki az elosztó hálózati csatlakozási pontot.

A kiserőmű telepítőjének az adott elosztó hálózat tulajdonságait (a hálózat jellege, terhelhetősége, topológiája) figyelembe kell vennie, az ebből adódó korlátokat el kell fogadnia.

A hálózati csatlakozási pont kijelölésénél nem meghatározó a kiserőmű által betáplált és a csatlakozási pont környezetének felhasználói által igényelt villamos energia viszonya. A várható üzemállapotok és üzemeltetési feltételek vizsgálatához azonban szükség van ennek elemzésére, melynek eredményét a csatlakozási és a hálózathasználati szerződésekben figyelembe kell venni.

Annak érdekében, hogy a kiserőmű zavaró visszahatások nélkül működjön és a többi rendszerhasználó ellátását hátrányosan ne befolyásolja, a kiserőmű az elosztóhálózattal szigetüzemben nem működhet.

A hálózati csatlakozási ponton az elosztói engedélyes kezelésében lévő leválasztó kapcsolót kell beépíteni, amelyet úgy kell elhelyezni, hogy az elosztói engedélyes személyzete számára mindenkor hozzáférhető legyen.

A csatlakozási lehetőséget az elosztóhálózat terhelhetőségén túlmenően a hálózati visszahatások szempontjából kell megítélni, amit befolyásol a hálózatnak a csatlakozási pontot jellemző rövidzárlati teljesítménye, a kiserőmű névleges teljesítménye, fajtája és üzemmódja.

Az elosztóhálózaton alkalmazott tipizált vezetéktípusok terhelhetőségét figyelembe véve a kisfeszültségű elosztóhálózatra történő csatlakozás korlátja belterületen 150 kVA, külterületen történő csatlakozás esetében 50 kVA. Termelői vezetéken egy transzformátorállomás kisebb feszültségű (KÖF vagy KIF) gyűjtősínjére csatlakozó termelő berendezés csatlakoztathatóságát (a maximális betáplálható teljesítmény nagyságát) a magasabb feszültségű hálózaton is meg kell vizsgálni. A kisfeszültségű csatlakozást kérő termelő esetében a fenti 150 kVA (külterületen 50 kVA) teljesítményt meghaladó csatlakozási igényeket az elosztói engedélyes a hálózat műszaki jellemzőire tekintettel megtagadja, azzal, hogy a hálózati csatlakozás igénylésére ezen esetekben a közép- vagy nagyfeszültségű hálózatra való csatlakozásra vonatkozó, VET 35. § (8) bekezdése szerinti eljárásban van lehetőség.

A kiserőművek hálózatra csatlakozó része háromfázisú legyen.

A kiserőmű maximális csatlakozási összteljesítményét (betáplálható maximális teljesítményét) (S_{nA}) az elosztói engedélyes állapítja meg. Ezen vizsgálatoknál az elosztóhálózati csatlakozási pontra a létesítendő kiserőmű nélkül számított minimális rövidzárlati teljesítmény (S_{zH}) ismeretében az alábbi közelítő összefüggések alapján a kiserőmű csatlakozási összteljesítménye:

Középfeszültségen:

$$S_{nA} \leq \frac{0,02 * S_{zH}}{k} = \frac{S_{zH}}{50 * k}$$

Kisfeszültségen:

$$S_{nA} \leq \frac{0,03 * S_{zH}}{k} = \frac{S_{zH}}{33 * k}$$

Ahol k az I_a maximális felvett áram I_n névleges generátoráramhoz való aránya. Irányértékei:

$k = 1$ szinkrongenerátorok vagy váltóirányítók esetén;

$k = 2$ olyan aszinkrongenerátorok esetén, amelyeket szinkronfordulatszámuk 95-105 %-nál kapcsolnak be;

$k = I_a/I_n$ a hálózatról motorként induló aszinkron generátorok esetén;

$k = 8$ ismeretlen I_a esetén;

Amennyiben a kiserőmű teljesítménye a fenti képletekből meghatározott maximális teljesítményt nem haladja meg, akkor csatlakoztatható, amennyiben meghaladja, részletes számításokkal kell meghatározni a kiserőmű csatlakoztathatóságát. A rendszerhasználó kérésére az elosztói engedélyes a számításokat bemutatja.

A maximális csatlakozási teljesítmény meghatározása során az elosztói engedélyes rugalmas csatlakozási szerződés lehetőségét is felajánlhatja a kiserőmű számára.

2. Energia-elszámolás

A kiserőműből a hálózatra adott, illetve a hálózatból vételezett villamos energiát a csatlakozási ponton külön-külön kell megmérni.

A mérőberendezés kialakítását, felépítését az érvényes szabályozások előírásainak megfelelően az elosztói engedélyes határozza meg.

Az 5 MW és ennél nagyobb beépített teljesítményű kiserőművek mérőberendezésének kialakítására az elosztói engedélyes a Rendszerirányítóval egyeztetetten intézkedik.

A kiserőmű létesítése előtt a mérési-elszámolási kérdéseket előre tisztázni kell, az ezek alapján készült terveket az elosztói engedélyesnek jóvá kell hagyni.

3. Kapcsolóberendezések

A kiserőműnek a hálózattal való összekapcsolására, valamint az elosztói engedélyes hálózatán vagy a kiserőműben bekövetkező hiba esetén a kiserőmű közcélú hálózatról történő leválasztására olyan kapcsolóberendezést kell alkalmazni, amelyet a következő fejezetben tárgyalt védelmi berendezés működtet.

Saját szigetüzem kizárása esetén az előbbi célra a generátor kapcsolóberendezése is alkalmazható.

A kapcsolóberendezéssel minden fázisban galvanikus szétválasztást kell biztosítani.

Középfeszültségű csatlakozás esetén a kapcsolóberendezést a blokktranszformátor középfeszültségű oldalán célszerű elhelyezni, hogy bármilyen üzemzavar esetén a transzformátor és a generátor együtt váljon le a közcélú hálózatról.

A váltóirányítóval rendelkező kiserőműveknél kapcsolóberendezést a váltóirányító váltakozó áramú oldalán is el kell helyezni. A kapcsolóberendezés a váltóirányítóban bekövetkező zárlat következtében nem válhat működésképtelenné.

A kapcsolóberendezés legyen képes a beépítés helyén fellépő zárlati áram károsodás nélküli elviselésére.

A kiserőmű üzemeltetőjének az egész villamos berendezés rövidzárlati szilárdságát biztosítani kell. Az ehhez szükséges hálózati adatokat az elosztói engedélyesnek meg kell adnia az üzemeltető részére. Ha a kiserőmű révén a hálózatban fellépő rövidzárlati áram a megengedett érték fölé emelkedne, akkor a kiserőmű üzemeltetőjének intézkednie kell az erőműből jövő rövidzárlati áram elosztói engedélyes által megadott értékre történő korlátozásáról.

3. Irányítástechnika

A kiserőműnek rendelkeznie kell olyan adatátviteli kapcsolattal valamint irányítástechnikai rendszerrel, ami a megfelel a termelőegységek hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló 2016/631 EU rendeletben (RfG) előírtaknak.

Az elosztói rugalmassági szolgáltatás nyújtásának vállalása esetén a termelőegységnek további beavatkozási lehetőség kiépítésére lehet szüksége.

Az elosztói engedélyes a elosztó hálózat folyamatos üzemének fenntartásához a fentieken kívül további állásjelzések továbbítását, távolról történő kapcsolási lehetőség kiépítését kérheti a termelőegységtől.

A termelőegység üzemeltetőjének a kialakított szabályzási és vezérlési lehetőségeket üzemkészen kell tartani, annak meghibásodása esetén a javításról haladéktalanul intézkedni köteles.

4. Védelmek

A kiserőműnél az alábbi védelmekről kell minimálisan gondoskodni:

- ◆ rövidzárlati védelem;
- ◆ túlterhelési védelem;
- ◆ feszültségnövekedési védelem
- ◆ feszültségcsökkenési védelem
- ◆ frekvencianövekedési védelem
- ◆ frekvenciacsökkenési védelem
- ◆ elosztóhálózati-szigetüzem elleni védelem;
- ◆ földzárlati/testzárlati védelem;
- ◆ áramütés elleni védelem;
- ◆ egyenáramú védelem.

A kiserőművek védelmi berendezéseit az érvényes MSZ szabványok szerint kell kivitelezni. A szigetüzemre alkalmas berendezéseknél ezeket a védelmeket a szigetüzemre is biztosítani kell.

A termelőegységekre vonatkozó előírásokat a nemzetközi üzemi és kereskedelmi szabályzat tartalmazza. A rendszerérdekű követelmények kielégítésére alkalmas termelő berendezés kialakítás jogszabályi előírás, ezért az elosztói engedélyes által utólag kért, a követelményrendszerben szereplő beavatkozás költsége a beruházót terheli.

Saját és más felhasználói berendezések védelmére olyan készülékeket kell alkalmazni, melyek beállíthatósági tartománya a következő:

- ◆ Feszültségcsökkenési védelem 1,00-tól 0,70 U_n -ig;
- ◆ Feszültségnövekedési védelem 1,00-tól 1,15 U_n -ig;

Az „A” és „B” típusú villamosenergia termelő berendezések feszültségcsökkenési és feszültségemelkedési védelmére a nemzetközi üzemi és kereskedelmi szabályzat követelményt nem tartalmaz, ezeknél a feszültségcsökkenési védelmet 0,85 U_n , 5 min. a feszültségnövekedési védelmet 1,10 U_n 1 min értékre kell beállítani.

A védelmi berendezések funkcionális vizsgálatához egy alkalmas csatlakozási helyről kell gondoskodni.

Az üzemeltetőnek magának kell gondoskodnia arról, hogy az elosztói engedélyes hálózatán bekövetkező események, feszültségingadozások vagy gyors visszakapcsolások ne okozzanak kárt a kiserőműben.

5. Meddőteljesítmény-kompenzáció

A kiserőművel együttműködő felhasználói berendezés $\cos \varphi$ -je a hatásos teljesítményvételezés, illetve -kiadás esetén is elégítse ki a hálózati csatlakozási tervben, a hálózati csatlakozási szerződésben rögzített értéket. Ehhez szükség esetén meddőteljesítmény-kompenzáció szükséges.

A kompenzáló berendezés kialakításánál figyelembe kell venni a kiserőmű üzem módját és az ebből a hálózati feszültségre adódó visszahatásokat.

Erősen ingadozó hajtóteljesítménynél (pl. szélerőmű) a meddőteljesítmény-kompenzációt automatikusan kell szabályozni.

Aszinkron generátor esetén a kompenzáló berendezéseket a generátor hálózatra kapcsolása előtt nem szabad bekapcsolni, és a generátor kikapcsolásával egyidejűleg a kondenzátorokat is ki kell kapcsolni.

Kompenzáló berendezés üzemeltetése miatt intézkedésekre lehet szükség a felharmonikus feszültségek csökkentése és a hangfrekvenciás vezérlőjelre gyakorolt befolyás elkerülése érdekében. Ezért a meddőteljesítmény-kompenzáló berendezés teljesítményét, kapcsolását és szabályozási módját az elosztói engedéllyel egyeztetni kell.

6. Rákapcsolási feltételek

A kiserőmű üzeme során általában megengedett a generátorok külön üzemirányítói engedély nélküli be-, illetve kikapcsolása, de egyedi elbírálás alapján az elosztói engedélyes megkövetelheti a külön engedélyeztetést.

Az ellenfeszültségek elkerülésére műszaki berendezések beépítésével biztosítani kell, hogy a kiserőműnek az elosztói engedélyes hálózatára kapcsolása csak akkor legyen lehetséges, ha a hálózati feszültség az elosztóhálózat irányából minden fázisban megjelenik.

A hozzákapcsoláshoz használható olyan kapcsoló, amely az egész felhasználói berendezést összeköti a hálózattal, vagy olyan, amely a generátort, illetve több párhuzamosan kapcsolt generátort köti össze a felhasználói berendezésekkel. E szakaszkapcsoló bekapcsolását meg kell akadályozni addig, míg a hálózati feszültség bármelyik fázisban a feszültségcsökkenési védelem megszólalási értéke alatt van. Az üzemi kiserőmű védelmére legalább 1 percnyi időkésleltetést kell előírni a feszültség visszatérése és az összekapcsolás között (ajánlott időkésleltetés 5 perc). Automatikus indító és szinkronozó berendezés alkalmazása esetén is ajánlatos a késleltetés beállítása.

Több generátornak egy kapcsolási ponton való rákapcsolását az időbeli lépcsőzésre vonatkozóan az elosztói engedéllyel egyeztetni kell.

A generátorok bekapcsolásakor fellépő feszültségváltozás középfeszültségen a 2 %-ot, kiefeszültségen a 3 %-ot nem haladhatja meg. (Az elosztói engedélyes nagyobb feszültségváltozást is engedélyezhet, ha a hálózati viszonyok azt lehetővé teszik.)

6.1. Szinkrongenerátorok bekapcsolása

Állandó felügyelet nélkül üzemelő kiserőműveknél a szinkrongenerátorokat automata szinkronozó berendezéssel kell felszerelni, amellyel biztosítható a következő szinkronizálási feltételek betartása:

- ◆ feszültségkülönbség $\Delta U \leq \pm 10 \% U_n$;
- ◆ frekvenciakülönbség $\Delta f \leq \pm 0,5 \text{ Hz}$;
- ◆ fázisszög-különbség $\Delta \varphi \leq \pm 10^\circ$;

A hálózati impedancia generátorteljesítményhez való viszonyától függően a megengedhetetlen hálózati visszahatások elkerülésére indokolt lehet az előzőeknél szűkebb határok megállapítása is.

6.2. Aszinkron generátorok bekapcsolása

Az olyan aszinkron generátorokat, amelyeket – feszültség nélkül – hajtómű indít be, a szinkron fordulatszám 95-105 %-a közötti fordulatszámnál kell bekapcsolni.

A szigetüzemre is képes, öngerjesztésű aszinkron generátoroknál, melyek feszültség nélküli bekapcsolása nem lehetséges, a szinkrongenerátorok rákapcsolási feltételeit kell betartani.

6.3. Váltóirányítós generátorok bekapcsolása

Szigetüzemre nem alkalmas (hálózatvezetett) váltóirányítóknál elsőként az egyenáramú oldalt kell bekapcsolni. A váltakozó áramú oldal bekapcsolása csak ezt követően megengedett.

Szigetüzemre is alkalmas váltóirányítóknál a szinkrongenerátorok rákapcsolási feltételeit kell betartani.

7. Visszahatások a HKV-re

A kiserőművek kialakításánál figyelembe kell venni, hogy az elosztói engedélyesek a hangfrekvenciás központi vezérlő berendezéseket 183,33 és 216,67 Hz frekvenciával üzemeltetik, valamint azt, hogy a hangfrekvenciás impulzusok adásszintjei rendszerint a névleges feszültség kb. 1 -4 %-a között vannak.

A jelszint kiserőmű — csatlakozási pontbeli alacsony hangfrekvenciás impedanciája — okozta megengedett csökkenésének mértéke általában 0,1 %. A jelszint 1 % alá csökkenése semmilyen esetben sem megengedett. Indokolt esetben az elosztói engedélyes legkésőbb a kiserőmű próbaüzemének lezártaig megkövetelheti HKV-zárókör beépítését.

A csatlakozási ponton váltóirányítóval betáplált, a központi vezérlő berendezés frekvenciájával megegyező frekvenciájú feszültségérték a névleges feszültség 0,1 %-át nem haladhatja meg.

A váltóirányító által — a helyileg alkalmazott vezérlési frekvencia ± 100 Hz-es tartományán belüli frekvenciával — gerjesztett feszültségek feszültség szintje a névleges feszültség 0,3 %-át nem haladhatja meg.

Kettőnél több kiserőmű azonos elosztóhálózatra csatlakozása esetén — tekintettel arra, hogy az előbbi névleges feszültségre vonatkoztatott 0,1 %, illetve 0,3 % határértékek betartása nem biztosít automatikus megoldást — kiegészítő vizsgálatokat kell végezni és a kiserőmű által betartandó határértékeket ezek eredményeinek figyelembe vételével az elosztói engedélyes határozza meg.

Az előbbi vizsgálatok alapján az elosztói engedélyes a már régebben csatlakoztatott kiserőművek csatlakozási feltételeinek szigorítását is

előírhatja. Az ilyen kérések teljesítését a kiserőművek üzemeltetői nem tagadhatják meg.

8. Dokumentációk

- ◆ Érvényes kiviteli műszaki terv
- ◆ Hatósági és egyéb engedélyek, nyilatkozatok
- ◆ Elszámolási mérőberendezések hitelesítési jegyzőkönyvei, az üzembe helyezés során felvett mérési jegyzőkönyvek
- ◆ Műszaki leírások, kezelési, karbantartási utasítások
- ◆ Relévédelmi és automatika rendszer műszaki paraméterei, beállítási lapok
- ◆ Engedélyezett üzembe helyezési program.

9. A csatlakozási igénybejelentés, a szabad kapacitás kiosztása

Az alábbi eljárási leírásban kiserőmű alatt értendő maga a fizikai kiserőmű és a beruházás megvalósítása során eljáró kérelmező, ügyintéző (tulajdonos, beruházó, tervező stb.).

Jelen 9. pontban szabályozott csatlakozási igénybejelentési eljárás és a csatlakozás megvalósítása során a Nemzetközi Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (NÜKSZ), és az Üzemi Szabályzat (ÜSZ) szabályai az irányadóak, azzal, hogy az ÜSZ 5.1 pontjának előírásait az Elosztói Szabályzatban (ESZ) írt eltérésekkel kell alkalmazni.

9.1 Általános előírások

A csatlakozási szándék bejelentéséhez mellékelni kell a tervezett kiserőmű (ingatlan-nyilvántartási térképen ábrázolt) földrajzi elhelyezkedését és a generátor(ok) villamos adatait.

132 kV-os csatlakozás esetén a csatlakozási terv készítése előtt megvalósíthatósági tanulmányt kell készíteni, amelyet az elosztói engedélyes hagy jóvá. A megvalósíthatósági tanulmány tartalmában a felek közösen állapodnak meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez a kiserőműnek az alábbi eredeti vagy hiteles másolatú dokumentumokat is be kell nyújtania:

1. 30 napnál nem régebbi cégkivonatot,
2. A jogerős környezetvédelmi határozatot a külön jogszabályok által meghatározott esetekben,
3. Jóváhagyott csatlakozási tervet.

A kiserőmű telepítéséhez szükséges engedélyeztetési eljárást a kiserőműnek kell lefolytatnia.

A kiserőmű csatlakozása miatt a közcélú hálózaton szükséges közcélú hálózat fejlesztés (beleértve a csatlakozó berendezés kialakítását is) az elosztói engedélyes feladata.

Amennyiben a kiserőmű csatlakozási pontja a 132 kV-os hálózaton lett kijelölve, a csatlakozási tervet a rendszerirányítónak és a területileg illetékes elosztói engedélyesnek is jóvá kell hagynia.

A kiserőmű hálózati csatlakozásával kapcsolatos villamos tervet Magyarországon érvényes és megfelelő tervezői jogosultsággal rendelkező tervező készíthet.

Hálózati csatlakozási szerződést kötni csak a fenti dokumentumok birtokában lehet.

Hálózati csatlakozás kiépítése csak az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján történhet.

Az üzembe helyezési eljárást az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint kell lefolytatni.

A közcélú hálózathasználat megkezdésének feltétele az érvényes kiserőművi összevont engedély (a jogszabályokban meghatározott esetekben), a hálózathasználati szerződés és a mérlegköri(tagsági) szerződés megléte.

9.2. Igénybejelentés

A kiserőmű csatlakozásának előkészítéséhez a kiserőmű köteles bejelenteni a csatlakozási szándékát a teljesítmény fogadása szempontjából illetékes hálózati engedélyesnek.

2021. július 1. napjától nagy és középfeszültségű erőművi csatlakozási kapacitás kiosztására – így valamennyi a 2021. július 1. után beadott igénybejelentés elbírálására – a hatályos VET. 35.§ (8) bekezdéssel összhangban kizárólag közzétételi eljárásban, illetve a közzétételi eljáráshoz igazodó egyedi eljárásban van lehetőség.

A közzétételi eljárástól függetlenül benyújthatja az igénybejelentését

- saját célra termelő kiserőművet létesítő felhasználó, ha a kiserőművel az elosztóhálózatba villamos energiát nem kíván betáplálni,
- a kiefeszültségű csatlakozást kérő termelő vagy a saját célra termelő kiserőművet létesítő kiefeszültségű felhasználó az 1. pontban írt korlátok figyelembe vételével.

9.3. Átmeneti szabályok

9.3.1. A nagy és középfeszültségű közcélú elosztóhálózatra betáplálási céllal csatlakozó erőművek esetében az alábbi szabályokat kell alkalmazni.

A 2021. július elsején hatályba lépett, az egyes törvényeknek a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló irányelvvel összefüggő módosításáról szóló 2021. évi LV. törvény hatálybalépése napján folyamatban lévő, hálózati csatlakozási szerződésmegkötéssel le nem zárt erőművi elosztói csatlakozási igénybejelentési eljárások - ide nem értve a már megvalósult hálózati csatlakozási pont betáplálási kapacitás növelésével nem járó átalakítására vonatkozó igényeket - tekintetében az alábbi [a)-d)] pont szerinti átmeneti szabályok az irányadóak, amennyiben a csatlakozási eljárás 2022. március 17.-én folyamatban van (a csatlakozási eljárás a kiállított műszaki gazdasági tájékoztató (MGT) megküldésétől, a kiserőmű első bekapcsolásáig terjedő folyamatot, annak összes lépését foglalja magába).

9.3.2. Annak, az Elosztói Szabályzat 16. számú módosításának hatályba lépésének napjáig megvalósíthatósági tanulmányt benyújtó Igénybejelentőnek, akinek az elosztói engedélyes által kiadott Ajánlatban előírt hálózatvizsgálatok eredménye alapján kerülnek meghatározásra a csatlakozás műszaki és gazdasági feltételei, a megvalósíthatósági tanulmány jóváhagyásához szükséges valamennyi feltételt legkésőbb 2022. február 18-ig kell teljesítenie. Az érintett elosztói engedélyes a határidőn belül a hiánypótlásának megfelelően teljeskörűen kijavított és benyújtott megvalósíthatósági tanulmányokat 2022. március 5-ig hagyja jóvá, majd 2022. március 10-ig az igénybejelentő részére a hálózatra csatlakoztatáshoz szükséges összes műszaki feltételt tartalmazó részletes műszaki gazdasági tájékoztatót/Ajánlatot állít ki. A szabályzat jelen pontjában az MGT rövidítés alatt a műszaki gazdasági tájékoztatót és az Ajánlatot együttesen kell érteni.

Azon, az Elosztói Szabályzat 16. számú módosításának hatálybalépésének napjáig megvalósíthatósági tanulmányt benyújtó Igénybejelentők (akiknek az elosztói engedélyes által kiadott Ajánlatban előírt hálózatvizsgálatok eredménye alapján kerülnek meghatározásra a csatlakozás műszaki és gazdasági feltételei), akik részére 2022. március 5-ig nem került a megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes által jóváhagyásra, tekintettel arra, hogy az érintett elosztói engedélyes hiánypótlásának megfelelően 2022. február 18-ig nem teljesítették a megvalósíthatósági tanulmányok jóváhagyási feltételeit, a csatlakozási igénybejelentési eljárás megghiúsultnak minősül, az igénybejelentő a csatlakozási

igénybejelentési eljárás alapján csatlakozási kapacitásra vonatkozóan semmilyen igényt nem támaszthat, és új igénybejelentést a továbbiakban már kizárólag a VET. 35.§ (8) bekezdés szerinti kapacitáskiosztási eljárás keretében tudnak benyújtani.

- a) Kapacitáslekötési nyilatkozatra és pénzügyi biztosíték teljesítésére vonatkozó közös szabályok
- aa) Az igénybejelentő 2022. március 17. napjáig tehet a benyújtott hálózati csatlakozási igény szerint a csatlakozási kapacitásra vonatkozó hálózati csatlakozási szerződés b) vagy c) pont szerinti eljárásrendben történő megkötésére és a kapacitáslekötési biztosíték megfizetésére vonatkozó kötelezettségvállalást tartalmazó kapacitáslekötési nyilatkozatot. A kapacitáslekötési nyilatkozat érvényességének feltétele, hogy az igénybejelentő 2022. március 17.-ig a kapacitáslekötési nyilatkozatban foglalt kötelezettségek biztosítékául a kapacitáslekötési nyilatkozatban foglalt erőművi kapacitásra vetítve 900.000,- Ft/MVA – 1 MVA teljesítmény alatt tized MVA-ra kerekített, de legalább 0,1 MVA-nak, 1 MVA teljesítmény felett egész MVAértékre kerekített teljesítménynek megfelelő – igénybejelentési biztosítékot teljesítsen az elosztói engedélyes részére.
- A nyilatkozattétel és az igénybejelentési biztosíték abban az esetben minősül határidőn belül teljesítettnek, ha a nyilatkozat határidőn belül az elosztói engedélyeshez megérkezik, illetve a biztosíték határidőn belül az elosztói engedélyes bankszámláján jóváírásra kerül. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A határidőn belüli teljesítés elmulasztása esetén a csatlakozási igénybejelentési eljárás megghiúsultnak minősül – az esetlegesen már jóváhagyott csatlakozási terv hatályát veszti –, az igénybejelentő a csatlakozási igénybejelentési eljárás alapján csatlakozási kapacitásra vonatkozóan semmilyen igényt nem támaszthat. A határidőn túl, vagy olyan esetekben, ahol nincs folyamatban lévő igénybejelentési eljárás a megfizetett igénybejelentési biztosíték összege visszajár.
- ab) Az igénybejelentő köteles a benyújtott kapacitáslekötési nyilatkozata szerinti csatlakozási kapacitásra vonatkozó hálózati csatlakozási szerződés megkötésének biztosítékául 2022. március 17. napjáig a kapacitáslekötési nyilatkozata szerinti – 1 MVA teljesítmény igény alatt tized MVA-ra kerekített, de legalább 0,1 MVA, 1 MVA felett egész MVA értékre kerekített – erőművi kapacitásra vetítve 3.600.000,- Ft/MVA, kapacitáslekötési biztosítékot teljesíteni az elosztói engedélyes

részére. A biztosíték abban az esetben minősül határidőn belül megfizetettnek, ha a határidőn belül az elosztói engedélyes bankszámláján jóváírásra kerül. A befizetési határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A határidőn belüli teljesítés elmulasztása esetén a csatlakozási igénybejelentési eljárás megghiúsultnak minősül –az esetlegesen már jóváhagyott csatlakozási terv hatályát veszti–, az igénybejelentő a csatlakozási igénybejelentési eljárás alapján csatlakozási kapacitásra vonatkozóan semmilyen igényt nem támaszthat, az addig megfizetett igénybejelentési biztosítékot megghiúsulási kötbér címén elveszti. A határidőn túl, vagy olyan esetekben, ahol nincs 9.3.1.pont szerinti folyamatban lévő csatlakozási eljárás, a megfizetett kapacitáslekötési biztosíték összege visszajár.

- ac) Az igénybejelentő az aa)-ab) pont szerinti biztosíték fizetésre a hálózati csatlakozási igény jóváhagyásának státuszától függetlenül köteles.

Az igénybejelentő nem köteles az aa)-ab) pontok szerinti biztosítékot megfizetni abban az esetben, ha az igénybejelentő a jóváhagyott hálózati csatlakozási terv alapján a hálózati csatlakozási szerződést az aa), illetve ab) pont szerinti határidő előtt megkötötte, és legalább az aa)-ab) pontok szerint fizetendő biztosítéknak megfelelő csatlakozási díjat már megfizette.

Amennyiben az aa)-ab) pontok szerinti biztosítékok összege meghaladja a biztosíték megfizetésének esedékességéig a hálózati csatlakozási szerződés alapján már megfizetett csatlakozási díjat, akkor az igénybejelentő csak a megfizett csatlakozási díjjal csökkentett biztosítékot köteles fizetni. A megfizetett igénybejelentési és kapacitáslekötési biztosíték a hálózati csatlakozási szerződés szerinti csatlakozási díjba beleszámít, a megfizetett biztosíték összegéből a megfizetett csatlakozási díjat meghaladó részt az elosztói engedélyes visszatéríti a kiserőmű üzembe helyezését követő 30 napon belül.

- b) A METÁR Pályázat eredményétől függő hatályú kapacitáslekötési nyilatkozat, és irányadó eljárásrend:

- ba) Amennyiben az igénybejelentő a csatlakozási kapacitást kizárólag METÁR Pályázat eredményétől függően kívánja igénybe venni, úgy ezt a szándékát az a) pont szerinti kapacitás-lekötési nyilatkozatában kell visszavonhatatlanul kinyilvánítania, és a kapacitáslekötési nyilatkozatban arra vállal kötelezettséget, hogy a 2022. december 31-ig kiírt METÁR Pályázaton benyújtott pályázati kérelmének legalább részleges eredményessége esetén a jelen b) pontban foglalt feltételek

és határidők szerint hálózati csatlakozási szerződést köt. Ha 2022. december 31-ig nem kerül METÁR Pályázat kiírásra, vagy a METÁR Pályázattól függő nyilatkozatot tevő igénybejelentő 2022. december 31-ig kiírt METÁR pályázat eredményhirdetésétől számított 60 napon belül nem küldi meg az elosztói engedélyes részére a METÁR Pályázati eljárásban kapott, az adott csatlakozási lehetőséghez tartozó pályázatot nyertessé vagy részben nyertessé nyilvánító határozatot, vagy ezt megelőzően úgy nyilatkozik, hogy nem kíván a METÁR Pályázaton indulni, úgy a csatlakozási igénybejelentési eljárás meghiúsultnak minősül. Ebben az esetben az igénybejelentés, az esetlegesen már jóváhagyott csatlakozási terv hatályát veszti, az igénybejelentő a csatlakozási igénybejelentési eljárás alapján csatlakozási kapacitásra vonatkozóan semmilyen igényt nem támaszthat, a megfizetett biztosíték az igénybejelentő részére az igénybejelentő által küldött kérelemnek az elosztói engedélyes általi kézhezvételétől számított 15 napon belül visszatérítésre kerül.

- bb) A METÁR Pályázat eredményétől függő kapacitáslekötési nyilatkozat (ba pont) esetén az elnyert METÁR jogosultságot igazoló határozat bemutatásáig a hálózati csatlakozási szerződés nem köthető meg. A már megkötött hálózati csatlakozási szerződéssel rendelkező igénybejelentő dönthet úgy, hogy a szerződéssel érintett csatlakozást kizárólag METÁR pályázattól függően kívánja igénybe venni. Ebben az esetben a METÁR Pályázat eredményétől függő kapacitáslekötési nyilatkozat megtételétől számított 15 napon belül köteles megkötni a hálózati csatlakozási szerződés olyan tartalmú módosítását, miszerint a hálózati csatlakozás csak a METÁR jogosultságot igazoló határozat bemutatásának feltételével vehető igénybe, és amennyiben 2022. december 31-ig nem kerül METÁR Pályázat kiírásra, vagy 2022. december 31-ig kiírt METÁR pályázat eredményhirdetésétől számított 60 napon belül ezt a feltételt nem teljesíti, úgy a hálózati csatlakozási szerződés a megkötésére visszamenőleges hatállyal automatikusan megszűnik.
- bc) METÁR Pályázat eredményétől függő kapacitáslekötési nyilatkozatot tevő igénybejelentő (ba pont) a nyilatkozat megtétele útján kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a pályázata legalább részben nyertesnek minősül, úgy az érintett METÁR Pályázat eredményhirdetésétől számított
- (i) 60 napon belül az adott csatlakozási lehetőséghez tartozó pályázatot nyertessé vagy részben nyertessé nyilvánító határozatot megküldi az elosztói engedélyesnek. A határidő

elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye, a megfizetett biztosíték visszatérítésére a ba) pontban foglaltak az irányadóak.

- (ii) 3 hónapon belül benyújtja a hálózati csatlakozási tervet – legfeljebb a METÁR pályázatra benyújtott kérelemben megjelölt erőművi kapacitás tekintetében – jóváhagyásra az elosztói engedélyeshez.
- (iii) 12 hónapon belül megkötí a hálózati csatlakozási szerződést legfeljebb a METÁR pályázatra benyújtott kérelemben megjelölt erőművi kapacitásra, melynek feltétele, hogy a hálózati csatlakozási terv a METÁR Pályázat eredményhirdetésétől számított 10 hónapon belül jóváhagyásra kerüljön.

A (ii) illetve a (iii) pontban foglalt határidőnek az igénybejelentő érdekkörében felmerülő okból történő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs. A határidő elmulasztása esetén az igénybejelentés, az esetlegesen már jóváhagyott csatlakozási terv hatályát veszti, az igénybejelentő a csatlakozási igénybejelentési eljárás alapján csatlakozási kapacitásra vonatkozóan semmilyen igényt nem támaszthat, a már megfizetett igénybejelentési és kapacitáslekötési biztosítékot megíúsulási kötbér címén elveszti.

- c) A METÁR Pályázattól független kapacitáslekötési nyilatkozat, és irányadó eljárásrend

Amennyiben az igénybejelentő nem kizárólag a METÁR Pályázat eredményétől függően kívánja igénybe venni a csatlakozási kapacitást, úgy az a) pont szerinti kapacitáslekötési nyilatkozatban feltétlen kötelezettséget vállal a csatlakozási szerződés megkötésére az alábbi feltételek és határidők szerint:

- ca) a 2021. december 31. előtt kiadott MGT-vel rendelkező igénybejelentő jogosult az MGT-ben szereplő kapacitás igénybe vételére, amennyiben az MGT szerinti határidőn belül – határidő kitűzése hiányában a 2022. március 31-ig – a csatlakozási tervet jóváhagyásra benyújtotta. A kiserőmű a csatlakozási terv jóváhagyását követő 60 napon belül köteles a hálózati csatlakozási szerződést megkötöni.
- cb) a 2021. december 31. előtt jóváhagyott csatlakozási terv alapján a kiserőmű - amennyiben még nem rendelkezik érvényes hálózati csatlakozási szerződéssel - köteles a hálózati csatlakozási szerződést

megkötni egyéb rendelkezés hiányában legkésőbb az a) pont szerinti pénzügyi biztosíték fizetési határidejét követő 60 napon belül.

cc) a kiserőművet a hálózati csatlakozási szerződés szerinti határidőig üzembe kell helyeznie.

cd) A ca), cb) illetve cc) pont szerinti határidőknek az igénybejelentő érdekkörében felmerülő okból történő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs. A határidő elmulasztása esetén az igénybejelentés, az esetlegesen már jóváhagyott csatlakozási terv hatályát veszti, az igénybejelentő a csatlakozási igénybejelentési eljárás alapján csatlakozási kapacitásra vonatkozóan semmilyen igényt nem támaszthat, a már megfizetett igénybejelentési és kapacitáslekötési biztosítékot megghiúsulási kötbér címén elveszti.

d) A fenti eljárásrendekre vonatkozó általános feltételek:

da) Az igénybejelentő részéről a hálózati csatlakozási szerződés határidőn belül megkötöttnek minősül, ha az igénybejelentő az elosztói engedélyes által előkészített aláírt hálózati csatlakozási szerződést aláírtan visszaküldi az elosztói engedélyes részére. Az elosztói engedélyes ennek érdekében a jóváhagyott csatlakozási terv alapján véglegesített hálózati csatlakozási szerződést elektronikus úton a határidő letelte előtt legalább 15 nappal korábban megküldi az igénybejelentőnek. A hálózati csatlakozási szerződés határidőben megkötöttnek minősül, ha az igénybejelentő az elosztói engedélyes érdekkörében felmerült okból nem tudja a fenti b)-c) pont szerinti határidőket tartani.

db) Az érvényes MGT vagy hálózati csatlakozási szerződés szerinti csatlakozási kapacitás igénybevételével összefüggő jogok gyakorlására kizárólag az eredeti igénybejelentő, vagy annak többségi befolyása alatt álló gazdasági társaság, illetve ezeknek az erőművi beruházás tekintetében a Ptk. Harmadik könyv XIII. Fejezete szerinti jogutódja lehet jogosult.

dc) Az érvényes MGT-ben rögzített, betáplálásra rendelkezésre álló teljesítmény csak a MGT-ben megjelölt helyrajzi számmal azonosított telephelyen vehető igénybe, más ingatlanra nem vihető át. (Ez alól adott esetben kivételt képezhet az ingatlan megosztása vagy összevonása, további hrsz bevonása.)

dd) A hálózati csatlakozási szerződésben rögzített, betáplálásra rendelkezésre álló teljesítmény csak a hálózati csatlakozási

szerződésben megjelölt helyrajzi számmal vagy számokkal azonosított telephelyen vehető igénybe, más ingatlanra nem vihető át. (Ez alól adott esetben kivételt képezhet az ingatlan megosztása vagy összevonása további hrsz bevonása.)

Háztartási méretű kiserőművek elosztóhálózati csatlakozásának műszaki feltételei.

Az a kiefeszültségű csatlakozással rendelkező felhasználó, aki saját meglévő, a közcélú hálózathoz kiefeszültségen csatlakozó felhasználói berendezésén, magánvezeték hálózatán, vagy összekötő berendezésén legfeljebb 50 kVA teljesítményhatárig háztartási méretű kiserőművet **(továbbiakban: HMKE)** akar létesíteni és üzemeltetni, a csatlakozás, termelés és üzemeltetés vonatkozásában az e mellékletben foglalt feltételeknek kell eleget tennie.

Felhasználó alatt a HMKE jelen melléklet szerinti csatlakoztatásának, üzemeltetésének szabályozása vonatkozásban a felhasználó, az engedélyköteles magánvezeték üzemeltető engedélyes, a nem engedélyköteles magánvezeték üzemeltető továbbadó felhasználó értendő.

Csatlakozás

A HMKE felhasználói- illetve összekötő berendezésén, vagy magánvezetéken keresztül csatlakozhat a közcélú hálózatra. A csatlakozás tekintetében a HMKE névleges, illetve beépített teljesítménye alatt inverteres csatlakozás esetén az inverter névleges teljesítményét, forgógépes csatlakozás esetén a generátor névleges teljesítményét értjük.

A közcélú elosztó hálózat csatlakozási pontján HMKE betáplálásra rendelkezésre álló teljesítmény felső határa a felhasználóként rendelkezésre álló látszólagos teljesítmény kVA-ben kifejezett értéke, de maximum 50 kVA.

A HMKE telepítőjének az adott elosztó hálózat tulajdonságait, illetve ez alapján a hálózati engedélyes által támasztott műszaki feltételeket figyelembe kell vennie.

Annak érdekében, hogy a HMKE zavaró visszahatások nélkül működjön és a többi rendszerhasználó ellátását, az elosztó hálózat üzemállapotát, üzemzavar elhárítás eredményét hátrányosan ne befolyásolja a HMKE a közcélú elosztó hálózattal vagy annak bármely leválasztott részével együtt szigetüzemben nem működhet. (A HMKE saját felhasználói berendezéssel az elosztói engedélyes által megszabott műszaki feltételek figyelembevételével és engedélyével szigetüzemben maradhat.)

HMKE - ezen szabályzat hatályba lépését követően - elsődlegesen inverteren keresztül csatlakoztatható felhasználói- illetve összekötő berendezésén, vagy magánvezetéken keresztül a közcélú hálózatra.

Kiserőművi 5 KVA-es névleges teljesítmény felett előnyös, ha az inverter alkalmas helyi feszültségszabályozásra $\cos\varphi_{\text{kapacitív}}=0,8$, $\cos\varphi_{\text{induktív}}=0,8$ fázistolás között. 5 kVA-nál nagyobb névleges teljesítményű, nem inverteren keresztül csatlakozó berendezésnél szükség esetén gondoskodni kell a HMKE zárlati áramának korlátozásáról³.

Egyfázisú termelőegység 2,5 kVA-ig csatlakoztatható a kiefeszültségű hálózatra, 2,5 kVA felett csak 3 fázisú csatlakoztatás a megengedett. Több inverterből kialakított háromfázisú HMKE esetén a fázisaszimmetria maximum 2,5 kVA lehet.

A beépített berendezések csatlakozása fixen történjen, bontható csatlakozás (pl. dugaszoló aljzaton keresztül) nem engedélyezett.

Az Elosztói Szabályzat 14. sz. módosításának hatályba lépését követő 6. naptári hónap utolsó napjáig az igénylő a korábbi szabályok szerint is benyújthatja a csatlakozási igényét. Ebben az esetben az elosztói engedélyes az igényt befogadja és a korábbi szabályok szerint bírálja el.

Az előző bekezdésben írt határidőt követően csak a fent írtaknak megfelelő műszaki tartalmú igényt fogadja be az elosztó.

Energia-elszámolás

A termelő tevékenységet folytatni kívánó felhasználó (ide értve a jogszabályok szerint engedélyezett módon továbbadó felhasználót is) a HMKE létesítésére vonatkozó igénybejelentésben köteles nyilatkozni arról, hogy bármely időpillanatban kíván-e villamos energiát betáplálni a közcélú hálózatba, vagy kizárólag saját célra vásárolt villamos energia mennyiségének a csökkentése illetve kielégítése érdekében fogja a villamos energiát megtermelni.

Ha a termelő tevékenységet megkezdeni szándékozó felhasználó nyilatkozata szerint a felhasználói- illetve összekötő berendezésen vagy magánvezetéken keresztül a közcélú hálózatba villamos energiát betáplál, úgy a hálózatra adott, illetve a hálózatból vételezett villamos energiát a csatlakozási ponton külön-külön kell megmérni, elszámolását pedig a villamosenergia-kereskedővel kötött szerződés szerinti elszámolási időszakokra számított szaldóképzéssel kell megvalósítani. Az elszámolás (szaldóképzés) ciklusideje a felek megállapodása szerint havi, negyedéves, vagy éves.

³ A hálózat szempontjából, a fogyasztók védelme érdekében fontos a védelmek megfelelő működése, ami akkor biztosítható, ha a túláramokat korlátozzuk. Ezért lenne előnyös valamennyi HMKE esetén az inverteres (ISZM inverteres) hálózati oldali energiaátalakító berendezés. Mivel ez csak ajánlás lehet, a hálózat és a fogyasztók érdekében történt az a kíváncsalom, hogy a nem inverteres energiaátalakító hálózati visszahatása feleljen meg az inverteres visszahatásnak. Forgógépes esetben ez azt jelenti, hogy pl. soros antiparallel tirisztoros áramkorlátozót kell beépíteni a fázisokba, amivel biztosítható, hogy 1.1In-nél nagyobb áram ne lépjen fel, se szinkron kapcsoláskor, se egyéb esetben.

A HMKE-t üzemeltető felhasználó esetében a jogszabályok, és az ellátási szabályzatok mérlegkör tagságra vonatkozó előírásait mind az egyetemes szolgáltatásban részesülő illetve az abban nem részesülő felhasználók esetében is megfelelően alkalmazni kell.

Ha a HMKE-t üzemeltető felhasználó a csatlakozási ponton a közcélú hálózatba betáplálni nem kíván, a felhasználóként alkalmazott elszámolási mód marad érvényben.

A HMKE-t üzemeltető felhasználó esetén fogyasztásmérő berendezés költségei a csatlakozási ponton 3x16 A rendelkezésre álló teljesítményt meg nem haladó határig az elosztói engedélyest, fölötté a termelni kívánó felhasználót terhelik.

A HMKE-t üzemeltető felhasználó esetén a 3x16 A feletti csatlakozási igény esetén a mérőberendezés kialakítási módját és helyét a vonatkozó jogszabályokban és az ellátási szabályzatokban foglaltaknak megfelelően az elosztói engedélyes határozza meg. Az ezek alapján készült terveket az elosztói engedélyesnek jóvá kell hagynia. A tervek szerinti kialakítást az elosztói engedélyes az üzembe helyezési eljárás alkalmával ellenőrzi, hiányosság esetén az üzembe helyezés megghiúsul.

Áramütés elleni védelem

A felhasználó által üzemeltetett HMKE és a felhasználói berendezéseinek áramütés elleni védelem módjai meg kell feleljenek a berendezés gyártójának megfelelőségi nyilatkozata, és/vagy az akkreditált független vizsgáló intézmény által kiadott tanúsítvány előírásainak, illetve a közcélú hálózatokra a csatlakozási ponton megkövetelt érintésvédelmi előírásoknak. Amennyiben az inverteres hálózati kapcsolatnál alkalmazott inverter váltakozó áramú kimenete nem földelhető, úgy leválasztó transzformátoron keresztül történő csatlakozást kell kialakítani.

Túlfeszültség védelem

A felhasználó által üzemeltetett HMKE a csatlakozási ponton potenciális túlfeszültség forrás, ezért a telepítendő berendezésnek rendelkeznie kell a típusának megfelelő komplex túlfeszültség védelemmel, amely a hálózatba kerülő túlfeszültséget a szabványban rögzített mértékre korlátozza. A termelő berendezés túlfeszültség védelmi megoldását a HMKE csatlakozási dokumentációjának tartalmaznia kell.

Harmonikus tartalom

A hálózati visszahatások tekintetében az MSZ EN 50160 előírásai irányadóak. A HMKE-t üzemeltető felhasználó hálózatba visszatáplált névleges áramának maximális (a közbenső harmonikusokkal együtt értendő) felharmonikus tartalma nem haladhatja meg az 5%-ot.

Villogásmérték

Ezen szabályozás előtt létesült forgógépes energiaátalakító-berendezés esetén az MSZ EN 50160 előírásai irányadóak. Felhasználói panasz esetén méréssel kell meggyőződni a villogás mértékéről és okáról. A vizsgálatok alapján az elosztói engedélyes a már régebben csatlakoztatott termelő egységek csatlakozási feltételeinek szigorítását is előírhatja, ezen csatlakozási feltételek teljesítését a HMKE üzemeltetője nem tagadhatja meg.

Visszahatások a hangfrekvenciás központi vezérlésre (HFKV)-re

A felhasználó által csatlakoztatni kívánt HMKE berendezéseknél (ide értve a magánvezeték, vagy összekötő berendezést is) figyelembe kell venni, hogy az elosztói engedélyesek a hangfrekvenciás központi vezérlő berendezéseket 183,33 vagy 216,67 Hz frekvenciával üzemeltetik, valamint azt, hogy a hangfrekvenciás impulzusok adásszintjei rendszerint a névleges feszültség kb. 1 %-4 % között vannak.

A HFKV fő beavatkozási területe a kiefeszültségű hálózat, amelyre a HFKV jelet érzékelő vevők vannak felszerelve, így a kiefeszültségű hálózatra csatlakozó termelőegységek hatása lehetséges:

- forgógépes hálózati csatlakozású termelőegység jelszintcsökkentő hatása,
- inverteres csatlakozás esetén a felharmonikusok zavarhatják meg a vevők biztonságos működését.

A viszonyokat jelszint méréssel lehet meghatározni. A HMKE által keltett HFKV visszahatás 0,1% jelcsökkenésnél nagyobb értékű nem lehet. Az elosztói engedélyes a próbaüzem lezárásáig megkövetelheti a HFKV zárókör beépítését. Felhasználói panasz esetén méréssel kell meggyőződni a visszahatás okozójáról. A vizsgálatok alapján az elosztói engedélyes a már régebben csatlakoztatott termelő egységek csatlakozási feltételeinek szigorítását is előírhatja, ezen csatlakozási feltételek teljesítését a HMKE üzemeltetője nem tagadhatja meg.

Kapcsoló-berendezés

A hálózati engedélyes közcélú hálózatán, a termelni kívánó felhasználó hálózatán vagy a HMKE-ben bekövetkező hiba esetén a HMKE közcélú hálózatról történő leválasztásra a felhasználói oldalon olyan automatikus (védelmi) kapcsoló-berendezést kell alkalmazni, amelyet a következő fejezetben tárgyalt védelmi berendezés működtet. A kapcsoló-berendezésnek galvanikus leválasztást kell biztosítania. A kapcsoló-berendezést az inverter váltakozó áramú oldalán kell elhelyezni, kialakítása pedig olyan legyen, hogy az inverter belső hibája esetén se váljon működésképtelenné. A kapcsoló-berendezés a beépítés helyén fellépő zárlati áramot károsodás nélkül legyen képes elviselni.

A HMKE létesítőjének a közcélú hálózat zárlati szilárdságát figyelembe véve a csatlakoztatott villamos berendezés rövidzárlati szilárdságát biztosítani kell. Az ehhez szükséges hálózati adatokról az elosztói engedélyesnek kell tájékoztatást adnia a termelni kívánó felhasználó részére.

Védelmek

A HMKE nem veszélyeztetheti a közcélú villamos hálózat biztonságos üzemét, és nem ronthatja a villamosenergia-szolgáltatás minőségi paramétereit:

- nem táplálhat a közcélú hálózati zárlatra $1,1I_n$ -nél nagyobb áramot
- nem maradhat a közcélú elosztóhálózattal szigetüzemben
- nem okozhat a megengedettnél nagyobb feszültségváltozást
- nem okozhat a szabványban előírttól eltérő feszültséget
- nem okozhat zavaró mértékű aszimmetriát, harmonikus torzítást, villogást
- nem táplálhat a közcélú hálózatra a KIF/KÖF transzformátort aszimmetrikus gerjesztési állapotba juttató egyenáramú komponenst

A 0,8 kW-nál nagyobb teljesítményű termelőegységekre vonatkozó előírásokat a nemzetközi üzemi és kereskedelmi szabályzat tartalmazza. (Jelen fejezetben felsorolt szabványoknak megfelelő berendezések ezeket az előírásokat teljesítik.)

A HMKE-nél az alábbi védelmekről kell minimálisan gondoskodni:

- rövidzárlati védelem;
- túlterhelési védelem;
- feszültségnövekedési védelem
- feszültségcsökkenési védelem
- frekvencianövekedési védelem
- frekvenciacsökkenési védelem
- elosztóhálózati-szigetüzem elleni védelem;
- földzárlati/testzárlati védelem;
- áramütés elleni védelem;
- egyenáramú védelem)

A HMKE védelmi berendezéseit az érvényes szabványok szerint kell tervezni, kivitelezni. Ha a telepítendő HMKE, vagy ennek működtetésével összefüggő felhasználói hálózati elemként tervezett berendezés, vagy műszaki megoldás nem a vonatkozó hatályos szabványok előírása szerint kerül tervezésre a tervezőnek összehasonlító elemzéssel be kell mutatnia az engedélyezési tervdokumentációban az engedélyező elosztói engedélyes részére az eltérés mibenlétét, annak az alkalmazásra előírt szabványban írtakkal való egyenértékűségét, és indokolnia kell annak szükségszerűségét, vállalnia kell a szabványtól való eltérésből eredő következményeket.

A tervet készítőnek az általa alkalmazott megoldás vonatkozásban tervezői minőségében az elosztói engedélyes üzletszabályzatában meghatározott tartalmú felelősségi nyilatkozatot kell tennie. A felelősségi nyilatkozat megléte nem teszi automatikussá az engedélyezést, az elosztói engedélyes a szabványtól eltérő engedélyezési tervet saját hatáskörben írásos indokolással elutasíthatja. A tervező ilyen esetben a szakmai kamarához fordulhat szakvéleményért.

A felhasználónak a számára kedvező tartalmú szakvélemény birtokában lehetősége nyílik az elutasítás miatt keletkezett kára megtérítését kérni az elosztói engedélyestől. Az elosztói engedélyeshez írásban benyújtott kárigényének elutasítása esetén az illetékes, hatáskörrel rendelkező bírósághoz fordulhat kárigényével.

Saját és más felhasználói berendezések védelmére olyan készülékeket kell alkalmazni, melyek beállíthatósági tartománya a következő:

- Feszültségcsökkenési védelem 1,00-tól 0,70 Un-ig beállítandó érték: 0,8 Un/5 min
- Feszültségnövekedési védelem 1,00-tól 1,15 Un-ig beállítandó érték: 1,1 Un/1 min

Az elosztó a műszaki-gazdasági tájékoztatóban – a fenti beállíthatósági tartományokon belül – a megadottól eltérő beállítási értékeket is előírhat.

(A fenti beállítási értékekkel egyenértékű a VDE-AR-N 4015 szabvány szerinti beállítások alkalmazása.)

A feszültségcsökkenés és feszültségemelkedés elleni védelmet (3 fázisú berendezésnél) háromfázisúan kell kialakítani. A frekvencianövekedési és frekvenciacsökkenési védelem egyfázisúan is kivitelezhető.

A feszültségcsökkenés és feszültségemelkedés, frekvenciaemelkedés és frekvenciacsökkenési elleni védelem kioldása az elosztói engedélyes engedélye alapján késleltetett is lehet, az időzítéseket a közcélú hálózat jellemzőihez, védelmi beállításaihoz kell illeszteni.

Elosztóhálózati-szigetüzem elleni védelem céljából a termelő berendezést olyan védelemmel kell ellátni, amely a közcélú hálózaton bekövetkező feszültség kimaradásra 200 ms-on belül automatikusan kikapcsol. A hálózati feszültség tartós visszatérése esetén legalább 1 perc, (javasolt érték 5 perc) folytonos üzemben eltelt idő után kapcsol vissza, az előírt szinkronozási feltételekkel.

Az egyenáramú védelem beállítási értéke 3A, 5s. Nem szükséges egyenáramú védelem, amennyiben leválasztó transzformátoron keresztül csatlakozik a HMKE a hálózatra.

Frekvenciafüggő teljesítményszabályozásnak úgy kell működnie, hogy a beállítási érték (50,2 Hz) felett a betáplált hatásos teljesítményt 40%/Hz meredekséggel csökkentse.

A HMKE-t létesíteni szándékozó felhasználónak kell gondoskodnia arról, hogy az elosztói engedélyes hálózatán bekövetkező események,

feszültségingadozások vagy különböző visszkapcsolási, átkapcsolási jelenségek ne okozzanak kárt a termelő berendezésben.

Rákapcsolási (szinkronozási) feltételek

Háztartási méretű kiserőművet az elosztói engedélyes csatlakoztatásra vonatkozó jóváhagyása után lehet a hálózattal párhuzamosan kapcsolni. A HMKE hálózatra csatlakoztatásánál, a minimális követelmény, hogy a rákapcsolás tartós hálózati feszültség esetén fázissorrend-helyesen, illetve egyfázisú csatlakozás esetén az előírt fázisra történjen. Egyedi elbírálás alapján a teljesítmény függvényében az elosztói engedélyes megkövetelheti a külön engedélyeztetést.

Inverterek bekapcsolása

Hálózatvezetett váltóirányítóknál elsőként az egyenáramú oldalt kell bekapcsolni. A váltakozó áramú oldal bekapcsolása csak ezt követően megengedett. ISZM invertereknél szinkrongenerátorok rákapcsolási feltételeit kell betartani.

Szinkrongenerátorok bekapcsolása

Ezen szabályozás előtt létesült, állandó felügyelet nélkül üzemelő termelőegységnél a szinkrongenerátorokat automatikus szinkronozó berendezéssel kell felszerelni, amellyel biztosítható a következő szinkronizálási feltételek betartása:

- feszültség különbség ΔU +/- 10 % U_n
- frekvencia különbség Δf +/- 0,5 Hz
- fázisszög különbség $\Delta \Psi$ +/- 10°

A hálózati impedancia generátorteljesítményhez való viszonyától függően a megengedhetetlen hálózati visszahatások elkerülésére indokolt lehet az előzőeknél szűkebb határok megállapítása is.

Aszinkron generátorok bekapcsolása

Ezen szabályozás előtt létesült olyan aszinkron generátorokat, amelyeket – feszültség nélkül – hajtómű indít be, a szinkronfordulatszám 95-105 %-a közötti fordulatszámnál kell bekapcsolni.

Öngerjesztésű aszinkrongenerátoroknál, melyek feszültség nélküli bekapcsolása nem lehetséges, a szinkrongenerátorok rákapcsolási feltételeit kell betartani. A berendezést lágyindítóval, és szabályozott meddőkompenzációval kell ellátni, amelyek együttesen biztosítják, hogy ez a megoldás hálózati visszahatása az inverteres csatlakozás által biztosított hálózati visszahatást ne haladja meg.

Saját szigetüzemi ellátás feltételei

Saját szigetüzemi ellátásnak azt nevezzük, amikor a hálózati feszültség kiesését követően pillanatműködéssel (legfeljebb 200 msec) a HMKE és a saját fogyasztója lekapcsolódnak a közcélú hálózatról, majd a HMKE átáll szigetüzemi karakterisztikára és táplálja a saját fogyasztóját. A saját szigetüzemi ellátás feltételeit mindig az elosztói engedélyes szabja meg a közcélú hálózat tulajdonságait figyelembe véve.

Az ehhez szükséges műszaki feltételeket a felhasználónak kell megteremtenie. (pl. terhelésvezérlés) A feszültség visszatérését követően kellő mértékű kivárási idő után (pl. 5 perc) a HMKE-t le kell állítani, ezzel ezután a felhasználót a hálózatra kell kapcsolni, majd a HMKE-t szinkron üzembe kell állítani a hálózattal.

A gyors kapcsolási műveletekre pl. antiparalel tirisztorok alkalmazhatók, a látható hálózati leválasztásra pedig velük sorosan kapcsolt mágneskapcsoló.

Közcélú hálózatra tápláló inverterek alkalmazhatósága

Az elosztói engedélyes kiefeszültségű hálózatára csatlakozó minden elemnek meg kell felelnie a meghatározott feszültséghatáron belüli használatra tervezett villamossági termékek forgalmazásáról, biztonsági követelményeiről és az azoknak való megfelelésértékeléséről 23/2016. (VII.7.) NGM rendeletben foglaltaknak.

Tekintettel arra, hogy a HMKE-t csatlakozását biztosító eszközök a fenti rendelet hatálya alá tartozó villamossági termékek, ezért azoknak ki kell elégíteniük a rendeletben foglalt biztonsági és forgalomba hozatali követelményeket.

Az inverterek elosztói engedélyesek hálózatán történő alkalmazásához a berendezésnek meg kell felelnie a következő szabványoknak:

MSZ-EN 62109-1, MSZ-EN 62109-2

MSZ-EN 61000-6

MSZ-EN 62116

MSZ-EN 50438 vagy MSZ-EN 50549

(Az MSZ-EN szabványok változatlan átvételei az adott számú IEC és EN szabványoknak)

Ha a minősítés nem a fenti nemzetközi szabványok szerint történt, a minősítést kiadónak vagy más minősítő intézetnek nyilatkoznia kell arról, hogy az adott minősítés a kiváltani kívánt szabvánnyal legalább azonos műszaki feltételt támaszt.

Az inverterek alkalmazhatóságához az elosztó engedélyesek hozzájárulásának megszerzése szükséges. A berendezés megfelelését igazoló dokumentumokat bármely elosztóhoz be lehet nyújtani a honlapján leírt eljárás szerint. A megkeresett elosztói engedélyes az

alkalmazhatóságról a többi elosztói engedélyest értesíti. Ha a berendezés alkalmazásához bármely elosztói engedélyes a hozzájárulását megadta, a berendezést a jóváhagyással rendelkező berendezések - az elosztói engedélyesek honlapján helyezett - listájára fel kell vezetni.

Dokumentáció

Az elosztói engedélyes részére az engedélyeztetéshez benyújtandó csatlakozási dokumentáció elvárt tartalma:

- csatlakozási dokumentáció kitöltött előlapja (1. melléklet),
- a telepítendő berendezések és a kívánt csatlakozási mód leírása,
- az elszámolási mérőrendszer és a mérőhely kialakításának leírása, valamint egyvonalas kapcsolási rajza,
- védelmi beállítási értékek táblázata (2. melléklet),
- térképszelvényen jelölt telepítési hely, elhelyezési rajz,
- tulajdoni lap, tulajdonosi hozzájárulás (amennyiben a beruházó nem azonos a tulajdonossal),
- egyvonalas villamos séma a tulajdoni határ és tulajdonosok megjelölésével,
- Termelői nyilatkozat (3. melléklet).

A csatlakozási dokumentációt az adott telepítésre vonatkozóan kell kidolgozni, és a HMKE csatlakoztatásának engedélyeztetéséhez az elosztói engedélyeshez véleményezésre, illetve jóváhagyásra be kell nyújtani.

A csatlakozás engedélyezésének és kialakításának folyamata

Háztartási méretű kiserőmű csak meglévő, az adott csatlakozási ponton felhasználóként rendelkezésre álló teljesítmény határáig (max. 50 kVA-ig) létesíthető.

Csatlakozási és rendelkezésre álló teljesítmény hiányában, vagy a rendelkezésre álló teljesítményt meghaladó teljesítményű háztartási méretű kiserőmű csatlakoztatási igény esetén, első lépésként a szükséges rendelkezésre álló teljesítményre vonatkozó Igénybejelentést kell beadni.

A csatlakozási ponton felhasználóként rendelkezésre álló teljesítményt meg nem haladó teljesítményű háztartási méretű kiserőmű csatlakoztatási igény esetén a következő folyamatlépések történnek:

- **Igénybejelentés**

Felhasználó, vagy meghatalmazottja által benyújtásra kerül az elosztói engedélyes háztartási méretű kiserőmű igénybejelentő nyomtatványa.

- **Műszaki- gazdasági tájékoztató**

Az elosztói engedélyes megküldi a csatlakoztatás feltételeit, a termelő berendezéssel szemben támasztott követelményeket és a következő folyamatlépések tartalmi, formai követelményeit. Ha az igényelt erőmű névleges teljesítőképességű termelő berendezés – a hálózat műszaki paraméterei tekintetében – nem felel meg, az elosztói engedélyes a műszaki- gazdasági tájékoztatóban köteles konkrétan leírni az okot, a szükséges műszaki fejlesztés tartalmát, illetve a fejlesztés kivitelezéséhez szükséges várható időtartamot. A háztartási méretű kiserőmű csatlakozása miatt szükséges közcélú hálózat fejlesztés – a felhasználóként rendelkezésre álló teljesítmény határáig - az elosztói engedélyes feladata az érvényben lévő vonatkozó jogszabályok alapján.

- **Csatlakozási dokumentáció**

Az elosztói engedélyes tartalmi, formai követelményei alapján a felhasználó, vagy meghatalmazottja benyújtja a tervezett termelő berendezés csatlakozási dokumentációját. A dokumentációban rögzíteni kell az alkalmazott védelmi beállítási értékeket, és meg kell adni ezek ellenőrizhetőségének leírását.

- **Csatlakozási dokumentáció jóváhagyása**

Az elosztói engedélyes az igénybejelentésben rögzített termelő berendezésre vonatkozó, az előírt tartalmi, formai követelményeknek megfelelő csatlakozási dokumentáció jóváhagyásáról értesíti a felhasználót, vagy meghatalmazottját. A csatlakozási dokumentáció

esetleges elutasítása esetén, az elutasítás okát is tartalmazó értesítést küld a felhasználónak, vagy meghatalmazottjának.

– **Termelő berendezés létesítése**

A kivitelező kialakítja a termelő berendezést és birtokba adja a felhasználónak. A birtokba adás része jogszabály szerint (191/2009 Korm.) a villamos berendezés első felülvizsgálatának (MSZ HD 60364-6) eredményéről készített minősítő irat.

– **Készre jelentés**

Felhasználó, vagy meghatalmazottja készre jelenti a termelő berendezést. A készre jelentéshez csatolja az elosztói engedélyes által kért nyomtatványokat, valamint az első felülvizsgálat minősítő iratának másolatát.

– **Üzembe helyezés**

Az üzembe helyezési eljárást az ellátási szabályzatokban, szabványokban és az elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint, előre egyeztetett időpontban kell lefolytatni.

Üzembe helyezés során az elosztói engedélyes szerelői a következőket ellenőrzik.

- Dokumentációk rendelkezésre állása a felhasználónál (Csatlakozási dokumentáció, első felülvizsgálat minősítő irat eredeti példányai)
- Inverter típusazonossága a jóváhagyott csatlakozási dokumentációban szereplővel
- AC oldali túlfeszültségvédelem fokozatának azonossága a jóváhagyott csatlakozási dokumentációban szereplővel
- Mérőhely és mérő megfelelése
- Inverter védelmi beállítási értékek azonossága a jóváhagyott csatlakozási dokumentációban szereplővel (A védelmi beállítási értékek bemutatása a felhasználó, a felhasználó meghatalmazottja, vagy a kivitelező feladata. Módszerei:
 - A védelmi beállítási értékek tételes bemutatása a védelmet tartalmazó eszköz kijelzőjén,
 - a gyártó által hivatalosan adott kódsorozat bemutatása a védelmet tartalmazó eszköz kijelzőjén,
 - a gyártó által hivatalosan az adott eszközre beazonosíthatóan adott nyilatkozat a beállítási értékekről.)

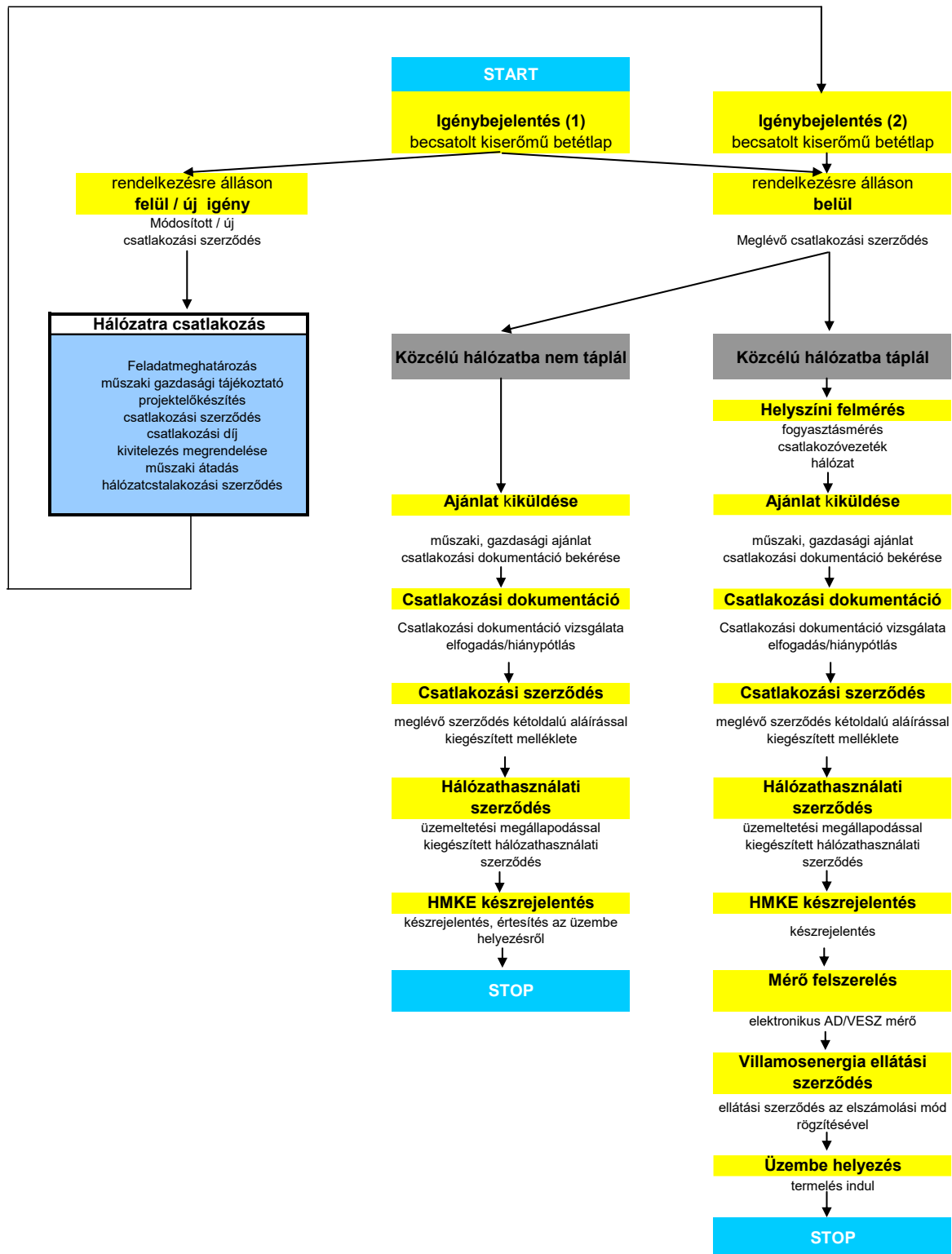
- Szigetüzem elleni védelem ellenőrzése az első túláramvédelmi készülék lekapcsolásával (Az inverternek 0,2s alatt le kell kapcsolódnia.)
- Automatikus hálózatra kapcsolódás ellenőrzése (A visszatérés/fel szabályozás min. 1min késleltetés múlva történjen.)
- Az erőmű és a kiefeszültségű elosztó közötti leválasztó kapcsoló ellenőrzése

- **Hálózathasználati szerződés módosítása**

Az elosztói engedélyes rögzíti a hálózathasználati szerződésben az erőmű névleges teljesítőképességét, inverteres csatlakozás esetén az inverter típusát, forgógépes csatlakozás esetén a hálózatvédelem típusát, és Termelői nyilatkozattal egészíti ki a hálózathasználati szerződést. A módosított hálózathasználati megküldi a felhasználónak.

HMKE hálózatra kapcsolás folyamatábrája

Háztartási méretű kiserőmű hálózatra kapcsolása

A csatlakozási dokumentáció mellékletei:

1. melléklet:

CSATLAKOZÁSI DOKUMENTÁCIÓ

előlap magánszemély rendszerhasználó esetén

Felhasználó és felhasználási hely adatai

Partnerszám:	
Felhasználási hely címe:	
Felhasználási hely azonosító:	
Érintett elszámolási mérő gyári száma:	
Felhasználó neve:	
Születési név:	
Anyja neve:	
Születési hely, dátum:	
Személyi igazolvány szám:	
Felhasználó elérhetősége (tel./e-mail):	
Levelezési cím:	
Felhasználási helyen rendelkezésre álló teljesítmény: (pl. 3x32 A, vagy 1x32 A)	
Beépített termelői kapacitás kVA-ben:	
Termelői kapacitás csatlakoztatása:	☐ egyfázisú ☐ ☐ háromfázisú
Felhasználási helyen alkalmazott érintésvédelmi mód:	☐ TN ☐ TT

Csatlakozási dokumentáció készítőjének adatai

Készítette:	
Dátum:	
Elérhetőség (tel./e-mail):	

Nyilatkozat

A csatlakozási dokumentáció a jogszabályok, vonatkozó szabványok előírásainak figyelembevételével illetve szabványtól való eltérés esetén azzal legalább egyenértékű biztonságot adó kivitelben készült.

.....
Tervező

□□□□□□□□□□□□□□□□□□

regisztrációs kód vagy tervezői jogosultság

CSATLAKOZÁSI DOKUMENTÁCIÓ

előlap jogi személy rendszerhasználó esetén

Felhasználó és felhasználási hely adatai

Partnerszám:	
Felhasználási hely címe:	
Felhasználási hely azonosító:	
Érintett elszámolási mérő gyári száma:	
Felhasználó neve:	
Kapcsolattartó:	
Telefonszám:	
e-mail cím:	
Cégekivonat száma:	
Adószám:	
Pénzintézet és bankszámlaszám:	
Levelezési cím:	
Felhasználási helyen rendelkezésre álló teljesítmény: (pl. 3x32 A, vagy 1x32 A)	
Beépített termelői kapacitás kVA-ban:	

ELOSZTÓI SZABÁLYZAT - MELLÉKLETEK

Termelői csatlakoztatása:	kapacitás	☐ egyfázisú	☐
		☐ háromfázisú	
Felhasználási alkalmazott mód:	helyen érintésvédelmi	☐ TN	☐ TT

Csatlakozási dokumentáció készítőjének adatai

Készítette:	
Dátum:	
Elérhetőség (tel./e-mail):	

Nyilatkozat

A csatlakozási dokumentáció a jogszabályok, vonatkozó szabványok előírásainak figyelembevételével illetve szabványtól való eltérés esetén azzal legalább egyenértékű biztonságot adó kivitelben készült.

.....
Tervező

regisztrációs kód vagy tervezői jogosultság

2. melléklet

Védelmi beállítási értékek:

Megnevezés S	Mérték egység	Tartomány		Beállított értékek:
		-tól:	-ig:	
$U_{DC\ start}$	V			
$U_{DC\ stop}$	V			
T_{start}	s			
$U_{AC\ min}$	V			
	s			
$U_{AC\ max}$	V			
	s			
$f_{AC\ min}$	Hz			
	s			
$f_{AC\ max}$	Hz			
	s			
df_{AC}	Hz/s			
	s			
$Z_{AC\ max}$	m Ω			
	s			
dZ_{AC}	m Ω /s			
	s			

3. melléklet

TERMELŐI NYILATKOZAT

Telepítés címe: (fogy. hely szám:)

Rendszerhasználó: (partnerszám:)

Berendezés: ... dbtip. inverter csatlakoztatásával, primer energia:

Alulírott rendszerhasználó nyilatkozom, hogy:

- A közcélú elosztó hálózatba villamos energiát **kívánok / nem kívánok** betáplálni. (A választott rész aláhúzendó.)
- A közcélú elosztó hálózatba betáplált villamos energia vonatkozásában a szaldó elszámolást a területileg illetékes egyetemes szolgáltatóval, vagy kereskedővel **kötött / módosított** (A választott rész aláhúzendó.) villamosenergia-vásárlási szerződés érvényességi ideje alatt **igénybe veszem / nem veszem igénybe.** (A választott rész aláhúzendó.)

Ha igénybe veszem a szaldó elszámolási módot a(z) érintett:

i. Egyetemes szolgáltató neve:.....

ii. Kereskedő neve:.....

Tudomásul veszem, hogy amennyiben a közcélú elosztó hálózatba villamos energiát kívánok betáplálni, és a nevezett egyetemes szolgáltatóval, vagy kereskedővel a HMKE üzembe helyezése után szaldó elszámolásra vonatkozó megállapodással nem rendelkezem a hálózatba összesen betáplált és vételezett villamos energiára vonatkozó szaldó mennyiség tekintetében az Elosztói Engedélyesek általi ellenérték fejében történő átvételre nem tarthatok igényt.”

- A HMKE berendezés üzembe helyezése illetve üzemeltetése során az esetlegesen fellépő hálózati zavartatások Elosztói Engedélyesek költségén történő kontroll méréseinek elvégzéséhez a felhasználói berendezésemen, és/vagy a csatlakozási ponton hozzájárulásomat adom, és fojtótekerccs, kompenzáló berendezés, szűrőkör beépítése szükségességének Elosztói Engedélyesek által történő bizonyítása esetén, a felhasználói berendezésemen (ide értve a HMKE teljes berendezését is) történő beépítését és beruházási költségviselését vállalom.
- Az alkalmazott berendezés által keltett zavarok egyenként és összességében sem haladják meg a vonatkozó szabvány (MSZ 50160) előírásait. A hálózatba visszatáplált áram maximális felharmonikus tartalma THDi < 5%. Üzembe helyezés után az erre vonatkozó kontroll mérések elvégzéséhez hozzájárulásomat adom.
- A villamos energia termelő berendezés, mely fixen beépített eszközökön keresztül csatlakozik a hálózatra, el van látva túlfeszültség elleni védelemmel, illetve olyan védelemmel, mely a közcélú kiefeszültségű hálózat irányából a hálózati feszültség kimaradása esetén az automatikus és galvanikus leválasztást 200 ms-on belül biztosítja. Tudomásul veszem, hogy

a közcélú kiefeszültségű hálózatra való visszahapcsolásra csak a hálózati feszültség tartós visszahérését követően, legalább 5 perc elteltével kerülhet sor.

- A beépített inverter rendelkezik - közcélú, kiefeszültségű villamos energia hálózatra történő csatlakoztatáshoz - független minősítő szervezet által, hálózati visszahatások szempontjából kiállított minősítési tanúsítvánnyal. Az alkalmazott inverter a(z) fogalmazásában került értékesítésre.
- Tudomásul veszem, hogy az elosztói engedélyes területén a csatlakozó kiserőművi egységek ki vannak téve a közcélú hálózati védelmek alapműködését képező gyors (GVA) és lassú (LVA) visszahapcsolási műveletek, a tápponti transzformátor átkapcsoló automatikák (ETRA) okozta, általában rövid idejű üzemszüneteknek, továbbá más (nem a kooperációt biztosító) vonalakon bekövetkező zárlati eseményeknek. Ezen eseményeket normál hálózati eseményeknek tekintem, az ebből, illetve a kiserőmű működéséből adódó hálózati visszahatásokból eredő károk megtérítése iránt az elosztói engedélyes felé semmilyen igényem nem élek.

....., 20.....

Rendszerhasználó:
.....

7. sz. melléklet

Elosztói engedélyesi tulajdonú hálózati elemek harmadik fél által történő létesítésének, átalakításának műszaki-gazdasági feltételei

E mellékletben foglaltakat a meglévő elosztó hálózat átépítésére, illetve új elosztó hálózat létesítésére kell alkalmazni, ha ezek nem az elosztói engedélyes beruházásában kerülnek kivitelezésre.

A műszaki feltételek részét képezi az újonnan kialakítandó közcélú hálózat teljes körű engedélyezhetősége is. A létesítés, eltávolítás, átalakítás vagy áthelyezés akkor minősül engedélyezhetőnek, ha az újonnan kialakítandó hálózatra a szükséges hatósági engedélyek megszerezhetők.

Az elosztói engedélyesek a fenti munkákat vagy vállalkozási szerződés keretében végzik el, vagy hozzájárulnak az igénylő beruházásában történő lebonyolításhoz.

A 3. fél által történő megvalósítás a következő minimumfeltételek mellett lehetséges:

- A létesítendő hálózati elemről a tervezési feladat-meghatározást, feladatlírást az elosztói engedélyes készíti el.
- Műszaki tervezésre kizárólag a Magyar Mérnöki Kamara tervezői névjegyzékében szereplő, az elosztói engedélyes által minősített tervezők jogosultak.
- A tervezők kizárólag az elosztói engedélyes hálózati kézikönyve szerinti technológiai megoldásokat és szerelési anyagokat, készülékeket, berendezéseket alkalmazhatják.
- A tervezők munkájuk során kötelesek minden érintett ingatlantulajdonost dokumentáltan megkeresni.
- NAF és KÖF hálózaton, valamint NAF/KÖF és KÖF/KIF transzformátorállomáson történő bármiféle beavatkozás esetén a VET és a kapcsolódó végrehajtási rendeletek villamosenergia építési hatósági engedélyezésről szóló rendelkezései szerint kell eljárni úgy, hogy az engedélyesre rótt vezetékjog és/vagy létesítési engedély kérelem benyújtási kötelezettségeket az elosztói engedélyes teljesíti a beadványterv teljes körű tervezői előkészítését és a kiviteli terv elosztói engedélyesi jóváhagyását követően. Ezen engedélyezés költségei, esetleges hiánypótlási feladatai és az engedélyezés átfutási idejének következményei beruházót, vagy az általa megbízott beruházás lebonyolítót terhelik.
- Kivitelezés kizárólag az elosztói engedélyes által jóváhagyott tervek, jogerős vezetékjogi és/vagy létesítési engedély birtokában, az ingatlantulajdonosok kártalanítása mellett végezhető. Az ingatlantulajdonosok kártalanítását a beruházó vagy az általa megbízott, a beruházást lebonyolító költségére kell végezni.
- Kivitelezést kizárólag az elosztói engedélyes által minősített vállalkozók végezhetnek.

- A kivitelezés során kizárólag a kiviteli tervekben jóváhagyott – az elosztói engedélyesnél rendszeresített – szerelési anyagok, készülékek, berendezések építhetők be.
- A kivitelezés kizárólag az elosztói engedélyes műszaki ellenőrzése mellett végezhető. A műszaki ellenőrzés megrendelésekor a műszaki ellenőrzéshez szükséges jóváhagyott tervpéldányokat és az ahhoz kapcsolódó valamennyi engedélyt a beruházónak vagy a, beruházás általa megbízott lebonyolítójának az elosztói engedélyes rendelkezésére kell bocsátania. A műszaki ellenőrzés költségei a beruházót terhelik, melynek megfizetésére a felek megállapodást kötnek.
- A munkálatok megkezdése előtt a beruházónak a kivitelező, a műszaki ellenőr, a tervező és az elosztói engedélyes területileg illetékes, leendő üzemeltető szervezete bevonásával organizációs bejárást kell tartania.
- A kivitelezés során a kivitelezőknek az elosztói engedélyes által előírt egyéb, helyi specialitásokra vonatkozó előírásait be kell tartaniuk, melyek közül kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
 - A kivitelezők kizárólag az elosztói engedélyes hálózati kézikönyve szerinti technológiai megoldásokat és szerelési anyagokat, készülékeket, berendezéseket alkalmazhatják, a hálózattipizálási előírásokat maradéktalanul be kell tartaniuk.
 - A feszültségmentesítések számának minimalizálása. A feszültségmentesítések indokolt számát az elosztói engedélyes hagyja jóvá. A feszültségmentesítéseket az elosztói engedélyesnél kell megrendelni, figyelembe véve az elosztói engedélyes üzletszabályzatban rögzített kiértesítési határidőket.
 - A kivitelezési munkák műszaki átadásakor az elosztói engedélyes előírásainak megfelelő dokumentáltságú megvalósulási tervek (= D-tervek) elosztói engedélyes képviselőjének történő átadása.
 - A kártalanítások és kártérítések beruházó, vagy az általa megbízott beruházáslebonyolító szervezet általi maradéktalan megtörténte.
- A megvalósult villamosművi létesítményt a sikeresen lezárt műszaki átadást követő 30 naptári napon belül, a tényleges (tervezési és engedélyezési díjat is tartalmazó) megvalósulási értéken az elosztói engedélyes tulajdonába kell adni. Fenti vagyonátadás megtörténte az elosztói engedélyes részéről a tárgyi villamosművi létesítmény végleges üzembe helyezésének feltétele.

Az üzemviteli megállapodás tartalmi követelményei

Az üzemviteli megállapodás bevezetőjének tartalmaznia kell a megállapodó feleket és a megállapodás tárgyát.

1. Általános kérdések

- ◆ Létesítmények műszaki ismertetése (az üzembe helyezési programban meghatározott részletezettséggel)
- ◆ Tulajdonjogi és üzemeltetési határok
- ◆ Hírközlés

2. Operatív üzemviteli kérdések

- ◆ Üzemirányítás
- ◆ Normál kapcsolás
- ◆ Üzemviteli előírások
- ◆ Feszültségmentesítési műveletek
- ◆ Utasításra jogosult személyek
- ◆ Üzemzavarok
- ◆ Védelmi berendezések
- ◆ Telemechanika
- ◆ Hangfrekvenciás adók, záró körök
- ◆ Villamosenergia-korlátozás
- ◆ Üzemi napló
- ◆ Védelmi és automatikai adatgyűjtés és értékelés

3. Egyéb kérdések

- ◆ Adatszolgáltatás
- ◆ Belépés idegen területre
- ◆ Vitás kérdések rendezése
- ◆ Mellékletek
- ◆ A megállapodás hatálya, érdekeltek

Az üzembe helyezési program tartalmi elemei

1. Bevezetés

Az üzembe helyezési program bevezetésének tartalmaznia kell az üzembe helyezés tárgyát, az üzembe helyezendő főberendezés elnevezését és az üzembe helyezés időpontját.

2. Az üzembe helyezés időterve

Az üzem behelyezés kapcsolásait és munkafázisait részletesen, hiánytalanul, időrendi sorrendben és ütemezéssel fel kell sorolni (figyelembe véve az üzemi próbák (beállítások, működési próbák), a próbaüzem üzemállapotokat is). Meg kell határozni az üzembe helyezés utáni normál üzemállapotot is.

3. Az üzembe helyezést megelőző intézkedések

Fel kell sorolni a szükséges biztonsági intézkedéseket (KFMU), az üzembe helyezéshez szükséges üzemi személyzet létszámát, a négyes bizottság feladatait:

- ◆ Műszaki átadás-átvételi eljáráson felvett hiányosságok ellenőrzése
- ◆ Az ellenőrzés főbb területei és szempontjai

4. Tulajdoni, üzemeltetői, üzemirányítói határok

Meg kell nevezni az üzembe helyezés egyszemélyi felelősét és a távközlő berendezéseken történő elérési lehetőségét, az üzembe helyezési program készítőjének, ellenőrző, engedélyezőjének személyeinek nevét, akik aláírásukkal kötelesek hitelesíteni a programot.

A berendezések pontos körülhatárolásával közölni kell a tulajdonos, az üzemeltető, a karbantartó, az üzemzavar elhárító, az illetékes üzemirányító megnevezését, címét és telefonszámát, valamint a védelmi és automatika adatgyűjtés és értékelés szempontjából az új berendezés hovatartozását és a pontos határokat.

Ki kell térni a biztosított hírközlési utak, valamint a telemechanikai összeköttetések és szolgáltatások leírására, a kezelésére jogosult szervezetre.

Meg kell határozni a védelmi és automatika berendezések beállítására, szükség szerinti átállítására jogosult szervet is.

Rögzíteni kell az irányítástechnikai, segédüzemi, hangfrekvenciás körvezérlések, fogyasztásmérés elszámolási berendezések kezelésére jogosult szervezetet.

5. Műszaki adatok

A program mellékleteként közölni kell a berendezés műszaki leírását, az utasítások adására, vételére jogosultak névsorát.

A műszaki leírásban meg kell adni a tárgyi berendezés főbb műszaki adatait, amelyek a normál üzemvitel és üzemirányítás számára szükségesek.

Alállomások, vagy alállomási részek esetén egyvonalas kapcsolási vázlatot kell mellékelni. Távvezetésekről a fontosabb leágazásokat feltüntető vázlatos nyomvonalrajzot kell adni.

5.1. Megszakítók

- ◆ zárlati megszakító képessége.

5.2. Távvezetékek

- ◆ hossza, áramvezetők keresztmetszete és anyaga,
- ◆ névleges feszültsége,
- ◆ pozitív és zérus-sorrendű ohmos ellenállás,
- ◆ pozitív és zérus-sorrendű induktív reaktanciája,
- ◆ pozitív és zérus-sorrendű kapacitása,
- ◆ rendszerek közötti zérus-sorrendű kölcsönös impedancia valós és képzetes értéke (csak többrendszerű távvezetéseknél),
- ◆ nyári-, téli max. terhelhetőség,

5.3. Transzformátorok

- ◆ névleges feszültség áttétele, kapcsolási csoportja,
- ◆ tekercsek névleges teljesítménye,
- ◆ tekercsek közötti névleges százalékos rövidzárási feszültsége,
- ◆ a legnagyobb feszültségű tekercs zérus-sorrendű impedanciája a névleges teljesítményre vonatkoztatva,
- ◆ csillagpont kezelés módja,
- ◆ vasvesztése, rézvesztése,
- ◆ szabályozási tartománya, szabályozási fokozatok száma.

Alállomások, vagy alállomási részek esetén egyvonalas kapcsolási vázlatot kell mellékelni. Távvezetésekről a fontosabb leágazásokat feltüntető vázlatos nyomvonalrajzot kell adni.

6. Mellékletek

Mellékelni kell a vonatkozó

- ◆ Kapcsolási, feszültség-mentesítési és feszültség alá helyezési utasítást (KFMU).
- ◆ Szükség esetén az üzemzavar-elhárításra vonatkozó HAVÁRIA tervet.
- ◆ A vonatkozó üzemviteli megállapodást.

10. sz. melléklet

Az üzembe helyezési tájékoztató tartalmi követelményei

Az üzembe helyezendő főberendezések pontos elnevezése. Tulajdonosának, üzemeltetőjének és üzemirányítójának megnevezése.

Az üzembe helyezés időpontja.

Az üzembe helyezés során, a hálózaton végzett kapcsolások időterve.

Az üzembe helyezés utáni üzemállapot.

Új alállomás esetén az üzemirányítási távközlési kapcsolatok felsorolása.

A próba üzem alatt a hibaelhárító személyzet nevét és elérhetőségi útvonalát.

A védelmi és automatika adatgyűjtés és értékelés szempontjából a főberendezések hovatartozása.

A főberendezés rövid műszaki leírását és a rendszerszintű irányításhoz szükséges megszakító (zárlati teljesítménye), távvezetéki és transzformátor adatokat, az alállomás egyvonalas kapcsolási vázlatát, illetve a távvezeték vázlatos nyomvonalrajzát.

IRÁNYMUTATÁS

A középvezetési hálózatok földzárlatos üzemével kapcsolatban

1. Az iránymutatás tárgya

A középvezetési (10, 20, és 35 kV-os) hálózatok földzárlatos üzemének és ívoldó berendezéseinek üzemvitele.

2. Az iránymutatás célja

A középvezetési hálózatok földzárlatos üzemének egységes szabályozása, amely alapján az elosztói engedélyesnek a középvezetési hálózatra vonatkozóan el kell készítenie a vállalati sajátosságokat is figyelembe vevő részletes szabályozást.

3. Fogalommeghatározások

3.1. Földzárlat

A földzárlat: valamely üzemszerűen feszültség alatt álló vezető szigetelési hiba következtében létrejövő galvanikus kapcsolata a földdel vagy más földelt szerkezettel.

3.2. Egyfázisú földzárlat

A fémesen összefüggő rendszer egyetlen pontján, egyetlen fázisvezető földzárlata.

3.3. Kétfázisú föld rövidzárlat

A fémesen összefüggő rendszer egyetlen pontján, ugyanazon időben, két különböző fázisvezető földzárlata.

3.4. Kettős földzárlat

A fémesen összefüggő rendszer két különböző pontján, ugyanazon időben, két különböző fázisvezető földzárlata.

Megjegyzés: az előző meghatározások értelemszerűen csak fémesen összefüggő középvezetési kompenzált hálózatra érvényesek.

3.5. Földzárlati áram

A földzárlati áram a földzárlat helyén a vezetőkből a földbe kilépő áram effektív értéke.

Földzárlati áram kompenzálás nélkül kapacitív (I_c) és induktív (I_w) alap-, valamint felharmonikus összetevőkből áll.

3.6. A hálózat csillagpontja

A hálózat csillagpontja a kompenzált hálózat esetében általában legalább egy -de az igényeknek megfelelően néhány arra alkalmas-, a hálózattal fémesen összefüggő pontja, amelyet vagy külön csillagpontképző transzformátorral, vagy a főtranszformátorok természetes csillagpontjának felhasználásával képeznek ki az ívöltő tekercsek és ellenállások csatlakoztatására.

3.7. Szigetelt csillagpontú hálózat

Szigetelt csillagpontú hálózat olyan fémesen összefüggő hálózat, amelynek az esetleges jelző, mérő vagy védelmi berendezések igen nagy impedanciájú elemeinek kivételével egyik pontja sincs a földdel üzemszerűen összekötve.

3.8. Közvetlenül földelt hálózat

Közvetlenül földelt az olyan fémesen összefüggő hálózat, melynek legalább egy pontja (pl. természetes csillagpontja) üzemszerűen közvetlenül földelve van.

3.9. Kompenzált hálózat

Kompenzált hálózat olyan fémesen összefüggő hálózat, amely sem közvetlenül, sem közvetve nem földelt és a hálózat legalább egy alkalmas pontja (pl. természetes csillagpontja) ívöltő berendezésen keresztül üzemszerűen földelt.

3.10. Hosszúföldelt csillagpontú hálózat:

Hosszúföldelt csillagpontú vagy közvetett földelésű az olyan fémesen összefüggő hálózat, amely közvetlenül nem földelt és nem kompenzált, de legalább egy alkalmas pontja (pl. természetes csillagpontja) a földzárlati áram korlátozása, a biztos potenciál rögzítés céljából ohmos-ellenálláson keresztül földelt.

3.11. Kompenzálendő áram (I_C)

Az I_C kompenzálendő áram a földzárlat kompenzáció nélküli földzárlati áram kapacitív összetevőjének alapharmonikusa.

3.12. Kompenzáló áram (I_L)

Az I_L kompenzáló áram a fémesen összefüggő hálózathoz csatlakozó földzárlatkompenzáló berendezések által -földzárlat esetén- szolgáltatott alapharmonikus induktív áramok összegének effektív értéke.

3.13. Földzárlat-kompenzálás

Földzárlat-kompenzálás az I_C kapacitív kompenzálendő áramnak az I_L induktív árammal való csökkentése a földzárlat helyén.

Megjegyzés: A földzárlat-kompenzáló berendezés(ek) eredő induktivitása és a hálózat eredő földkapacitása a földzárlatkor párhuzamos rezgőkört alkot.

3.14. Kompenzációs tényező (K)

A kompenzációs tényező az I_L kompenzáló és az I_C kompenzálandó áram hányadosa, azaz

$$K = I_L / I_C$$

Megjegyzés: A kompenzációs tényező javasolt értéke: $K = (1,05..1,1)$

3.15. A túlkompenzációs állapot

A túlkompenzációs állapot az a kompenzációs állapot, amikor a földzárlat helyén az I_L kompenzáló áram nagyobb, mint az I_C kompenzálandó áram. Ez esetben a K tényező egynél nagyobb, a hibahelyi áram induktív meddő komponenset tartalmaz.

3.16. Alulkompenzációs állapot

Az alulkompenzációs állapot az a kompenzációs állapot, amikor a földzárlat helyén az I_L kompenzáló áram kisebb, mint az I_C kompenzálandó áram. Ez esetben a K kompenzációs tényező egynél kisebb, a hibahelyi áram kapacitív meddő komponenset tartalmaz.

3.17. Rezonanciára kompenzációs állapot

A rezonanciára kompenzációs állapot az a kompenzációs állapot, amikor a földzárlat helyén az I_L kompenzáló áram megegyezik az I_C kompenzálandó árammal. Ez esetben a K tényező egyenlő az egységgel, a hibahelyi áram alapharmonikus meddő komponenset nem tartalmaz.

Megjegyzés: Ez a rezonanciára kompenzációs állapot az esetleges káros túlfeszültségek miatt kerülendő, üzemi körülmények között tartósan nem állítható elő és nem tartható.

3.18. Maradékáram (I_h)

Az I_h maradékáram (a hibahelyi áram) a földzárlat kompenzációs hálózaton fellépő földzárlati áram effektív értéke. Konduktív és meddő, alap és felharmonikus áram összetevőkből áll.

3.19. Centralizált földzárlat-kompenzáció

A centralizált földzárlat kompenzáció a földzárlat kompenzációs megvalósításának az a változata, amelynek a kompenzáló áramot létrehozó ívvezeték berendezés(-e)ket a tápponti alállomásban helyezik el.

3.20. Csillagponti kompenzáció

A centralizált földzárlat kompenzációs állapot az a változata, amelynek az I_L kompenzáló áramot létrehozó ívvezeték a 132 kV/közép- és közép/középfeszültségű transzformátor középfeszültségű tekercselésének kivezetett csillagpontjához csatlakozik(nak).

3.21. Hónalj-kompenzáció

A centralizált földzárlat kompenzációnak az a változata, amelynél az I_L kompenzáló áramot létrehozó ívöltő berendezés(ek) a 132 kV/közép- és közép/középfeszültségű transzformátor 35 kV-os vagy 22 kV-os kapcsai és a gyűjtősín között csatlakozik(nak) csillagpontképző transzformátor közbeiktatásával a fémesen összefüggő hálózatra.

3.22. Gyűjtősín-kompenzáció

A centralizált földzárlat kompenzációnak az a változata, amelynél az I_L kompenzáló áramot létrehozó ívöltő berendezés(ek) az állomás gyűjtősínjére - mint külön leágazásra - csatlakozik(nak) csillagpontképző transzformátor közbeiktatásával.

Megjegyzés: A csillagponti, hónalj- és a gyűjtősín-kompenzáció egy fémesen összefüggő hálózaton vegyesen is alkalmazható.

3.23. Decentralizált földzárlat-kompenzáció

A decentralizált földzárlat-kompenzáció a földzárlat kompenzálás megvalósításának az a változata, amelynél az I_L kompenzáló áramot létrehozó ívöltő berendezéseket részben az alállomáson kívül, a csillagpontképzésre alkalmas- általában felhasználókat is tápláló - transzformátorokon keresztül csatlakoztatjuk a hálózatra.

3.24. Természetes aszimmetria feszültség

A természetes aszimmetria feszültség a földzárlatmentes hálózat vizsgált csillagpontja és a föld között mérhető feszültség effektív értéke, a hálózathoz csatlakozó földzárlat kompenzáló berendezés(ek) kikapcsolt állapotában.

A természetes aszimmetria feszültség - primer oldalon közvetlenül mérve - legfeljebb 80 V/effektív érték lehet.

Megjegyzés: a természetes aszimmetria feszültség értéke az idő függvényében változhat. Nagyságát alapvetően a fázisok földkapacitásának aszimmetriája határozza meg, befolyásolják a terhelési viszonyok, a hálózat szigetelése és az időjárás is. Csökkentését a hálózat szimmetrizálásával (átrendezés, fázisforgatás) lehet elérni.

3.25. Üzemi aszimmetria feszültség

Üzemi aszimmetria feszültség a földzárlatmentes hálózat vizsgált csillagpontja és a föld között mérhető feszültség effektív értéke a hálózathoz csatlakozó földzárlat - kompenzáló berendezés(-ek) bekapcsolt állapotában.

Megjegyzés: A legnagyobb üzemi aszimmetria feszültség akkor mérhető, ha a hálózat kapacitása és az ívöltő(k) induktivitása rezonanciára van hangolva. Ez a pontos kompenzáció normál üzem alatt nem kívánatos.

3.26. Földzárlati áram mesterséges növelése

A földzárlati áramot mesterségesen meg kell növelni a zérussorrendű áram érzékelésű földzárlatvédelmek biztos és szelektív működésének biztosítása céljából.

Az áramnövelést az ívöltő tekerccsel -a védelem kiválasztási idejét biztonsággal meghaladó- párhuzamosan kapcsolódó, nagyfeszültségű ellenállás (FÁNOE) bekapcsolásával kell előidézni.

3.27. Mesterséges földzárlat

Mesterséges egysarkú földzárlatnak nevezzük azt a földzárlatot, amelyet a középfeszültségű hálózat egy kijelölt helyén és fázisában művi úton idéznek elő.

Megjegyzés: A mesterséges földzárlatot a fémesen összefüggő hálózat földzárlati maradék áramának mérése, vagy a földzárlatvédelmek működésének ellenőrzése céljából létesítik.

3.28. Mesterséges aszimmetria feszültség

Mesterséges aszimmetria feszültség a földzárlatmentes hálózat csillagpontja és a föld között mérhető feszültség abban az esetben, amikor egy kijelölt fázisban az erre a célra szolgáló ellenállással mesterséges aszimmetriát hozunk létre.

4. A 10, 20 és 35 kV-os középfeszültségű hálózatok csillagpontrögztítésének módjai

4.1. Tiszta szabadvezeték-hálózat csillagpontrögztítése

A csillagpont rögzítésének általános módja a kompenzálás.

Megjegyzés: A kompenzált hálózat adta üzemviteli előnyök a szabadvezetékes hálózatnál feltétlen jelentkeznek és teljes mértékben kihasználhatók.

4.2. Vegyes hálózat csillagpont rögzítése

A vegyes (szabadvezeték és kábel) hálózatok csillagpont rögzítésének módja szintén a kompenzálás.

Megjegyzés: A 20 kV-os elosztórendszer kifejlődésével és uralkodóvá válásával egyre nagyobb arányban alakulnak ki jelentős kábelszakaszok is (városi kábel hálózatok, állomások előtti ki-, ill. bevezető szakaszok, stb.) tartalmazó hálózatok, így a vegyes hálózatok egyre inkább az általános műszaki megoldást jelentik. A szükséges kompenzáló teljesítmények biztosítása, szinten tartása és tartalékolása minden területen problémát jelent.

Az üzemszerűen fémesen összefüggő hálózaton, ha a legnagyobb kompenzálandó áram a 120 A-t meghaladja, a csillagpont rögzítését hosszúföldelten kell megoldani. Vegyes hálózatot tápláló kéttranszformátoros állomásokban, ha a terhelések elérik az egyik transzformátor teljesítőképességének a 70 %-át, kéttranszformátoros

üzemet kell tartani. Ilyen üzem esetén, ha a vegyes hálózat egy transzformátorra eső kompenzálendő árama 120 A alatt van, a csillagpont rögzítését kompenzálással kell megoldani.

Amennyiben lehetőség van a hálózatok olyan megosztására, hogy az egyik transzformátorra csak kábeles hálózat csatlakoztatható, megengedett a szabadvezetéket vagy vegyes hálózatot tápláló transzformátor csillagpontjának kompenzálással történő rögzítése, míg a kábeles hálózatot tápláló transzformátor csillagpontját hosszúföldeléssel kell rögzíteni. Transzformátor meghibásodás vagy tervszerű kikapcsolás esetén a hálózat csak hosszúföldelten üzemeltethető.

Amennyiben vegyes hálózatokat tápláló kéttranszformátoros állomásokban egytranszformátoros üzemben a terhelések csúcsértéke nem éri el a névleges teljesítmény 70-80 %-át vagy/és ha a kábeles és szabadvezetékes hálózatrészt nem lehet külön transzformátorról üzemeltetni - megengedett ideiglenes (egyedi elbírálás alapján végleges) jelleggel az egész állomás hosszúföldelt üzemeltetése.

Ezekben az állomásokban vagy a kéttranszformátoros üzem kialakításának feltételeit (sínbontó megszakító, kezeletlen állomásokban, automatikus transzformátor áttérés hosszúföldelt üzemmódra, stb.), vagy a kompenzált üzemmódra való áttérés feltételeinek megteremtését (pl. táppontsűritéssel) kell előírni.

4.3. Kábelhálózat csillagpont kezelése

Leggyakoribb csillagpontrögzítési mód a hosszúföldelés, de előfordulhat a szigetelt és kompenzált megoldás is.

Megjegyzés: A hosszúföldeléses csillagpontrögzítés az üzemviteli igényeket legjobban teljesítő megoldás. A földzárlatos üzem nem tartható, így a meghibásodás közvetlen kiesést jelent.

Üzemszerűen fémesen összefüggő hálózaton, ha a kompenzálendő áramszükséglet 10 A alatt van, a csillagpont szigetelt is lehet. 120 A alatti kompenzálendő áramszükségletig a kompenzált üzemmód javasolt. 120 A feletti kompenzálendő áramszükséglet esetén a csillagpontot hosszúföldelten kell rögzíteni.

5. A földzárlat-kompenzálás üzemvitelének iránymutatása

Az elosztó hálózatot üzemeltetők belső szabályzataiban részletesen kell rendelkezni a

- ◆ kompenzáló berendezések üzemviteléről (5.1),
- ◆ a kompenzáló áram meghatározásáról és méréséről (5.2),
- ◆ a kompenzált berendezések beállításáról, üzemképességének ellenőrzéséről (5.3),
- ◆ a földzárlat-kompenzálás ügyviteléről (5.4),
- ◆ a földzárlat-kompenzálás és a földzárlatos üzem vitelének határértékeiről (5.5), valamint
- ◆ a földzárlatos üzem engedélyezési folyamatáról (5.6).

5.1. A kompenzálás üzemvitele

5.1.1. Kompenzáló berendezések üzembe helyezése

Az üzembe helyezés részét képezi az egész nagyfeszültségű berendezés üzembe helyezésének. A vonatkozó létesítési, üzemi szabványok és előírások a mértékadók, ezeken kívül legalább a következő vizsgálatokat, ellenőrzéseket kell végezni.

A kisfeszültségű hálózat felhasználásával az ívoltagelem üzembe helyezése előtt a következő méréseket, vizsgálatokat kell elvégezni:

- ◆ váltakozó áramú mérés a primer tekercs folyamatosságára vonatkozóan,
- ◆ az áramfokozatok ellenőrzése,
- ◆ a feszültségváltó(k) ellenőrzése,
- ◆ a földelések ellenőrzése,
- ◆ a csillagpontképző és az ívoltagelem illesztésének, terhelhetőségének ellenőrzése,
- ◆ a hajtásszekrény fűtésének ellenőrzése,
- ◆ a kompenzáláshoz csatlakozó nagyfeszültségű ellenállások ellenőrzése,
- ◆ a védelmi berendezések próbáinak elvégzése,
- ◆ az ívoltagelem közép-feszültségű kapcsainak bekötésének ellenőrzése (FAM KÜÁ figyelembevétele),
- ◆ 400 V-os segédtekercs ellenőrzése (a ZTC tip. ívoltagelemeknél).

5.1.2. Kompenzáló berendezések üzem közbeni ellenőrzése

Az általános előírásokon kívül az alábbi ellenőrzéseket kell elvégezni:

5.1.2.1. Folytonosság mérése

Kétévenként ellenőrizni kell az ívoltagelem tekercs folyamatosságát.

A folyamatosság ellenőrzése az ívoltagelem tekercs állásának feszültség és terhelés alatti változtatása közben kialakuló természetes aszimmetria feszültség mérésével történjen. Átkapcsolható ívoltagelemnél minden állásban, folyamatosan hangolható ívoltagelemnél a két végállás közötti pozíciókban kell a mérést elvégezni.

5.1.2.2. Védelmek ellenőrzése

Ellenőrizni kell még a csillagpontképző transzformátor védelmi berendezését és a kiegészítő berendezések: védelmét /nagyfeszültségű ellenállások/.

5.1.2.3. Üzemi földelés mérése

A decentralizáltan telepített ívoltagelem tekercsek üzemi földelését évenként méréssel, különös súllyal kell ellenőrizni, az előírásoknak és a szabványoknak megfelelően.

5.1.3. Kompenzáló berendezések védelme

Ha az ívoltagelem tekercsek zárlatvédelmére gázvédelmet szereltek fel, a gázvédelem beállítása a gyártó feladata. A gázvédelem végleges kioldást

adjon. A védelem működőkészségét az első üzembe helyezéskor vizsgálni kell. Ha a csillagpontképző transzformátor "hónalj" kapcsolatban van a főtranszformátorral, akkor a védelmére külön áramváltóról táplált független késleltetésű túláram idővédelmet alkalmazunk, régi berendezéseknél még olvadó biztosító védelmet is üzemeltetünk. Mindkét megoldás esetén a védelem beállítás feltétele, hogy tartós földzárlatos üzem esetén, valamint a földzárlatvédelem által létrehozott megnövelt áramra se működjen a védelem. Az olvadó biztosító védelem megszüntetését, ill. túláramvédelemre való cseréjét elő kell irányozni.

A kapcsolóval rendelkező nagyfeszültségű áramnövelő ellenállások zárlat és túlterhelés védelmére hőfokvédelmet alkalmazunk. A hőfokvédelem meghatározott, nem változtatható értékre van beállítva, jelenleg 75 °C.

5.1.4. Kompenzáló berendezések karbantartása

Az ívöltő tekercsek, csillagpontképzők karbantartásai módja és gyakorisága megegyezik a transzformátorok karbantartására vonatkozó előírásokkal.

A FÁNOE karbantartási gyakoriságát és módját a készülékek kezelési utasítása határozza meg.

5.2. Kompenzáló áram meghatározása és mérései

5.2.1. Kompenzáló áramszükséglet

A kompenzáló áramszükséglet a hálózat leltári adataiból vonalanként, a gerinc és a leágazások összes hosszát figyelembe véve számítható a fajlagos értékek figyelembevételével.

A közép-feszültségű hálózatra vonatkozó fajlagos értékek a gyártmánykatalógusokból és a típustervekből nyerhetők ki.

5.2.2. Kompenzáló áram meghatározása méréssel

5.2.2.1. Töltőáram mérés

A kompenzáló áramszükséglet meghatározható adott üzemi feszültségen végzett töltőáram méréssel. A mérés feltétele a hálózat szakaszra /vonagra/ kapcsolódó összes terhelő transzformátor és mérőváltó leválasztása és a kapacitív töltőáram mérése megfelelő pontosságú áramváltó felhasználásával.

5.2.2.2. Földkapacitás mérés

Kompenzáló áramszükséglet meghatározásához alkalmazható közvetett mérési módszer a hálózatszakasz /vonagra/ földkapacitásának mérésére. Az említett mérési módszer üzemi mérésként általánosságban nem alkalmazható, mivel a mérés idején a hálózatrészeket, vonalakat leágazásaikkal együtt ki kell kapcsolni, a felhasználói transzformátorokat és mérőváltókat le kell választani.

5.2.2.3. Mesterséges földzárlat létesítése

A földzárlati áramszükséglet meghatározása mesterséges földzárlat létesítésével történik, a kompenzáló elemek beállításának változtatásával mérve a rezonancia állapotát.

A fenti mérési módszer egyúttal a földzárlati maradékáram meghatározására is általánosan használható.

5.2.2.4. Természetes aszimmetriára való rezonancia hangolás

Üzem közben minden járulékos kapcsolás végzése nélkül, egyszerűen a hálózat természetes csillagpont eltolódásból adódó zérussorrendű feszültség maximumának mérésével meghatározható a hálózat földkapacitásának, és az ívöltő berendezések induktivitásának rezonancia pontja.

5.2.3. Maradékáram mérése

A középvezettségű elosztóhálózatoknál a tartós földzárlatos üzemvitel meghatározásához szükséges. A maradékáram meghatározott értékének túllépése esetén a földzárlatos üzem abban a kompenzálási körzetben nem tartható. Éppen ezért szükséges meghatározott időszakonként méréssel is ellenőrizni a maradékáram effektív értékét.

5.2.4. Aszimmetria ellenőrzése

Annak érdekében, hogy a földzárlat-kompenzálás a célkitűzéseknek megfelelő lehessen, a hálózati aszimmetria értékét ellenőrizni kell. Amennyiben szükséges, meg kell határozni az aszimmetria-viszonyokat és végre kell hajtani a szükséges forgatásokat.

5.3. A kompenzált berendezések beállítása, üzemképességének ellenőrzése

A kompenzálassal kapcsolatos mérések elvégzése, a mérési eredmények értékelése, a kompenzáló berendezések beállítása és üzemképességének ellenőrzése, illetve ellenőriztetése az elosztói engedélyes belső szabályzataiban meghatározott szervezeti egység(i)nek feladata és felelőssége. A mindenkori hálózatképnek megfelelő beállíttatása az adott hálózat üzemirányítójának a feladata.

5.4. Földzárlat-kompenzálás ügyvitele

5.4.1. Ívöltő berendezések nyilvántartása

Ívöltő berendezések nyilvántartása az üzemeltető feladata.

5.4.2. Kompenzálási körzetek nyilvántartása

A kompenzálási körzetek nyilvántartása az elosztó hálózatot üzemeltető engedélyes belső szabályzataiban meghatározott szervezetek és személyek feladata. A nyilvántartás célja egy-egy ellátási, kompenzálási körzethez tartozó hálózat földzárlati jellemzőinek rögzítése az üzemirányításhoz

szükséges adatok összesítése. Erre a célra egy nyomtatványon fel kell tüntetni a kompenzációs körzet egyvonalas vázlatát. A vázlaton belül helyszámmal ellátva meg kell különböztetni az ívöltő berendezéseket a normál üzemállapotra vonatkozóan. Külön színnel kell az egyvonalas vázlaton szerepeltetni azon hálózatrészeket, melyek üzemzavari vagy egyéb okokból átkapcsolhatók a meghatározott kompenzációs körzet fémesen összefüggő hálózatára. Külön táblázatosan vonalanként (leágazásokkal együtt) a leltári adatok alapján fel kell tüntetni a szabadvezetékek és kábelek hosszát km-ben és a valamilyen módon - számítással, méréssel meghatározott kapacitív töltőáram szükségletet.

Külön rovatban kell feltüntetni a szükséges kompenzációs beállítás változtatás irányát és mértékét, jelölve a szükséges üzemviteli intézkedéseket a leágazás bekapcsolása vagy kikapcsolása esetére. Pl. a vonalszakasz összes kapacitív töltőáram szükséglete 5,5 A; bekapcsolása esetén a kompenzációs ívöltő tekercs beállítását felfelé 6 A-ral növeljük vagy kikapcsolás esetén 6 A-rel csökkentjük.

5.5. Földzárlat-kompenzációs és a földzárlatos üzemvitel határértékei

5.5.1. Maximális ívöltőáram

Megengedhető maximális ívöltőáram szükségletet rezonanciára számítva $I_L = 120$ A felső értékkel határozzuk meg kompenzációs körzetenként. Figyelembe véve a szükséges kb. 5-10 %-os túlkompenzációs és a kompenzációs teljesítmény tartalékolását, átkapcsolhatóságát maximálisan 150 A kompenzációs áramot szolgáltató ívöltő berendezés beépítése indokolt. Ahol a fenti értékek a hálózat kiterjedése, a földkábelek döntő többsége miatt egy táppontra vonatkozóan nem tarthatók, ott a földzárlatos üzemvitel előnyeinek biztosítása érdekében az előzőekben meghatározott értéket osztott transzformátoros üzemvitellel, vagy más fejlesztési intézkedésekkel kell biztosítani. A fentiekben meghatározott áramkapacitású ívöltő berendezések elhelyezését decentralizáltan kell megvalósítani a következő arányok fenntartásával.

A főelosztó hálózati táppontba célszerű telepíteni az összes kompenzációs teljesítmény kb. 50 %-át, de maximálisan 2/3 részét, ha a szükséges kompenzációs teljesítmény egy egységgel nem állítható elő. Decentralizáltan célszerű beépíteni a további kompenzációs teljesítményt szolgáltató ívöltőket lehetőleg az egyes vonalszakaszok és /nagy töltőáramú/ leágazások kapacitív töltőáramának kompenzációsára.

5.5.2. Földzárlatos üzem tartása

Az elosztói engedélyeseknek belső szabályzataikban kell meghatározni a földzárlatos üzem tartására kijelölt vonalak meghatározásának folyamatát és az ehhez kapcsolódó felelősségi köröket. Egy adott kompenzációs körzetben földzárlat tartásra akkor lehet vonalakat kijelölni, ha a maradékáram effektív értéke 12,5 A alatt van és ennek wattos összetevője 10 A alatti. E feltételen kívül a kijelölésnél figyelembe kell venni

- ◆ az oszlop földelések értékeit,
- ◆ az érintési és hibafeszültséget,
- ◆ a földzárlati alap és fedővédelmi kialakításokat a védelmi beállítási időkkel és
- ◆ az ide vonatkozó szabvány(ok) előírásait stb.

Nem szabad földzárlatos üzemre kijelölni:

- ◆ tiszta kábeles vonalat
- ◆ teljes hosszában lakott területen haladó vonalat (pl. egyes felfüggesztésű vonal később lakott területté vált nyomvonalon halad).

A földzárlatos üzemre való kijelölésnél - a műszaki jellemzők mellett - figyelembe kell venni azt, hogy a vonal fontos felhasználó(ka)t lát-e el. Fontosabb felhasználóknak tekinthetők azok, amelyek üzeme a villamosenergia-szolgáltatás folyamatosságának biztonságával szemben fokozott igényeket támasztanak (pl. robbanásveszélyes üzemek, víz- vagy sújtólégveszélyes bányák, kórházak, nagy anyagi kárt szenvedő üzemek, mint hűtőházak, egyes vegyi gyárak, stb.).

A fontos felhasználók folyamatos ellátását lehetőleg tartalék ellátással kell biztosítani (pl. íves hálózattal), ha ez nem valósítható meg, akkor a földzárlatos üzem tartására - ha a műszaki jellemzők megfelelőek - ki lehet jelölni az ellátó vonalat.

A földzárlatos üzem tartásának engedélyezése korlátozódhat bizonyos időszakokra (pl. aratás, szüret, sportrendezvény, stb. idejére, élet- és vagyonbiztonság miatt bizonyos vonalakon célszerű a földzárlatos üzemet megtiltani).

A szabadvezetékkel fémesen összefüggő kábelhálózaton fellépő földzárlatnál akkor szabad földzárlatos üzemet tartani, ha a földzárlat a szabadvezetéken van, és a földzárlatos üzem időtartamára és a maradékáram megengedett értékére vonatkozó feltételek teljesülnek.

Kábelhálózaton bekövetkezett földzárlat esetén földzárlatos üzemet tartani nem szabad.

A földzárlatos üzem elrendelése előtt tehát feltétlenül meg kell állapítani, hogy a hibahely a szabadvezetéken vagy a kábelhálózaton van-e. A behatárolás idejéig a kábel földzárlatát is tartani kell, mivel csak ezután állapítható meg a hiba helye.

5.5.3. Földzárlatos üzem időtartama

A földzárlatos üzem vitelének maximális ideje - az eddigi üzemviteli tapasztalatok felmérése alapján - külön engedély nélkül 3 óra. Ha az üzemfolytonosság biztosítása vagy a hibafelderítés miatt a földzárlatos üzem vitelét tovább kell folytatni, akkor az üzemirányítónak a földzárlatos üzem engedélyezésére vonatkozó rész szerint kell eljárni.

5.5.4. Maradékáram megengedett értéke

Maradékáram felső határát kompenzációs körzetenként maximálisan 12,5 A effektív áramértékben határozzuk meg, mely mérőváltón keresztül az utasításnak megfelelően mérhető. A maradékáram a kikompenzálhatatlan

wattos maradékáram és a kompenzációs eltérésekből adódó meddő és felharmonikus áram eredője. A wattos maradékáram 10 A-nál több nem lehet egy adott kompenzációs körzetben.

Ennél nagyobb maradékáram esetén a földzárlatos vonalat kikapcsolt állapotban kell hagyni és csak a próbakapcsolások időtartamára szabad bekapcsolni.

5.5.5. Földzárlatos üzemi elhárítása, a hibahely behatárolása

A földzárlat észlelése után minél előbb intézkedni kell a hibahely behatárolása érdekében. A hibahely behatárolását értelem szerűen, a kialakult gyakorlatnak megfelelően próbakapcsolásokkal vagy más módon (Tungiloc földzárlatkereső műszer, hiba bejelentése, stb.) kell elvégezni. Ha a behatárolás vagy bejelentés alapján a földzárlatos szakasz lakott területre esik, akkor a lehető legrövidebb időn belül gondoskodni kell a szakaszt tápláló, leghamarabb elérhető kapcsoló készülék (megszakító, oszlopkapcsoló) kikapcsolásáról.

A hibahely behatárolása után - ha azt nem követi azonnali kikapcsolás és javítás és ha az illetéktelenek által megközelíthető - annak őrzéséről gondoskodni kell mindaddig, amíg a berendezés kikapcsolása, ill. javítása meg nem történik.

A hiba behatárolása után lehetőség szerint gondoskodni kell az érintett felhasználók más hálózaton keresztül történő földzárlatmentes ellátásáról. Jelentős hálózatkép változással járó földzárlati hálózat átcsoportosítás esetén ellenőrizni kell a kompenzációs igény és teljesítmény egyensúlyát, hogy az előírt maradékáram értékét tartani lehessen.

A kompenzációs utánállítás - földzárlatmentes hálózaton - általában automatikusan történik.

5.5.6. Kompenzációs berendezések üzemzavara

Ha a kompenzációs berendezés /csillagpontképző, ívöltőtekerccs/ meghibásodik és azonos teljesítményű tartalék berendezés áll rendelkezésre a kompenzációs körzeten belül - általában blokk kapcsolásban van -, továbbá ha védelmi vagy automatika rendszer ezt egyébként automatikusan nem téríti át, akkor ezt a műveletet az üzemrányító utasítására kell elvégezni. Gondoskodni kell a meghibásodott berendezések előírásoknak megfelelő kijavításáról vagy cseréjéről.

Abban az esetben, ha a kompenzációs körzeten belül a meghibásodott berendezéssel azonos teljesítményű tartalék nem áll rendelkezésre, akkor a következők szerint kell eljárni:

Decentralizált kompenzációs telepítése esetén egy csillagpontképző transzformátor, vagy ívöltő tekerccs meghibásodása még nem jelenti a rendszer csillagpontjának "szigetelt csillagpontúvá" válását. A tartalékolt kompenzációs teljesítmények igénybevétele esetén ebben az esetben is zavartalan lehet a hálózat üzemvitele.

Különös tekintettel kell lenni ebben az esetben is az esetleg nem teljes kikompenzáltságból adódó maradékáram megnövekedésére és így, ha ez

túllépi az engedélyezett értéket, a tartós földzárlati üzemvitelt fel kell függeszteni. A csak centralizált kompenzáló berendezés hibájának elhárításáig a hálózatot hosszúföldelten kell üzemeltetni az áramnövelő ellenállás Különleges Üzemállapot /KÜÁ/ szakaszolójának bekapcsolásával. Ha a KÜÁ üzemállapot nem hozható létre, mert

- ◆ a FÁNOE nem rendelkezik "KÜÁ" kivezetéssel,
- ◆ az ívöltő berendezés csillagpontképzőhöz csatlakozik és az hibásodott meg,
- ◆ az ívöltő berendezés gyűjtősínre csatlakozik és annak kapcsolója hibásodott meg,

akkor a hálózat, mint szigetelt rendszer 24 óra hosszáig üzemelhet a földzárlatos üzem vitelének megtiltása mellett. Ez idő alatt gondoskodni kell a javításról, illetve cseréről.

5.6. Földzárlatos üzem engedélyezése

A hálózat földzárlatos üzeme meghatározott időn túl is engedélyezhető, ha az energiaellátás folyamatosságához különleges érdek fűződik, de csak akkor, ha a hibahelyet felderítették és annak megfelelő őrzéséről gondoskodtak.

Ha ez nem történt meg, a hibás hálózatot le kell kapcsolni és csak a behatárolás idejére szabad visszakapcsolni (esetenként max. 1 percre).

A középfeszültségű hálózatok földzárlatos üzemének meghosszabbításának eljárási rendjét az elosztói engedélyesek belső szabályzatainak kell tartalmaznia.

6. Kompenzáló teljesítmény tartalékolása

A kompenzáló teljesítmény tartalékolására az összes kapacitív töltőáram legalább 30 %-ának megfelelő kompenzáló áramot szolgáltató berendezést kell biztosítani.

A tartalék kompenzálási teljesítmény biztosítja a hálózat fejlesztése miatt beálló ívöltő igény folyamatos rendelkezésre állását, amelyet esetenkénti teljesítmény bővítéssel kell az előírt tartalékot biztosító szintre hozni.

6.1. A kompenzáló teljesítmény tartalékolásának normál üzemi módjai

Kis rendszerek (20 A ívöltő áram igény alatt) kompenzáló teljesítmény tartalékát a központi kompenzálásban kell biztosítani. Centralizált és decentralizált kompenzációt alkalmazó rendszerekben a tartalékot a centralizált kompenzálásban kell biztosítani.

6.2. A kompenzáló teljesítmény tartalékolásának módjai üzemzavar esetén

Az üzemzavari vagy tervszerű hálózati átcsoportosítások esetében az előírt kb. 30 %-os kompenzáló teljesítmény tartalék biztosítja az átkapcsolt hálózati részek ilyen irányú igényét.

Teljes táppont kiesés esetén a tartalék kompenzációs teljesítmény biztosítható legyen a szomszédos transzformátorállomások kompenzációs berendezéseinek felhasználásával.

Ha egy tápponton üzemszerűen két vagy több 132/középfeszültségű transzformátor üzemel, akkor a tartalékot úgy kell figyelembe venni, hogy a minimális üzemelő transzformátor - mely még a terület energia ellátását biztosíthatja - rendelkezzen a szükséges kompenzációs teljesítménnyel úgy, hogy 10 % tartalék még legyen.

Fenti tartalékolási elvek közül a mindenkori hálózati környezet szerint adódó minimális követelményt kell kielégíteni.

IRÁNYMUTATÁS

A 132 kV-os hálózatok sántaüzemével kapcsolatban

1. Cél

Az iránymutatás célja, a hálózati engedélyesek számára meghatározni, hogy mikor és milyen feltételekkel lehet sántaüzemet tartani a közcélú 132 kV-os hálózaton.

2. Területi érvényesség

Az iránymutatás hatálya kiterjed a Magyarországon található teljes 132 kV-os hálózatra.

3. Kapcsolódó dokumentumok

- ◆ Elosztói Szabályzat
- ◆ Üzemi Szabályzat
- ◆ Villamosmű Műszaki-Biztonsági Követelményei Szabályzat

4. Fogalom meghatározások

Sántaüzem

Hatásosan földelt hálózat esetén, a hálózat egy részének olyan üzemállapota, amikor az energia átvitele az egyik fázis megszakadása mellett a másik két fázison és a földön keresztül történik.

A 132 kV-os közcélú hálózat távvezetékeinek FN zárlatára eredménytelen egyfázisú visszakapcsolás után, illetve egyéb okból történő egyfázisú ki-kapcsolódása esetén sántaüzem jöhet létre. Sántaüzem jön létre akkor is, ha primer kiváltó ok (maradó zárlat) nélkül a hálózat egyik fázisvezetője megszakad (pl.: megszakító visszaesése egy fázisban, áramkötés szakadás, stb.).

Az ilyen üzemállapot fenntartásának műszaki és biztonságtechnikai feltételei vannak.

Sántaüzem tartása

Automatika működést követően előálló üzemállapot.

Sántaüzem fenntartása

A sántaüzem tartása (létrehozása) után a berendezés üzemirányítójának döntése arról, hogy a felhasználók energia ellátását ilyen feltételek mellett is tartósan fenn kell tartani.

5. Felelősség, hatáskör

Jelen iránymutatásban előírtak betartásáért a 132 kV-os hálózatot üzemeltető engedélyeseknek belső utasításban kell meghatározni a felelős szervezeteket, illetve személyeket

- ◆ a védelmi és automatika rendszer programozását,
- ◆ az utasítás általános szintű koordinálását,
- ◆ a sántaüzem tiltás/engedélyezés időintervallumát, valamint
- ◆ a mellékleteket (A 132 kV-os távvezetékek automatika programozása; A sántaüzemmel is ellátandó felhasználók listája).

A sántaüzemmel is ellátandó felhasználói kört a megkötött üzemviteli megállapodások alapján kell meghatározni.

6. Eljárás leírása

6.1. Sántaüzem fenntartásának műszaki és biztonságtechnikai feltételei

6.1.1. Sántaüzemet lehet fenntartani, ha

- a) a sántaüzem egyértelműen alállomáson belüli hiba (pl.: megszakító visszaesés, megszakító működés elmaradás, ...) vagy olyan távvezetési hiba (pl.: áramkötés szakadás) miatt következett be amely zárlat nélkül csak aszimmetriát okoz és
 - ◆ az emberéletre és vagyónbiztonságra nem jelent veszélyt, és
 - ◆ a létrejött aszimmetria a villamos berendezéseket nem károsítja.
- b) a felhasználók üzembiztos ellátása megköveteli a távvezeték ilyen módon történő üzemben tartását és
 - ◆ a sántaüzemet előidéző meghibásodás helye pontosan ismert, és
 - ◆ az emberéletre és vagyónbiztonságra nem jelent veszélyt, és
 - ◆ a hiba helyének őrzéséről szükség esetén gondoskodtak, és
 - ◆ a létrejött aszimmetria a villamos berendezéseket nem károsítja, és
 - ◆ a felhasználók ellátása más módon nem biztosítható.
- c) a felhasználónál az áramszolgáltatás kimaradása miatt emberélet kerülhet veszélybe (pl.: bányák), illetve súlyos anyagi károk keletkezhetnek (pl.: folyamatos üzemű felhasználó) és
 - ◆ az emberéletre és vagyónbiztonságra nem jelent veszélyt, és
 - ◆ a létrejött aszimmetria a villamos berendezéseket nem károsítja, és
 - ◆ a felhasználók ellátása más módon nem biztosítható.
- d) a sántaüzemből származó negatív sorrendű áram a közeli erőművek generátorainál nem haladja meg az állórész névleges áramának 5 %-át. Az érintett vezeték felhasználói végén levő gyűjtősín negatív sorrendű feszültség aszimmetriája pedig nem nagyobb 5 %-nál.

6.1.2. Sántaüzemet nem szabad fenntartani, ha

az előző pontban ismertetett körülményekhez kapcsolt feltételek nem teljesülnek.

6.1.3. A sántaüzem fenntartását meg kell kísérelni abban az esetben, ha

a távvezeték alapvédelme egyfázisú végleges kioldást adott, de a létrejött aszimmetria miatt előálló zérus sorrendű áram hatására a tartalékvédelem háromfázisúan kikapcsolta a távvezetékét, és a sántaüzem tartásának d) pont alatti feltétele valamint a b) vagy c) pont alatti feltétele adott.

Elméleti megfontolások és gyakorlati tapasztalatok alapján távvezetékek esetében kb. 50 MW felhasználói terület látható el sántaüzemmel anélkül, hogy a létrejövő aszimmetria a berendezésekre káros hatással lenne és a zérus sorrendű tartalékvédelem kikapcsolná a távvezetékét. Ezért ilyen esetben a felhasználói terület 50 MW-ra történő lecsökkentése után a távvezeték sántaüzembe történő visszakapcsolását meg lehet kísérelni. Transzformátor sántaüzem esetén a fenti határteljesítmény a transzformátor névleges teljesítményének kb. 50 - 70 %-a.

Sikertelen visszakapcsolás esetén a felhasználói területet tovább kell csökkenteni, majd a visszakapcsolás újra megismételhető.

A sikeres visszakapcsolás valószínűségének növelése és a bekapcsolási áramlökés csökkentése érdekében a felhasználókat fokozatosan, lehetőleg fontossági sorrendben kell visszakapcsolni.

6.2. Sántaüzem tartásának és fenntartásának rendje

A 132 kV-os hálózatot üzemeltető engedélyeseknek -jelen iránymutatás figyelembevételével- belső utasításban (vagy annak mellékletében) kell szabályoznia

- az eljárási rendet amelynek keretében az érintett engedélyesekkel egyetértésben rögzíteni kell, hogy a 6.1.1.pont alatti feltételek teljesülnek-e,
- a vezetékenkénti minősítéseket a sántaüzem tarthatóságával kapcsolatban, melyeket a távvezeték védelmi lapján is rögzíteni kell,
- a sántaüzemmel is ellátandó felhasználói kört (a felhasználókkal megkötött üzemviteli megállapodások alapján).

A 132 kV-os hálózat távvezetékei az előző pontban felsorolt feltételeknek megfelelően sántaüzem tartás szempontjából két csoportba sorolhatók.

6.2.1. Sántaüzem tartása tilos

A sántaüzem tartása nem engedélyezett

- a sűrűn lakott övezeten áthaladó távvezetékeken,
- az egyes nagy erőművekbe csatlakozó távvezetékeken,
- az egyedi megállapodások alapján ilyennek nyilvánított távvezetékeken, valamint
- a távvezeték védelmi lapokon ilyennek nyilvánított távvezetékeken.

A visszakapcsoló automatika program: végleges kioldás háromfázisú

6.2.2. Sántaüzem tartása engedélyezett

A visszkapcsoló automatika program: végleges kioldás EVA után egyfázisú.

Ebben az esetben az illetékes üzemirányító feladata és kötelessége eldönteni, hogy indokolt és lehetséges-e a sántaüzem fenntartása, figyelembe véve az érintett felhasználói kört és a 6.1.1 pontban leírt feltételek teljesülését.

6.2.3 A sántaüzem tartásának kezdete

Kezelőszemélyzettel vagy távkezeléssel rendelkező alállomások esetén a sántaüzem tartása -védelmi működéssel, vagy- az illetékes üzemirányító ilyen értelmű döntése után kézi kapcsolással kezdődik

6.3. Jelentési kötelezettségek

A 132 kV-os hálózatot üzemeltető engedélyeseknek belső utasításban kell meghatározni az elosztói szabályzatban leírtaknak megfelelően.

1. Az elosztó hálózatokon végzett munkák

1.1. Alállomásokon végzett munkák

Alállomási főberendezéseken végzett munkák esetén az üzemeltetőnek az érintett berendezés felelősét (aki egyben állomásfelelős is lehet) ki kell jelölnie.

Alállomási főberendezéseken végzendő munkák esetén szükségessé váló kikapcsolásokat és feszültségmentesítéseket az üzemirányítótól csak az érintett berendezés felelőse kérheti.

Kapcsolást igénylő alállomási műveletek megkezdése előtt a munkálatok vezetője az érintett berendezés felelősénél tartozik jelentkezni és a berendezés kikapcsolását kérni.

A berendezés felelőse az előző bekezdésben rögzített kérés után engedélyt kér az üzemirányítótól a szükséges kapcsolási műveletek elvégzésére. Az engedély elbírálásáról (megadásáról vagy elutasításáról) naplóbejegyzést kell készíteni.

Alállomási főberendezéseken tervszerű kapcsolások előtt, amennyiben egy főberendezés kapcsolásánál több főberendezést érint (pl. gyűjtősín-áttérés), előírászerű számozott oldalú könyvben, kapcsolási tervet kell készíteni.

Amennyiben a kapcsolásokat az üzemirányító kapcsolási műveletenként irányítja, a helyszínen kapcsolási tervet nem kell készíteni.

A berendezés felelőse végrehajtja, vagy végrehajttatja az üzemirányító által engedélyezett kapcsolási műveleteket. A kapcsolási, illetve feszültségmentesítési műveletek befejezése után a műveletek befejezését mind az üzemirányító, mind a berendezés felelőse naplózni köteles.

A távvezeték alállomási kapcsolóberendezésén történő munkavégzések során a távvezetéknek földelő szakaszolóval történő földelése földelő-rövidrezáróval a folyamatos földelés biztosítása mellett felcserélhető, közben a vonali és földelő szakaszolókon a munkák elvégezhetőek a vonalfelelős külön értesítése, illetve hozzájárulása nélkül, az állomásfelelős hozzájárulásával.

Az alállomáson végzendő munkálatok elvégzésére csak a berendezés felelőse adhat engedélyt. A berendezés felelősének engedélye és tudomása nélkül az alállomáson nem szabad senkinek sem dolgozni.

Üzemirányító, illetve a berendezés felelősének tudta és engedélye nélkül az alállomáson tartózkodni és ott munkát végezni tilos (fűnyírás, takarítás, stb.).

A szerelési felügyelő feladatát elláthatja:

- ◆ a berendezés felelőse, illetve
- ◆ meghatározott feltételek megléte esetén a munkát végző csoport tagja, amennyiben rendelkezik a megbízott szakterület által kiadott ilyen irányú vizsgával.

A munka elvégzése után az illetékes berendezés felelőse – a munkaterület visszavétele után - meggyőződik a berendezés üzemkésztségéről, ezt haladéktalanul bejelenti az üzemirányítónak, aki a továbbiakban intézkedik. A bejelentés után a berendezést feszültség alatt állónak kell tekinteni. Távkapcsolás esetén, amennyiben az állomásban dolgoznak, csak berendezés felelősének értesítése után lehet távkapcsolást végrehajtani.

Amennyiben a tervezett és előzetesen engedélyezett munka megkezdéséhez, vagy folytatásához az üzemirányító nem járul hozzá, illetve az érintett berendezéseknek a készenléti időn belüli üzembe helyezését elrendeli, a berendezés felelősének feladata az érdekeltek értesítése és a felmerült akadály naplózása.

1.2. Főelosztó hálózati vezetéseken végzett munkák

Főelosztó hálózati vezetéseken végzett munkák esetén az üzemeltető szervezetnek vonalfelelőst kell kijelölnie, aki a munka egyszemélyi felelőse. Vonalfelelőst kell kijelölni akkor is, ha valamely vonali főberendezést csak biztonsági okból kell feszültségmentesíteni, például biztonsági övezetében végzett munka miatt.

Vonalfelelős lehet a hálózati engedéllyessel, vagy az üzemeltetővel munkaviszonyban álló üzemi személy, illetve az üzemeltetővel szerződéses viszonyban álló szervezet munkavállalója, amennyiben rendelkezik a megfelelő képzettséggel, illetve feljogosítással.

Főelosztó hálózati vezetések kikapcsolását, vagy feszültség-mentesítését vonali munkák esetén csak a vonalfelelős kérheti.

A feszültség-mentesített távvezeték átvételét majd dokumentálnia kell a vonalfelelősnek, amely dokumentumokat 5 évig meg kell őrizni.

Nem kell vonalfelelőst kijelölni az alállomási kerítésen belül lévő vivőfrekvenciás hullámzárakon, csatoló, valamint szűrőkondenzátorokon, a vezetésekre csatlakozó túlfeszültség-levezetőkön, vonali és segédvonal szakaszolókon végzett munkákra. Ezen berendezéseken végzett munkák egyszemélyi felelőse az állomásfelelős.

A vonalfelelős személyesíti meg a vonali munkákban résztvevő összes dolgozó és az üzemirányító közötti kapcsolatot. Egy személyben felelősséggel képviseli a dolgozókat az üzemirányító felé, és viszont.

Figyelemmel kíséri minden szükséges szempontból a munkavégzést. Megbízatása alatt a folyó munkákról tájékozottnak kell lennie.

Egy üzemeltetői távvezeték szakasznak csak egy vonalfelelőse lehet, aki megbízatását a vezetéknek az üzemirányítótól való átvétele és visszaadása közötti időben, a következőkben leírtaktól eltekintve, másra át nem ruházhatja.

Ha a vonalfelelős feladatát indokolt akadály miatt nem tudja ellátni, akkor az üzemeltető intézkedik új vonalfelelős kijelölésére. Az így kijelölt új vonalfelelős megbízatása csak akkor lép életbe, ha a személyi változásról az üzemeltető az összes munkacsoportot értesítette, azt az üzemirányítónak bejelentette, és az új vonalfelelős az üzemirányítónál

jelentkezett, hogy átvette vonalfelelősi megbízatását, feladatát ismeri, és a szóban forgó munkáról tájékozódott.

A vonalfelelős az esedékesség időpontja előtt vonalfelelősi megbízatásának bejelentésével együtt kéri az üzemirányítótól a hatáskörébe kijelölt vezeték feszültségmentesítését.

A vezeték feszültségmentesítésének megtörténte után az üzemirányító közli a vonalfelelőssel, hogy a vezeték feszültségmentes. A vezeték végpontjainak földelését az üzemirányító távműködtetéssel is elvégezheti. Feszültség-mentesítésről szóló értesítést vezetéki viszonylatban az üzemirányító csak a vonalfelelősnek adhat.

A vonalfelelős köteles az üzemirányítótól megkérdezni az érintett alállomásokban a vezetéki földelések és rövidrezárások helyeit, időpontjait és azokat az átadó nevével együtt naplózni. Egyben közli az üzemirányítóval a vonali munkák tartama alatt tartózkodási helyét, és a vele való kapcsolat felvételének módját.

A vonalfelelős az értesítés után engedélyezheti a munkálatok megkezdését. A vezetéken végzendő munkálatok elvégzésére csak a vonalfelelős adhat engedélyt. A vonalfelelős engedélye és tudomása nélkül a vezetéken nem szabad senkinek sem dolgozni. A munkát végző csoport vezetője csak a vonalfelelőstől fogadhat el munkakezdésre engedélyt.

A vezetéken végzendő munkálatokkal kapcsolatban a munkavezető, aki egyben vonalfelelős is a munka megkezdése előtt a munkautasításban foglaltakat tudomásul vétel miatt aláírja a munkacsoport(ok) vezetőivel és a munkacsoport(ok) tagjaival. A munka befejezése után a munkautasítást úgy a csoportvezetők, mint a munkacsoport tagjai aláírják.

A vonalfelelős vezetéken végzett munkálatok befejezésével köteles meggyőződni, hogy a csoportok dolgozói a vezetékről levonultak-e, a munkahelyi földelések és rövidrezárások eltávolítása megtörtént-e, és saját munkaterületükön a vezeték üzemképes-e. Mindezeket névvel és időponttal naplózni.

Minden olyan esetben, amikor a munka befejezése után fázisegyeztetést kell végezni, a vonalfelelős és a munkát végző csoport annak eredményét elérhető helyen köteles megvárni. A fázisegyeztetés szükségességéről az üzemeltető dönt.

A vezetéken minden munkacsoport vezetője a munkálatok befejeztével köteles a vonalfelelősnek a helyi földelések eltávolítását, a távvezeték üzemképességét a feszültség alá helyezhetőségét szabályszerűen késedelem nélkül bejelenteni. A bejelentés után a munkacsoportnak a távvezeték feszültség alatt állónak kell tekinteni.

A vezetéken végzett munkálatok befejeztével a vezeték üzemképességét kizárólag csak a vonalfelelős jogosult bejelenteni, illetve a bejelentést csak a vonalfelelőstől szabad elfogadni. A bejelentést naplózni kell, és a bejelentés után a vezetéket feszültség alatt állónak kell tekinteni. A vonalfelelős megbízatása ettől kezdődően megszűnik.

Amennyiben a tervezett és előzetesen engedélyezett munka megkezdéséhez, vagy folytatásához az üzemirányító nem járul hozzá, illetve az érintett berendezéseknek a készenléti időn belüli üzembe helyezését elrendeli, vagy bármely más okból kifolyólag a tervezett munkát nem lehet megkezdeni, illetve elvégezni, a vonalfelelős feladata az érdekeltek értesítése és a felmerült akadály naplózása. A berendezés újbóli üzembe vételénél a vonalfelelősnek a fentiek szerint kell eljárnia.

1.3. Középfeszültségű hálózaton végzett munkák

Középfeszültségű hálózatokon végzendő műveleteket az illetékes üzemirányító felé előzetesen be kell jelenteni (igénybejelentés).

Középfeszültségű elosztó hálózatokon a tervszerű munkák végzéséhez az üzemeltető által megbízott személynek írásos "Kapcsolási és feszültségmentesítési utasítás"-t — KFMU — kell készítenie. A KFMU-t a kitöltési előírásban meghatározott módon kell elkészíteni, ellenőrizni és végrehajtását elrendelni.

Amennyiben az elvégzendő munka feszültségmentesítést nem igényel (pl. a hálózat normál kapcsolási állapotának módosítása), a kapcsolási tervet előírás szerű számozott oldalú könyvben is el lehet készíteni.

A munkavezető a munkavégzés megkezdése előtt az illetékes üzemirányítótól kéri a berendezés feszültségmentesítését, és amennyiben szükséges — pl. személycserék, hálózatkép módosulások stb. miatti — változások dokumentálását közösen hajtják végre. Az üzemirányító ezután kezdeményezi a KFMU végrehajtását.

Az üzemirányító engedélyezi a KFMU egyes lépéseinek végrehajtását. Ha több, egymást követő lépés hatása a végrehajtó részéről a helyszínen is áttekinthető, az üzemirányító egyszerre engedélyezheti több lépés végrehajtását is.

Kapcsolási, vagy feszültségmentesítési műveleteket csak az arra feljogosítással rendelkező személy végezhet. A feszültségmentesített berendezést a feszültségmentesítést végző a "Munkaterület átadás-átvételi nyilatkozat"-al adja át a munkaterületet a munkavezetőnek. Amennyiben a munkavégzéshez szerelési felügyelet szükséges, annak biztosítása a munkavezető feladata. A szerelési felügyeletnek feljogosítottnak kell lennie. Nem kell KFMU-t készíteni a közép-/kisfeszültségű transzformátorállomáson végzett feszültségmentesítéshez, ha az a középfeszültségű hálózatról egyetlen kapcsolóelemmel (a transzformátortól belátható módon) leválasztható és a biztonságos munkavégzés feltételei biztosíthatók. A kikapcsolt illetve feszültségmentesített berendezést, illetve a kikapcsolás időtartamát az üzemi naplóban, illetve a helyszínen az építési naplóban rögzíteni kell.

A KFMU-t, valamint a "Munkaterület átadás-átvételi lap"-ot 5 évig visszakereshető módon kell irattározni a kapcsolást végző szervezeti egységnél. Az irattározott példánynak kell tartalmaznia az átadás-átvételt bizonyító aláírásokat, valamint a munkacsoport tagjainak tudomásul vevő aláírásait.

1.4. Kisfeszültségű elosztó hálózaton végzett munkák

Munkát csak a kisfeszültségű hálózati üzemirányítással megbízott személy előzetes engedélyével, vagy utasítására szabad végezni.

A kapcsolási és feszültség-mentesítési műveleteket a munkautasításon, vagy KFMU-n kell megtervezni. A munka végrehajtása során az egyes műveletekhez oda kell írni a végrehajtás időpontját.

Kapcsolási vagy feszültségmentesítési műveleteket csak az arra feljogosítással rendelkező személy végezhet.

Az üzemeltetővel szerződéses viszonyban álló vállalkozó munkavállalója abban az esetben végezhet önállóan kapcsolást, feszültségmentesítést a KFMU alapján, amennyiben az áramkör egyértelműen azonosítható és a leválasztás egy kapcsoló berendezéssel vagy kapcsolható biztosító egységgel elvégezhető. A műveletek végrehajtását a kisfeszültségű hálózati üzemirányító engedélyével lehet megkezdeni.

Nem kell a műveleteket írásban megtervezni, ha a munkahely leválasztása egy helyen (kapcsolóval vagy biztosító eltávolításával) elvégezhető, a feszültségmentesítés szabályosan biztosítható, a munkahelyet erősáramú szabadvezeték nem keresztezi, és az engedélyes, vagy az általa megbízott üzemeltető alkalmazottai végzik a munkát. A kikapcsolt illetve feszültségmentesített berendezést, illetve a kikapcsolás időtartamát a munkautasításon ekkor is rögzíteni kell. A munkautasítást a munka elvégzése után a kisfeszültségű üzemirányítónak le kell adni.

2. Kapcsolási, feszültségmentesítési és feszültség alá helyezési kérelem és utasítás tartalmi követelményei

2.1. KFMU résztvevők alapadatai

Az elosztói engedélyes kapcsolást, feszültségmentesítést vagy feszültség alá helyezést fogadó szervezeti egység neve, címe. Minden kérelmet, utasítást sorszámmal kell ellátni, melyet az elosztói engedélyes készítő üzemegységénél naptári évenként egytől kezdődően kell számozni. Rögzíteni kell a mellékletek számát is.

A kapcsolást, vagy feszültségmentesítést igénylő saját, vagy idegen szerv nevét, szervezeti egységét, címét, és felelős dolgozójának nevét, aki a munka megkezdése előtt kéri a helyi üzemeltetőtől a kapcsolási, feszültségmentesítési vagy feszültség alá helyezési kérelmet.

2.2. Munkával kapcsolatos információk

A munkahely, feszültségmentesítendő /feszültség alá helyezendő berendezés pontos megnevezése, a végzendő munka rövid leírása, tervezett dátum szerinti időtartama, napi pontos óra beosztással. Meg kell adni a készenléti időt is.

Fokozott gondossággal kell eljárni a következő betáplálási lehetőségek esetén:

- hurkolt hálózat vagy többirányú ellátás
- párhuzamosan járó generátoros berendezés
- aggregátoros (szabályosan létesítették, engedélyezett) felhasználóhoz menő csatlakozó berendezés
- kiefeszültségű hálózat (erőátvitel, közvilágítás, hőtárolós)
- keresztezés vagy megközelítés

A munkacsoport(ok) tevékenységét koordináló munka irányítójának, vezetőjének neve, további kijelölt munkavezető(k) neve.

2.3. Műveleti sorrend

A kapcsolási és feszültségmentesítési, feszültség alá helyezési műveletek részletes sorrendje és a végrehajtás időpontja. Feszültség-mentesítendő hálózat egyvonalas kapcsolási és feszültség-mentesítési rajza. (A feszültség-mentesítendő hálózat színe: zöld, a feszültség alattié: piros.)

2.4. Munka lebonyolításával kapcsolatos adatok

A KFMU-t készítő, ellenőrző, engedélyező neve, aláírással, dátummal, a kapcsolási, feszültségmentesítési, feszültség alá helyezési műveletekért felelős dolgozó(k) neve(i), a szerelési felügyelő(k) neve(i).

Magasabb szintű üzemirányítónak történő bejelentés, illetve engedélyezés dátuma, pontos időpontja és a bejelentő/engedélyező neve. A bejelentő

mindig csak a közvetlenül fölérendelt üzemirányítóhoz fordulhat távmondattal.

Az utasítás végrehajtását elrendelő - hatáskörileg illetékes üzemviteli vezető- neve, elrendelés pontos dátuma, időpontja aláírással megerősítve, illetve az utasítást kapó szervezeti egységek felsorolása.

A végrehajtásra kiadott nyomtatványon a szükségessé váló javítások esetén úgy kell módosítani az eredeti szöveget, hogy az továbbra is olvasható legyen. Az átvezetést minden példányon el kell végezni.

2.5. Munkaterület átadási, átvételi eljárásának tartalmi elemei

Elosztói engedélyes szervezeti egységének neve, érvényességének dátuma.

Az utasításban előírt kapcsolás, feszültségmentesítés megtörténtének nyilatkozata, főbb veszélyforrásokra történő figyelmeztetés, a berendezés átadása a vonalfelelős/állomásfelelős részéről a felelős munkavezetőnek, illetve a szerelési felügyelői tevékenység megkezdésének nyilatkozata aláírásokkal megerősítve. Minden esetben szükséges a dátum és időpont rögzítése.

Munkában résztvevő dolgozók nyilatkozata aláírásukkal megerősítve arról, hogy a munkavezető a munkával kapcsolatos munkavédelmi oktatást megtartotta, a feszültségmentes munkaterületet ismerik. A munkához szükséges védőeszközök rendelkezésre állnak. A nyilatkozatban rögzíteni kell, hogy csak a kijelölt munkaterületen dolgoznak és kizárólag a meghatározott munkát végzik.

Ugyanígy kell nyilatkozni aláírással megerősítve a munkában részvevő dolgozóknak a munkaterületről történő levonulásról is.

A berendezés üzembe történő visszaadásakor az átadó munkavezető nyilatkozik a munkacsoport által elhelyezett földelő-rövidrezáró(k), letiltás(ok) eltávolításának tényéről - a szerelési felügyelő a tevékenység befejezéséről-, és a berendezést átadja az üzemeltetésért felelős vonalfelelősnek /állomásfelelősnek. Minden esetben szükséges az aláírás, a dátum és időpont rögzítése.

A feszültség alá helyezés megkezdhetőségéről a vonalfelelősnek /állomásfelelősnek nyilatkozni kell az illetékes üzemirányító felé, mely tényt mindkét fél írásban rögzít pontos név és időpont megjelöléssel.

2.6. Kapcsolási lapok 132 kV-os távvezetési munkák esetén

A 132 kV-os távvezeték vagy távvezeték mezők feszültség-mentesítéséhez szükséges kapcsolások lebonyolítására, műveleti sorrendjének megtervezéséhez az elosztói engedélyesek kapcsolási lapot alkalmaznak.

14. sz. melléklet

Rendszerirányító üzemirányítású, elosztói engedélyes tulajdonú 132 kV-os vezetékek üzemirányítási feladatmegosztása

Feladat megnevezése	Felelősség (döntés, engedélyezés)	Operatív beavatkozás
<i>Fejlesztés</i>		
Vezetékek terhelés adatok szolgáltatása a rendszerirányító részére.	KDSZ	
A fejlesztéshez szükséges adatbázisok összeállítása az érdekelt engedélyesekkel az adatcsere megszervezése.	rendszerirányító	
<i>Üzem-előkészítés</i>		
Normál kapcsolási állapot meghatározása	rendszerirányító (KDSZ javaslatra)	KDSZ
A vezeték várható terhelésének meghatározása	KDSZ	
Napi teljesítőképesség tervezés, menetrend készítés	rendszerirányító (KDSZ javaslatra)	
Feszültségmentesítési tervek készítése	KDSZ	
Feszültségmentesítési tervek engedélyezése	rendszerirányító	
Tervezett üzemállapotok meghatározás, előzetes vizsgálatok, számítások	rendszerirányító (KDSZ javaslatra)	
kockázati tényezők előzetes meghatározása	rendszerirányító (KDSZ-el egyeztetve)	
<i>Operatív üzemirányítás</i>		
Tervszerű munkák program szerinti irányítása	KDSZ	KDSZ
Terven kívüli beavatkozások *	rendszerirányító, KDSZ	KDSZ
Rendellenes üzemállapotok megszüntetése	rendszerirányító (KDSZ javaslatra)	KDSZ
Üzemzavar-megelőzés, üzemzavar-elhárítás irányítása erőműi, alaphálózati hibák hatására	rendszerirányító	KDSZ
Üzemzavar-megelőzés, üzemzavar-elhárítás irányítása elosztó-hálózati hibák hatására	KDSZ	KDSZ
Üzemállapot-változtatások	rendszerirányító (KDSZ javaslatra)	KDSZ
Teljesítőképességet, üzembiztonságot befolyásoló műveletek rendje	rendszerirányító	KDSZ

ELOSZTÓI SZABÁLYZAT - MELLÉKLETEK

Mérő, szabályozó, védelmi és automatika rendszerek működési feltételeinek és üzemállapotának meghatározása	rendszerirányító (KDSZ javaslatra)	KDSZ
Adatgyűjtés, értékelés, adatszolgáltatás, jelentés	rendszerirányító	KDSZ
ügyeleti, készenléti rendszer koordinálása	KDSZ	KDSZ
kapcsolattartás a felső és alsó üzemirányítási szintekkel	rendszerirányító és KDSZ	
Üzemértékelés		
Hálózati üzemértékelés	rendszerirányító és KDSZ	

* A terven kívüli beavatkozást kiváltó üzemi esemény helyétől függően.
(132 kV KDSZ, 132 kV fölött rendszerirányító)

Üzemeltetési tevékenység személyi és tárgyi feltételei

1. Üzemeltetési tevékenység személyi feltételei

1.1. Kezelési jogosultság

Az elosztói engedélyesek által kezelt villamosműveken történő kapcsolásra utasítást az a személy adhat, illetve kapcsolást az a személy végezhet, aki a vonatkozó személyi feltételeknek megfelel. Minden üzemegységnél meg kell határozni a kezelési feladattal megbízható munkavállalókat.

1.2. Személyi feltételek

Az erősáramú villamos berendezés, illetve annak egy része feszültségmentesítésével, vagy a villamos hálózati kapcsolások előkészítésével, valamint a munkák végrehajtásának irányításával, végrehajtásával foglalkozó üzemi személyzet személyi feltételei a következők:

- ◆ egészségi alkalmasság,
- ◆ előírt szakképzettség,
- ◆ előírt szakmai gyakorlat,
- ◆ kioktatottság,
- ◆ megbízás az adott munkára,
- ◆ feladatköréhez szükséges helyismereti vizsga letétele (feljogosítás).

1.2.1. Egészségi alkalmasság

Egészségi szempontból (kapcsolási munka végzésére) alkalmas az a személy, akire vonatkoztatva a következő feltételek egyidejűleg teljesülnek:

- ◆ az előírt előzetes és időszakos orvosi vizsgálaton részt vett, és azon e munkák végzésére alkalmas minősítést kapott,
- ◆ magát e munkák végzésére alkalmasnak minősíti,
- ◆ közvetlen munkavezetője a munkavégzésből nem zárja ki.

1.2.2. A villamosmű üzemirányító vagy kezelő képesítés megszerzésének előfeltétele

Üzemirányító képesítés megszerzésének előfeltétele

Nagy- és középvezettségű erősáramú villamos berendezések kezelésének irányítására képesítést csak az a szakképzett személy szerezhethet, aki erősáramú villamosmérnöki vagy üzemmérnöki diplomával, vagy szakirányú technikus oklevéllel rendelkezik. Kisfeszültségű erősáramú villamos berendezések kezelésének irányítására képesítést csak az a szakképzett személy szerezhethet, aki erősáramú villamosmérnöki vagy üzemmérnöki diplomával, vagy szakirányú technikus oklevéllel, vagy önálló villanyszerelői képesítéssel rendelkezik.

Villamosmű kezelői képzés megszerzésének előfeltétele

Erősáramú villamos berendezés, illetve annak meghatározott része kezelésére képesítést csak az a szakképzett személy szerezhethet, aki erősáramú villamosmérnöki, vagy üzemmérnöki, vagy villamosenergiaipari-technikusi oklevéllel, vagy villamosmű kezelői tanfolyam elvégzését igazoló bizonyítvánnyal, és önálló villanyszerelői képesítéssel rendelkezik.

1.2.3. Villamosmű üzemirányítására, kezelésére képesített személy

Villamosmű üzemirányítására képesített személy

Villamosmű irányítására az előfeltételeknek megfelelő, elegendő gyakorlattal rendelkező szakképzett személy képesített, aki külön erre a célra összeállított vizsgaanyagból

- ◆ a BVTSZ/KDSZ üzemirányítói ismeretekből 6. szakmai fokozatú helyismereti vizsgát az illetékes vizsgabizottság előtt sikeresen letette és arról bizonyítványt kapott, illetve
- ◆ az ÜIK üzemirányítói ismeretekből területi illetékességű 6. szakmai fokozatú helyismereti vizsgát az illetékes vizsgabizottság előtt sikeresen letette és arról bizonyítványt kapott, illetve
- ◆ a kisfeszültségű hálózat üzemirányítói ismeretekből területi illetékességű 2. szakmai fokozatú helyismereti vizsgát az illetékes vizsgabizottság előtt sikeresen letette és arról bizonyítványt kapott.

Villamosmű kezelésére képesített személy

Az erősáramú villamos berendezések kapcsolási munkáinak előkészítésére és végrehajtására az előfeltételeknek megfelelő, szakképzett személy képesített, aki az e szabályzat szerint az általa végezhető munkákról és ismeretekről a vonatkozó helyismereti vizsgát az illetékes vizsgabizottság előtt sikeresen letette és arról bizonyítványt kapott.

1.2.4. Kioktatottság

Kioktatott az a személy, aki a vonatkozó villamos berendezés használatára és kezelésére a munkájával kapcsolatos előírásokra, biztonsági szabályokra, a munka során előforduló veszélyekre és ezek elleni védekezésre kioktatást nyert, és arról igazolással rendelkezik.

1.2.5. Megbízás az adott munkára

Megbízott az a személy, aki a vonatkozó villamos berendezésen végzendő munkára megbízást kapott.

A megbízást fizikai dolgozók esetében általában írásban, munkautasítás formájában kell megadni.

Nem kötelező írásbeli munkautasítást kiadni üzemzavar elhárítás, illetve üzemzavar megelőzési munka során, ha azt üzemirányító vezényli, és a dolgozó munkaidejének elszámolása azt nem teszi szükségessé.

1.2.6. Helyismereti vizsga

A helyismereti vizsga egy földrajzilag egyértelműen körülhatárolt területen létesített elosztó hálózat, vagy valamelyik — általában a hálózat feszültségétől függő szakmai fokozatba sorolt — hálózatrész irányításának és/vagy kezelésének ismeretéről ad képesítést, illetve a területen, a megfelelő fokozatba sorolt hálózatrészen ad rendelkezési vagy kezelői hatáskört.

A helyismereti vizsga földrajzi illetékessége

A helyismereti vizsga földrajzi illetékességei a következők:

- ◆ alállomási illetékesség esetében a dolgozó csak az alállomás területén jogosult munkavégzésre,
- ◆ a területi illetékesség az adott területén jogosít munkavégzésre,
- ◆ elosztótársasági illetékesség elnyerése esetén a dolgozó a társaság egész ellátási területén jogosult munkavégzésre.

A helyismereti vizsga szakmai fokozatai

A helyismereti vizsga szakmai fokozata azt fejezi ki, hogy a megfelelő földrajzi illetékességgel rendelkező üzemi személy, a vonatkozó földrajzi területen létesített erőáramú villamos berendezések részei közül melyek irányítására vagy kezelésére jogosult. Ezek a következők:

- ◆ **ELSŐ SZAKMAI FOKOZAT — KIF fokozat:** a kisfeszültségű elosztó hálózatra, a közvilágítási elosztó hálózat és a közvilágítási vezérlőhálózat berendezésre vonatkozik, amely — a kisfeszültségű hálózati munkák elvégzéséhez — a kisfeszültségű hálózatot tápláló transzformátorok primer oldali kapcsolóelemeitől a felhasználói csatlakozásokig terjed. Primer méréssel rendelkező felhasználói KÖF/KIF transzformátorállomásokban feljogosít a mérőcella előtti sínbontó kapcsolókészülék kapcsolására.
Megjegyzés: Lehetőség van arra, hogy pld. csak a közvilágítási elosztó hálózat berendezéseire vonatkozó helyismereti vizsgát tegyen az arra jelölt személy, de ezt akkor a vizsgabizonyítványon egyértelműen, pontosan jelezni kell.
- ◆ **MÁSODIK SZAKMAI FOKOZAT — KÖF+KIF fokozat:** Kis- és középfeszültségű elosztó hálózatra (szabad- és kábelvezetésekre) vonatkozik, amely a középfeszültségű elosztó hálózatokat tápláló alállomásokon kívüli első kapcsolókészüléktől a felhasználói csatlakozásokig terjed, beleértve a közvilágítási elosztó hálózatot és a közvilágítási vezérlőhálózatot is. Nem jogosít a KÖF/KÖF transzformátorállomások és a védelemmel rendelkező KÖF kapcsolóállomások kezelésére.
- ◆ **HARMADIK SZAKMAI FOKOZAT — alállomási KÖF+KÖF+KIF fokozat:** a középfeszültségű elosztó hálózatot tápláló transzformátorok középfeszültségű kapcsoló-berendezéseitől a közép- és kisfeszültségű hálózatokon át a felhasználói csatlakozásokig terjed, beleértve a közvilágítási elosztó hálózatot és közvilágítási vezérlőhálózatot is.

- ◆ **NEGYEDIK SZAKMAI FOKOZAT – alállomási fokozat:** NAF/KÖF és a KÖF/KÖF transzformátor állomások kezelésére jogosít, beleértve az alállomásokat ellátó külső háziüzemi transzformátor állomásokat is.
Megjegyzés: az alállomások területén speciális tevékenységet végző munkavállalók – mérés-technikai, távközlési, raktárkezelési feladatokkal megbízottak – 4. szakmai fokozatú helyismereti vizsgálással kell, hogy rendelkezzenek.
- ◆ **ÖTÖDIK SZAKMAI FOKOZAT – szakszolgálati fokozat:** az elosztó hálózati speciális szakszolgálati (HKV, telemechanika, védelmek, segédüzem, szünetmentes stb.) vagy speciális rendszerhasználói berendezések (VTA, védelmek, távkezelés stb.) kezelésére jogosít.
- ◆ **HATODIK SZAKMAI FOKOZAT – diszpécseri fokozat:** üzemirányítói tevékenység elvégzésére jogosít, az üzemirányítási illetékességének megfelelően.
- ◆ **HETEDIK SZAKMAI FOKOZAT – 132 kV-os távvezetési fokozat:** 132 kV-os távvezetéken feszültségmentesítéshez kapcsolódó munkák vagy műveletek végzésére jogosít (áramkötés bontás, *lehatároló és munkahelyi földelés* felhelyezése, *feszültségmentesség* ellenőrzése stb.). Nem jogosít alállomási *berendezések* kezelésére.

A helyismereti vizsgákról vizsgabizonyítványt kell kiállítani. Bizonyos fokozatoknak különböző típusai létezhetnek (pl. csak felügyeleti tevékenység végzése, vagy az első szakmai fokozatnál a közvilágításra vonatkozó szűkítés), ezt írásban kell rögzíteni.

Az elért fokozatok a megbízásban részletesen rögzített, meghatározott berendezésre (területre, hálózatra, állomásra, készülékre, stb.) vonatkoznak.

A helyismereti vizsgára bocsátás feltételei

A dolgozókat helyismereti vizsgára csak a szakképzettségüktől függő, üzemeltetési területen eltöltött gyakorlati idő után szabad bocsátani. Ennek részletes feltételeit az elosztói engedélyesek belső szabályzataikban kötelesek rögzíteni.

A helyismereti vizsgáztatás rendje

Az elosztói engedélyesek az egyes szakmai fokozatok vizsgáztatási rendjét, a helyismereti vizsgabizonyítványok tartalmi-formai követelményét, a nyilvántartások ügyrendjét belső szabályzatukban rendezik.

Idegen vállalkozók helyismereti vizsgáztatásánál az idegen vállalkozás munkáltatójának is képviseltetnie kell magát.

1.2.7. A helyismereti vizsga érvényessége

Az egyes szakmai fokozatokhoz tartozó helyismereti vizsga érvényességi idejét, visszavonásának módját az elosztói engedélyesek saját belső szabályzatukban rendezik.

1.3. Jogosultság a villamosműveken

1.3.1. Jogosultság kiefeszültségű hálózaton

A kiefeszültségű hálózaton, valamint a közvilágítási elosztó és a közvilágítási vezérlőhálózaton végzendő kapcsolási műveletekhez, beleértve a kiefeszültségű hálózati munkák elvégzéséhez a kiefeszültségű hálózatot tápláló transzformátor leválasztásához beépített primer kapcsolóelemek működtetését is, kapcsolásokat helyismereti vizsga alapján két személy végezhet, amelyek közül az egyiknek legalább önálló villanyszerelőnek és egyes szakmai fokozatú helyismereti vizsgával rendelkezőnek és mindkettőnek kioktatottnak kell lennie.

Kiefeszültségű hálózat feszültségmentesítéséhez egyetlen szakképzett és kioktatott személy is elegendő, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

- ◆ a feszültségmentesítés saját munkavégzés céljából történik,
- ◆ a hálózat egyetlen kapcsolóelemmel leválasztható,
- ◆ a munkavégzés helye egyértelműen azonosítható, ezáltal a tévesztés veszélye nem áll fenn.

1.3.2. Jogosultság közepfeszültségű hálózaton

A közepfeszültségű hálózaton, valamint a közep/kiefeszültségű transzformátorállomás közepfeszültségű gyűjtősínjein kapcsolási műveletek elvégzéséhez legalább két személy szükséges. Az egyik személynek legalább önálló villanyszerelői, és második szakmai fokozatú helyismereti vizsgával kell rendelkeznie, és mindkettőnek kioktatottnak kell lennie.

Ha a kapcsolóhelyiségben, vagy a szabadtéri kezelőtéren a villamos berendezés megközelítése, illetve azon a szükséges kapcsolási műveletek elvégzése közben feszültség alatt álló rész akaratlan érintése és átívelési távolságon belül való megközelítése ki van zárva, akkor a kapcsolást a legalább 4. csoportba tartozó szakképzett és kioktatott személy egymagában is elvégezheti, második, segítő személy jelenléte nélkül.

1.3.3. Jogosultság az állomás közepfeszültségű kapcsoló-berendezésén és a hozzá kapcsolódó közepfeszültségű hálózaton

A közepfeszültségű hálózatot tápláló állomás közepfeszültségű kapcsoló-berendezésén, a hozzá csatlakozó közepfeszültségű hálózaton kapcsolási műveletek elvégzéséhez legalább két személy szükséges. Az egyik személynek villamosmű kezelői, harmadik fokozatú helyismereti vizsgával kell rendelkeznie, és mindkettőnek kioktatottnak kell lennie.

1.3.4. Jogosultság állomásokban

A nagy/közepfeszültségű, közep/közepfeszültségű transzformátor állomásokban kapcsolási műveletek elvégzéséhez két személy szükséges. Az egyik személynek villamosmű kezelői, negyedik fokozatú helyismereti vizsgával rendelkezőnek, és mindkettőnek kioktatottnak kell lennie.

Kapcsolási műveletet egy személy csak távműködtetéssel hajthat végre, és csak abban az esetben, ha villamosmű kezelői, negyedik fokozatú helyismereti vizsgálával rendelkezik.

Ha azokban a nagy/közép-, közép/középfeszültségű transzformátor- és kapcsolóállomásokban, amelyek kezelése egyszemélyesre lett minősítve, olyan kapcsolási műveletet kell elvégezni, amelyre két személy szükséges, akkor a kétszemélyes kezelt állomásokban előírt személyi feltételeket a második személy berendelésével a műveletek elvégzéséhez biztosítani kell.

1.3.5. Jogosultság 132 kV-os hálózaton

132 kV-os hálózaton a feszültségmentesítéshez kapcsolódó munkák vagy műveletek végzéséhez legalább két személy szükséges. Az egyik személynek legalább önálló villanyszerelői, és hetedik szakmai fokozatú helyismereti vizsgálával kell rendelkeznie, és mindkettőnek kioktatottnak kell lennie.

1.3.6. A kapcsolás elvégzése

A kapcsolásokat a megfelelő szakmai fokozatú helyismereti vizsgálával rendelkező személynek kell elvégeznie. Amennyiben a másik személy is szakképzett és kioktatott, a megfelelő szakmai fokozatú helyismereti vizsgálával rendelkező közvetlen helyszíni felügyelete alatt ő is végezheti a kapcsolási műveletet.

1.3.7. Üzemirányító munkára való jogosultság

Az üzemirányítási szervezet hatodik szakmai fokozatú helyismereti vizsgálával rendelkező dolgozója végzi az elosztó hálózati berendezések üzemirányítását, melynek szabályait az elosztói engedélyesek belső szabályzatukban rendezik.

1.3.8. Szerelési felügyelő tevékenysége

Szerelési felügyelő (állomási, hálózati) az a személy, akinek feladata a munkahelyen a (saját vagy idegen) munkacsoport tevékenysége idején a biztonságos munkavégzés – a vonatkozó előírások szerinti és a tényleges munkavégzés megkezdése előtt létrehozott – feltételeinek ellenőrzése.

A szerelési felügyelőnek szakképzettnek és kioktatottnak kell lennie, rendelkeznie kell a berendezés felügyeletéhez szükséges képesítéssel, vizsgálával (pl. helyismeret).

1.3.9. Idegen vállalkozóra vonatkozó kötelezettségek

Az idegen vállalkozó dolgozóira ugyanazok a feltételek, előírások vonatkoznak, mint az elosztók saját dolgozóira.

1.4. Az üzemeltető személyzet rendelkezésre állása

1.4.1. Üzemeltető személyzet biztosítására kötelezett szolgálati helyek

A biztonságos és folyamatos üzemeltetés érdekében az elosztói engedélyesek által kijelölt üzemirányító központokban, alállomásokban és egyéb szolgálati helyeken üzemeltető személyzetet kell biztosítani.

1.4.2. Üzemeltető személyzet rendelkezésre állásának módja

Folyamatos szolgálat

Folyamatos — váltó műszakos — szolgálatot kell fenntartani az elosztói engedélyesek által kijelölt üzemirányítási helyeken, illetve alállomásokban.

Rendelkezésre állás a főmunkaidőben

Főmunkaidőben a kijelölt szolgálati helyeken az üzemeltető személyzet mindenkor elérhetőségét biztosítani kell. Ezért ezen telephelyeken főmunkaidőben mindig kell tartózkodnia üzemeltetőnek, aki szükség esetén azonnal érintkezésbe tud lépni — telefonon, vagy rádión — a beavatkozó, kezelő személyzettel.

Főmunkaidőn kívüli rendelkezésre állás

Főmunkaidőn kívüli időszakban az üzemeltető személyzetet ügyelettel vagy készenléttel kell biztosítani. A készenlétre vonatkozó részletes szabályozást az elosztói engedélyesek belső utasítása tartalmazza.

Ügyeletek főnöke

Főmunkaidőn kívül egyszemélyi utasítási joggal rendelkezik az üzemirányító felett, vitás esetekben dönt, utasítást ad. Az ügyeletek főnökével a BVTSZ/KDSZ tartja a kapcsolatot. Az ügyeletek főnöke mindenkor tartózkodási helyéről köteles értesíteni a BVTSZ/KDSZ-t.

1.5. Egyéb eszközök, erőforrások rendelkezésre állása

A biztonságos és folyamatos üzemeltetés érdekében az anyag- és gépjármű biztosítását az üzemeltetőnek folyamatosan meg kell oldani. Ennek rendjét készenléti szabályozásban kell rögzíteni.

2. Az üzemeltetési tevékenység tárgyi feltételei

2.1. Az üzemirányítás tárgyi feltételei

Az üzemirányítási szervezeteket olyan eszközökkel, berendezésekkel kell ellátni, melyek lehetővé teszik az üzemirányítási feladatok biztonságos elvégzését. Az ezzel kapcsolatos előírásokat az elosztói engedélyesek belső szabályzata tartalmazza.

2.1.1. Az üzemirányítás egyéb tárgyi feltételei

Hírközlő utak vonatkozásában a nagy/középfeszültségű alállomás és üzemirányítója között kétszeres, egymástól független kapcsolatnak kell megbízhatóan rendelkezésre állni. Ez állandó kezelőszemélyzet nélküli alállomásokra is vonatkozik. Az állandó kezelőszemélyzet nélküli állomás és az ügyleti hely között távközlési kapcsolatnak kell lennie.

2.2. Irányítástechnikai rendszer

Az üzemirányítás támogatására a hálózatokon olyan irányítástechnikai rendszer létesítésére és üzemeltetésére kell törekedni, amely a hálózatokon zajló folyamatokról és eseményekről az üzemirányításhoz szükséges adatokat folyamatosan, nagy biztonsággal szolgáltatja.

2.3. Az üzemeltetés tárgyi feltételei

Az üzemeltető személyzet számára biztosítani kell a biztonságos és hatékony munkavégzés tárgyi feltételeit. Az ezzel kapcsolatos előírásokat az elosztói engedélyesek belső szabályzataiban kell rögzíteni.

3. Információs rendszer

3.1. Általános követelmények

Az elosztói engedélyes berendezéseiről olyan információs rendszert köteles működtetni, amely kielégíti a jogszabályi előírásokat, biztosítja az üzemeltetés, az üzemirányítás, a karbantartás, a fejlesztés stb. valamint a társaság egyéb információs igényeinek kielégítését (pl. számvitel).

Az információs rendszernek ki kell terjednie a hálózatok és berendezések:

- ◆ műszaki jellemzőire,
- ◆ műszaki állapotára,
- ◆ igénybevételére,
- ◆ üzemi eseményeire.

Az információs rendszernek biztosítania kell az információ:

- ◆ gyűjtését,
- ◆ feldolgozását,
- ◆ tárolását, és
- ◆ felhasználását.

Az üzemállapottal és az üzemi hibákkal kapcsolatos valamennyi eseményt, bejelentést rögzíteni, és visszakereshető módon dokumentálni kell. A dokumentumok megőrzési ideje 5 év.

3.2. Az üzemi események rögzítése

3.2.1. Üzemi napló

Az energiaszolgáltatás folyamatosságának és biztonságának fenntartása, az üzemi események figyelemmel kísérése és visszakeresése, valamint az elszámolás érdekében szükséges adatok és tevékenységek rögzítése érdekében üzemi naplót kell vezetni

- ◆ az alállomásokban (függetlenül attól, hogy kezelőszemélyzetes, vagy anélküli),
- ◆ az üzemirányító szolgálati helyeken, valamint
- ◆ a folyamatos üzemű szolgálati helyeken.

Üzemi napló az a — könyv, vagy elektronikus formában készített és vezetett — nyilvántartás, amely valamely üzemegységnek az üzemidő alatt bekövetkezett, az üzemviteli tevékenységet érintő fontos változását és eseményét időrendi sorrendben rögzíti.

Az üzemi napló fogalmába tartoznak a közvetlenül a folyamatos üzemet elősegítő tevékenységek naplói is (pl. védelmes, irányítástechnikai, stb. naplók).

A naplókat a szolgálati hely vezetőjének hitelesítenie kell, és a vezetésének folyamatosságát biztosítani kell, kivéve a számítástechnikai eszközzel készített naplót.

A szolgálattevő személyzetnek a naplóvezetésre kijelölt tagja(i) köteles(ek) azt pontosan vezetni. Az üzemi naplóba (naplókba) az üzemeltető előírásai szerint be kell vezetni a berendezés műszaki vagy egyéb jellemzőinek adatait, számértékeit, további üzemi észleléseket, utasításokat, változásokat, jelentéseket, egyéb, esetleg különleges körülményeket. Az üzemi naplóba az észleléseket, az eseményeket, műveleteket azok megtörténte után azonnal, de legkésőbb a műveletsor egészének befejezése után naplózni kell.

A közép-/kisfeszültségű transzformátorállomás, illetve kisfeszültségű hálózat üzemirányítójánál vezetett üzemi napló részét képezik vagy helyettesítik a hálózaton önállóan dolgozók munkautasításai, amelyekre a műveletek végrehajtásának idejét fel kell jegyezni.

Írásbeli munkautasítással nem rendelkező — üzemirányítóval előzetesen egyeztetett, nem vezényelt módon, önállóan kapcsolást végző személyeknek a kapcsolási időpontokat a munkavégzés közben fel kell jegyezni, a munka befejezés után az üzemi naplóban rögzíteni kell.

Az üzemirányítási helyek üzemi naplója nem selejtezhető, a többi üzemi naplót 5 évig kell megőrizni. Az üzemi naplón utólag változtatásokat, bejegyzéseket, vagy törléseket eszközölni tilos. Bejegyzés helyesbítését indokolt esetben csak a hibás szöveg olvashatóságát biztosító áthúzással és a helyes szöveg (adat) beírásával szabad végezni.

A szolgálat átadását/átvételét az üzemi naplóban rögzíteni kell, és azt az átadónak és az átvevőnek alá kell írnia. Abban az esetben, ha a szolgálat átadása/átvétele távközlési eszközön keresztül történik, ennek tényét kell a naplóban rögzíteni. Amennyiben a szolgálat befejezése nem jár átadással (pl. egy állandó kezelőszemélyzet nélküli állomás elhagyása), az üzemi események rögzítésére szolgáló üzemi napló bejegyzéseit a szolgálatot befejezők kötelesek aláírásukkal lezárni.

3.2.2. Hálózatváltózási napló

A közép- és kiefeszültségű hálózat változását feszültség szintenként, hálózatváltózási naplóban kell vezetni. A napló hitelesítésére és vezetésére az üzemi naplónál leírtak az irányadóak.

A hálózatváltózási naplóba a változást követően haladéktalanul be kell jegyezni a berendezések üzembe, illetve üzemen kívül helyezését, valamint a normál kapcsolási állapot változásokat. A bejegyzéseket valamennyi, az érintett hálózaton munkairányítóként dolgozó, vagy irányító személynek tudomásul kell vennie, és ezt aláírásával igazolnia kell. Az üzemi személyzettel a változásokat a munkadiszpécser közli. Mindezt a lehető legrövidebb időn belül aláírással kell hitelesítenie az üzemi személyzetnek.

A hálózatváltózási napló nem selejtezhető.

3.2.3. Jelentéstároló magnetofon, vagy számítógép

A nagy- és közép feszültségű hálózat üzemirányítási, és a hibacím felvételi szolgálati helyeken jelentéstároló magnetofonokat, vagy számítógépes hangrögzítő berendezéseket kell üzemeltetni. A jelentéstárolónak az összes távközlési összeköttetésen folyó valamennyi beszélgetést automatikusan rögzítenie kell. A hibacím adatok kezelése, továbbítása — azok rögzítése után — az elosztói engedélyesek belső informatikai hálózatán történik.

A jelentéstárolót meghibásodás, vagy karbantartást kivéve kikapcsolni tilos. A rögzített beszélgetéseket legalább 7 munkanapon keresztül meg kell őrizni. Amennyiben valamely üzemi esemény kivizsgálását elrendelik, az eseménnyel kapcsolatos beszélgetéseket mindaddig meg kell őrizni, amíg azok törlésére a kivizsgálás vezetője engedélyt nem adott.

3.3. Az üzemi események minősítése

Az üzemi események minősítését, rögzítését az elosztói engedélyesek saját nyilvántartási rendszerük működtetésére készült utasításai szerint kell végezni.

3.4. Jelentési kötelezettségek

3.4.1. Belső jelentési kötelezettségek

Védelem- és automatika-működés miatt bekövetkezett megszakító működésekről állandó kezelőszemélyzettel rendelkező alállomások esetén a kezelőszemélyzet, illetve az irányítástechnika, állandó kezelőszemélyzettel nem rendelkező alállomások esetén az irányítástechnika, illetve az állomás felkeresésekor az üzemi személyzet ad tájékoztatást az üzemirányítónak.

A jelentésre kötelezett események körét, és a jelentés (tájékoztatás) módját az elosztói engedélyesek belső szabályzata tartalmazza.

3.4.2. Rendszeres jelentések

A hálózati eseményekről a következő jelentések, tájékoztatók készülnek:

- ◆ napi jelentés,
- ◆ időszaki/éves jelentés,

Napi jelentés

A napi jelentés — a tárgynapot követő első munkanapon — az utolsó jelentés óta eltelt időszak üzemi eseményeiről készül. A BVTSZ/KDSZ elkészíti a gyorstájékoztatót az üzemviteli irányító személye(k) részére.

A jelentésnek tartalmaznia kell minden üzemi eseményt, így:

- ◆ az üzemzavarokat,
- ◆ a baleseteket,
- ◆ a tűzeseteket,
- ◆ a jelentősebb hálózati sérüléseket,
- ◆ a korlátozásokat,
- ◆ a nagyobb területet érintő közvilágítási hibákat,
- ◆ a vezérlési hibákat (közvilágítás, HKV),
- ◆ a jelentősebb távközlési hibákat,
- ◆ a rendszer-automatikák indokolt és indokolatlan működését,
- ◆ a főberendezések üzembe, illetve üzemen kívül helyezését,
- ◆ a fontosabb berendezések egy napot meghaladó üzemképtelenségét.

Időszaki/éves jelentés és adatszolgáltatás

Az adott időszakra vonatkozóan összesítő jelentést kell készíteni, mely alapján folyamatosan elemezni kell az üzemviteli tevékenységet.

3.5. A felhasználók tájékoztatása

A felhasználók tájékoztatása az üzemzavarokról általában telefonon keresztül történik. Az ügyfelet az üzemeltető által felhatalmazott személy tájékoztatja szóban, vagy informatikai eszközön keresztül az esemény bekövetkezése után a lehető legrövidebb időn belül. Nagyobb üzemzavarokról kiadott tömegtájékoztatás szükségességéről és eljárási rendjéről az elosztói engedélyes belső szabályzatában kell rendelkezni.

3.6. Az üzemi események kivizsgálása

3.6.1. Kivizsgálási kötelezettség

Az üzemeltető szervezet üzemeltetésért felelős személyének, vagy megbízottjának minden olyan üzemi eseményt, hibát minősítenie kell, amelynél az esemény oka, lefolyása nem látható egyértelműen, vagy a személyzet működésével kapcsolatban kérdések merülnek fel. Az ilyen üzemi eseményt jelentőségétől, nagyságától függetlenül alaposan tanulmányozni kell, hogy a jövőbeni megelőzésre intézkedéseket lehessen tenni. Az elrendelt kivizsgálást legkésőbb az üzemzavar elhárítását követő munkanapon meg kell kezdeni, és a lehető legrövidebb időn belül be kell fejezni.

Az üzemzavarok vizsgálata során tanulmányozni kell:

- ◆ az üzemzavar keletkezésének, kifejlődésének okait, esetleg okozóit,
- ◆ a berendezés(ek) meghibásodásait és annak okait,
- ◆ a kezelő- és irányító személyzet tevékenységét,
- ◆ a primer és szekunder berendezések, készülékek működéseit.

A kivizsgálás fontos része az elemzés, amely a vizsgálat eredményeinek értékeléséből és a hasonló üzemzavar bekövetkezésének megelőzését célzó intézkedések meghatározásából, kidolgozásából áll.

3.6.2. Az üzemzavarok kivizsgálásának rendje

A vizsgálatot minden esetben az üzemeltető szervezet üzemeltetésért felelős személye, vagy megbízottja irányítja. Több érintett üzemeltető esetén a kivizsgálást közösen kell végezni.

A vizsgálat során szükség esetén meg kell hallgatni azokat a személyeket, akik az üzemzavar okáról, lefolyásáról, illetve elhárításáról lényeges felvilágosítással szolgálhatnak. Fel kell használni a védelmi jelzéseket, zavarító regisztrátumokat, hangrögzítő és az irányítástechnikai adatokat, napló bejegyzéseket.

A megelőző intézkedések kidolgozása és azok betartásának, teljesítésének ellenőrzése az üzemeltetésért felelős személy feladata.

3.7. Adatszolgáltatások

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalnak illetve más hivatalos szerveknek küldendő rendszeres jelentések, adatszolgáltatások körét a vonatkozó jogszabályok, rendeletek, előírások és az üzemi és kereskedelmi szabályzatok részletesen tartalmazzák.

3.8. Egyedi rendkívüli jelentés, tájékoztatás

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalnak illetve más hatóságok által meghatározott üzemzavarokról és rendkívüli eseményekről az előírt tartalmi és formai követelmények betartásával az engedélyeseknek soron kívül tájékoztatást kell adni.

Idegen vállalkozókra vonatkozó kötelezettségek

Az elosztói engedélyesek és a villamosmű üzemeltetők idegen vállalkozókkal történő együttműködésének munkabiztonsági követelményei.

Az elosztói engedélyesek és a villamosmű üzemeltetők a hálózataikon más személy által végzett tevékenységért úgy felelnek, mintha azt maguk végezték volna el.

Amennyiben a munkákra kiviteli tervdokumentáció is készült, akkor az abban foglaltakat maradéktalanul be kell tartani.

A munkabiztonsági követelmények megvalósítása érdekében az egyes munkafeladatok (munkafolyamatok) esetén a következő eljárásokat, kérdéseket kell leszabályozni:

- ◆ a kapcsolattartás szabályait,
- ◆ az adott feladathoz szükséges, megfelelő képzettségű munkaerő minimális létszámát,
- ◆ a munkabiztonsági kioktatottságot és annak bizonylatolását,
- ◆ Az üzemi területre történő ki- és belépés rendjét
- ◆ a munkaterület határait, elhatárolásának és átadásának módját, szükség esetén a szerelési felügyelet biztosítását,
- ◆ a feszültségmentesítés rendjét,
- ◆ az energiavételezés módját,
- ◆ a munkára alkalmas állapot személyi feltételeit, és a védőeszköz juttatás és annak alkalmazásának rendjét
- ◆ a munkaeszközök, termelőberendezések esetleges átadását és használatát,
- ◆ a szállítás, az anyagmozgatás és tárolás feltételeit,
- ◆ a villamosmű üzemeltető munkabiztonsági ellenőrzésének feltételeit és határait,
- ◆ az idegen munkavállalók munkabiztonsági felkészítésének feladatait,
- ◆ munkabalesetek, rendkívüli események esetén követendő eljárást,
- ◆ a munkavégzés hatáskörében tartózkodók védelmének feltételeit,
- ◆ a munkavégzés személyi és tárgyi feltétel biztosításának rendjét,
- ◆ az elsősegélynyújtással kapcsolatos teendőket,
- ◆ az időszakos biztonsági felülvizsgálatra kötelezett eszközök használatát és a vizsgálati dokumentációk bemutatásának rendjét,
- ◆ a környezetszennyezést kizáró megoldások rendjének meghatározása,
- ◆ a tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek betartásának rendjét
- ◆ a villamosmű üzemeltető belső utasításaihoz kapcsolódó feladatok meghatározását.

Elosztó hálózati létesítmények dokumentációira vonatkozó előírások

1. Létesítési dokumentációk

A létesítési dokumentációk tartalmi részére vonatkozó előírásokat a rendeletek, szabványok, illetve szabályzatok részletesen tárgyalják. Az egyes dokumentumok példányszámaira, tárolási rendjére vonatkozó követelményeket az elosztói engedélyesek belső szabályzatai tartalmazzák:

- ◆ Környezeti hatástanulmány
- ◆ Kiviteli műszaki terv
- ◆ Megvalósulási dokumentációk
- ◆ Létesítési, vezetékjogi, hatósági engedélyek, nyilatkozatok, jegyzőkönyvek
- ◆ Veszélyes és hulladék anyagok beszerzésére, tárolására, és elhelyezésére vonatkozó engedélyek.
- ◆ Műszaki, technológiai leírás
- ◆ Garanciális vizsgálati, mérési és védelem beállítási jegyzőkönyvek
- ◆ Kezelési-, karbantartási utasítások
- ◆ Engedélyezett üzembe helyezési program
- ◆ Üzemviteli megállapodás
- ◆ Üzemeltetési, karbantartási szerződések

2. Üzemeltetéshez szükséges dokumentációk

- ◆ A berendezés gyártója által előírt (pl. gépkönyvben) vagy a berendezés üzemben tartója által elrendelt vizsgálatok, mérések, valamint karbantartási és javítási munkák jegyzőkönyvei.
- ◆ A próbaüzem után a garanciális vizsgálatok jelentései olyan terjedelemben, amelyek tanúsítják, hogy a létesítmény a szerződéseknek megfelelően (paraméterekkel, hatásfokkal, élettartammal) üzemeltethető.
- ◆ A relévédelmek és automatikák műszaki paramétereit, a beállított értékeket, valamint az áram- és feszültségváltók áttételét feltüntető egyedi beállítási lapok.
- ◆ A telemechanikai, folyamatirányítási, távközlési berendezések műszaki adatait, beállított értékeit feltüntető egyedi adatlapok.
- ◆ Beépített (tényleges) állapotot mutató (D terv) rajzdokumentáció.
- ◆ Az elosztó hálózathoz történő csatlakozás azon adatainak köre, amely az üzemviteli együttműködéshez, az üzemirányításhoz szükséges főbb adatokat tartalmazza.

Elosztó hálózati távfelügyeleti rendszerek

1. Középfeszültségű berendezés

A specifikáció részletesebb technológiai követelményeit az elosztói engedélyesek belső előírásai tartalmazzák. Azon távfelügyeleti és távkezelési rendszerek, melyek működése, működtetése az elosztói engedélyes hálózati üzemére hatással vannak, azokat befolyásolják, a létesítésükre és üzemeltetésükre vonatkozóan az elosztói engedélyes előírásait be kell tartani.

1.2. Működtetés

A távfelügyelet primer berendezésén minden lényeges kapcsolás nyomógombokkal elvégezhető legyen.

1.3. Akkumulátor feszültség mérése és kiértékelése

A berendezésnek alkalmasnak kell lenni az akkumulátor(ok) feszültségének folyamatos figyelésére. A felhasználó által beállított küszöbszintek átlépésekor jelzést kell továbbítani a kezelőszemélyzet (elosztói engedélyes üzemirányító) felé.

1.4. Tápfeszültség

A kiserőművi és a kábelköri kapcsoló berendezésekben az RTU tápfeszültség ellátásához szünetmentes tápberendezést kell biztosítani.

2. Irányítástechnika

2.1. Jelzések, mérések

2.1.1. Az oszlopkapcsoló berendezések telemechanikai jelzéseinek a következőkből kell állnia

- ◆ Jelzések a kapcsolókészülékekről (megszakítók, terhelésszakaszolók)
- ◆ Terhelő áram és KÖF feszültség mérés

2.1.2. A kábelköri kapcsoló berendezések telemechanikai jelzéseinek a következőkből kell állnia

- ◆ Az elosztói engedélyes által meghatározott kapcsolókészülékekről (megszakítók, terhelésszakaszolók, földelő szakaszolók).
- ◆ Mint az oszlopkapcsolóknál, az elosztói engedélyes által meghatározott védelmi jelzések kiegészítéssel.
- ◆ Mérések: akkumulátor feszültség mérés (helyszíntől függő, egyedi elbírálás alapján), KÖF feszültség mérés (helyszíntől függő, egyedi elbírálás alapján).

2.1.3. Kiserőművi (gázmotor) csatlakozás

A kiserőmű telemechanikai jelzései esetén a kábelköri kapcsoló állomás előírásait kell betartani, és azt ki kell egészíteni a betáplálás hatásos- és meddő teljesítmény pillanatérték méréssel

2.2. RTU főbb jellemzői

Képes technológiai vezérlési funkciók ellátására.

Moduláris felépítésű.

Rádiós, vezetékes ill. optikai kommunikációs csatornákat kezel.

Képes a jelzések, mérések továbbítására adatvesztés nélkül.

Gyűjt minden meghibásodást időbélyeggel ellátva. A hibabejegyzések a kommunikációs csatornákra vonatkozó adatokat is tartalmazzák.

3. Kommunikációs technika

3.1. Rádiós berendezések

A rádiós kapcsolatoknak az elosztói engedélyes által megadott frekvencián kell működni a Rendszertechnikai Terv alapján, mely terv elkészí(te)tése a rendszerhasználó feladata. A kivitelezés elkezdése előtt az elosztói engedélyes szakembereinek rendelkezésére kell bocsátani a rádiós terveket. Az engedélyezettetés ügyében az elosztói engedélyes jár el.

A megvalósítás feltétele a tervek NMHH által történő elfogadása és csatornafrekvencia kijelölése.

Elosztó hálózat üzemeltetés távközlési rendszerei

1. Műszaki követelmények

A távközlési hálózatokat úgy kell kialakítani, hogy a csatornajellemzők (adatátviteli sebesség), a jelkésleltetések, a szabványosság, a megbízhatóság, adatbiztonság, adatvédelem és bővíthetőség szempontjából legyen összhangban az Üzemi Szabályzatban, illetve jelen Elosztói Szabályzatban rögzített követelményekkel, az elosztói engedélyes erre vonatkozó részletes specifikációjával.

2. Fejlesztés

A rendszerérdekű távközlési hálózat fejlesztését a végrehajtási rendelettel összhangban, a rendszerirányítás érdekeit biztosítva kell végezni.

Az elosztói távközlési hálózat működését érintő távközlési hálózatok üzemeltetői kötelesek megfelelő időben kezdeményezni, és elvégezni a villamosenergia-rendszer biztonságos működéséhez szükséges és a távközlő hálózatra vonatkozó fejlesztéseket is.

Az elosztói engedélyesek a saját kezdeményezésre indított távközlési fejlesztéseket kötelesek az átviteli rendszerirányítóval egyeztetni.

Az elosztói távközlési hálózat működését érintő távközlési hálózat üzemeltetői kötelesek az általuk létesített, illetve üzemeltetett távközlési hálózatnak a rendszerérdekű távközlési hálózathoz történő kapcsolódását és ennek megfelelő működtetését a Hivatal, illetve az elosztói engedélyes által előírt, illetve jóváhagyott módon biztosítani.

Az együttműködést érintő távközlés létesítésére, bővítésére és korszerűsítésére vonatkozó terveket az érintett felekkel egyeztetni kell.

A vezeték nélküli hálózatoknak rendelkezni kell a Nemzeti Média, és Hírközlési Hatóság engedélyével, a hálózatok tervezett és alkalmazandó frekvenciáit a frekvenciák engedélyesével egyeztetni, és jóváhagyatni kell.

3. Üzemeltetés

Az engedélyesek, távközlési hálózat üzemeltetők a rendszerérdekű távközlési hálózat zavartalan és megbízható működése érdekében, az idevonatkozó végrehajtási rendelet és az Üzemi Szabályzat előírásai szerint kötelesek egymással együttműködni.

Az elosztói távközlési hálózat működését érintő távközlési hálózat üzemeltetői kötelesek az általuk üzemeltetett és fenntartott távközlési hálózatot biztonságosan és hatékonyan üzemeltetni, a szükséges karbantartási, javítási és felújítási munkákat elvégezni, azok feltételeit biztosítani.

A rendszerérdekű távközlési hálózat biztonságos üzemeltetése érdekében kötelesek az elosztói engedélyesnek és egymásnak a távközlési hálózat üzemeltetéséhez, a hibaelhárításhoz szükséges adatokat szolgáltatni.

A rendszerérdekű távközlési hálózat azon csomópontjainál, amelyek az idegen távközlési hálózat üzemeltető telephelyén, kezelésében vagy tulajdonában vannak, az üzemszerű működtetés, üzemeltetés biztosítása, valamint a hibaelhárítások elvégzése érdekében kötelesek az elosztói engedélyes erre felhatalmazott alkalmazottjai vagy szerződéses megbízottjai részére a szükség szerinti bejutás, hibabehatárolás és hibajavítás célját szolgáló munkavégzés feltételeit biztosítani.

4. Hibaelhárítás, rendkívüli helyzetek kezelése

A hibajavítási feladatok hatékony és a lehető leggyorsabb elvégzése érdekében az elosztói távközlési hálózat működését érintő távközlési hálózat üzemeltető a távközlési szolgálatot úgy szervezi, hogy szakemberei, a hibajavítást végző távközlési szolgáltató, valamint az elosztói engedélyesek távközlési hibajavító szolgálatának képviselői hiba esetén az elhárításba azonnal bevonhatók legyenek.

5. Biztonsági stratégia

A távközlési hálózat üzemeltetésére vonatkozó biztonsági stratégiát, a biztonságra vonatkozó általános előírásokkal együtt, azokkal összhangban kell alkalmazni (átviteli rendszerirányító Mentési HAVÁRIA Terv stb.).

A veszélyhelyzetek kockázatának csökkentése érdekében, a fentiekén túlmenően az elosztói távközlési hálózat működését érintő távközlési hálózat üzemeltetőnek rendelkezni kell a fenti csoportba tartozó, de a rendszerérdekű távközlési hálózatra vonatkozó adathordozók és dokumentumok (hibanaplók, eseménynaplók, hálózati konfigurációs adatok, a hálózatmenedzselő rendszer szoftver leírásai, installációs eszközei) tárolási rendjéről is.

A mérési pont azonosító felépítése

A mérési pont azonosító 33 karakteres alfanumerikus azonosító.

- ◆ 1-2. karakter: az ország azonosító (HU);
- ◆ 3-8. karakter a mérési pont üzemeltetőjének azonosítója

001000	MAVIR ZRt.
000110	E.on Észak-dunántúli Áramhálózati ZRt.
000120	E.on Dél-dunántúli Áramhálózati ZRt.
000130	E.on Tiszántúli Áramhálózati ZRt.
000210	ELMŰ Hálózati Elosztó Kft.
000220	ÉMÁSZ Hálózati Kft.
000310	DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft.

- ◆ 9. karakter a mérési pont feszültség szintje:

7	750 kV
4	400 kV
3	380 kV
2	220 kV
1	132 kV
A	30-35 kV
B	20 kV
C	10 kV
D	6 kV
E	3 kV
F	0,4 kV

- ◆ 10. karakter: a mérés típusa

1	főmérő
2	ellenőrző mérő
3	összegző (helyszíni)
4	kalkulált érték

5 összegzett érték (központban)

◆ 11. karakter: a mérési pont típusa a leolvasás szerint

- 1 adatfelelősi leolvasás
- 2 másodleolvasás
- 3 harmadleolvasás
- stb.

◆ 12. karakter: A csatlakozás típusa

- 1 főirányú hálózati csatlakozás
- 2 tartalék hálózati csatlakozás
- 3 többirányú hálózati csatlakozás
- A főirányú gyűjtősín csatlakozás
- B tartalék gyűjtősín csatlakozás
- C többirányú gyűjtősín csatlakozás
- T Technikai mérési pontok esetén
- Tartalékmezőként való használat esetén
- 0 MAVIR által megadott mérési pontok esetén

◆ 13. karakter: az azonosító (azaz a következő 20 karakter) típusa

- U ÜRIK azonosító
- E EOY alapú azonosító
- S sorszám típusú azonosító
- stb.

◆ 14-33. karakter: a mérési pont üzemeltetője által szabadon meghatározható karaktersorozat;

Az azonosítóban az angol ábécé betűit (A-Z nagybetűket) és a 0-9 számjegyeket lehet használni. Amennyiben 9-12. és 14-33. karaktereken kódolt információk nem egyértelműen megállapíthatóak vagy kitöltetlenek, a „-” karaktert lehet a helyettesítésre használni.

A kérdőív tartalmi elemei a felhasználók profilhoz történő hozzárendeléséhez

- A felhasználási hely településtípusa
 - 1 Budapest
 - 2 Megyeszékhely
 - 3 Város
 - 4 Község
- Az áramkorlátozó összes névleges árama a csatlakozási ponton
 - 1 1-30 A
 - 2 31-75 A
 - 3 76-X A
- Milyen gazdálkodási formában működnek?
 - 1 Egyéni vállalkozó
 - 2 Bt.
 - 3 Kft.
 - 4 Rt.
 - 5 Kht., Kkt.
 - 6 Önkormányzat, önkormányzati intézmény
 - 7 társadalmi szervezet (alapítvány, egyesület, egyház stb.)
 - 8 egyéb, a fentiekbe nem besorolható / Nincs információ

- Milyen jellegű tevékenységet folytatnak a felhasználási helyen?

Kód	Megnevezés
1	Mezőgazdasági
2	Ipari, kisipari termelő
3	Műhely jellegű, javító-karbantartó
4	Adminisztratív, irodai jellegű (ügyfélforgalom nélkül)
5	Adminisztratív, irodai jellegű (ügyfélforgalommal)
6	Élelmiszerkereskedelem
7	Egyéb (nem élelmiszer) kereskedelem
8	Presszó, söröző/borozó, „vendéglátóipari egység”
9	Étterem, vendéglő
10	Üzemi, iskolai étkeзде / konyha, közétkeztetés
11	Büfé, fagyizó, lángossütő, hamburgeres stb.
12	Szálláshely-szolgáltatás
13	Oktatás, nevelés
14	Egészségügy (humán)
15	Szociális ellátás
16	Közigazgatás, egyéb közintézményi szolgáltatás
17	Szépségipari szolgáltatás
18	Fitness/Sport szolgáltatás
19	Egyéb személyi szolgáltatás
99	Egyéb, máshová be nem sorolható tevékenység / Nincs információ

- Járnak Önökhöz vendégek, ügyfelek, vevők stb.?

1 Igen

0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető

- Inkább reggel/délelőtt vagy inkább délután/este fogyasztanak több áramot?
 - 1 Reggel/délelőtt
 - 2 Délután/este
 - 3 Nincs különbség
 - 10 Nincs információ / Nem értelmezhető
- Inkább napközben vagy inkább éjszaka fogyasztanak több áramot?
 - 1 Napközben
 - 2 Éjszaka
 - 3 Nincs különbség
 - 10 Nincs információ / Nem értelmezhető
- Inkább hétköznap vagy inkább hétvégén fogyasztanak több áramot?
 - 1 Hétköznap
 - 2 Hétvégén
 - 3 Nincs különbség
 - 10 Nincs információ / Nem értelmezhető
- Inkább télen vagy inkább nyáron fogyasztanak több áramot?
 - 1 Télen
 - 2 Nyáron
 - 3 Nincs különbség
 - 10 Nincs információ / Nem értelmezhető
- A napon belül vannak olyan időszakok, amikor különösen magas az áramfogyasztásuk?
 - 1 igen
 - 0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető
- Használnak klímaberendezést, légkondicionálást?
 - 1 igen
 - 0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető
- Használnak nagy mennyiségű áramot felhasználó hűtőgépet, fagyasztót?
 - 1 igen
 - 0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető

- Használják nappali árammal működő elektromos vízmelegítőt?
 - 1 igen
 - 0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető
 - Hétköznap általában mikor van a munkaidő kezdete?
 - 1 8:00-kor vagy annál korábban
 - 0 8:05 kor vagy annál később / Nincs információ / Nem értelmezhető
 - Hétköznap általában mikor van a munkaidő vége?
 - 1 19:05 kor vagy annál később
 - 0 19:00-kor vagy annál korábban / Nincs információ / Nem értelmezhető
 - Szombaton általában dolgoznak?
 - 1 igen
 - 0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető
 - Vasárnap általában dolgoznak?
 - 1 igen
 - 0 Nem / Nincs információ / Nem értelmezhető
- „Vezérelt” csatlakozási pont esetén:
- Milyen vezérelt készülékkel rendelkezik?
 - 1 forróvíztároló (villanybojler)
 - 2 hőtárolós kályha
 - 3 forróvíztároló (villanybojler) és hőtárolós kályha
 - 4 egyéb

Profilozott felhasználók elszámolási mennyiségének egy lehetséges meghatározása (példa)

1. Általános leírás

1.1 Összefüggések a különböző mennyiségek között

Fogyasztási tényező = **Mértékadó Éves Fogyasztás** [kWó] / 1000 [kWó]

Mértékadó Éves Fogyasztás = fogyasztási tényező * 1000 [kWó]

Részfogyasztás = **Mértékadó Éves Fogyasztás** egy hónapra eső része

1.2 Rövidítések

MÉF = Mértékadó Éves Fogyasztás

ft = fogyasztási tényező

Rf = Részfogyasztás

$E_{N;t1-t2}$ = Normalizált profilgörbe alatti terület a t1-t2 időpontok között [kWó]

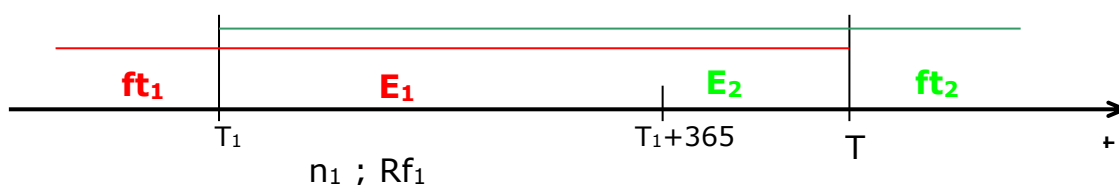
1.3. A Mértékadó Éves Fogyasztás meghatározása

Havi leolvasású felhasználó esetében az utolsó 12 hónap felhasználásának összege, éves leolvasású felhasználó esetében a havi részfogyasztás 12-szerese.

2.

Az elszámolási mennyiségek meghatározása leolvasás után

2.1. 1. eset: Elszámolási időszakban nem módosul a részfogyasztás (részfogyasztás a MÉF 1/12-ed része)

Az ábrán szereplő mennyiségek:

- A felhasználó előző leolvasása a T_1 , utolsó leolvasása a T_2 időpontban.
- ft_1 az előző leolvasáskor megállapított fogyasztási tényező
- ft_2 a mostani leolvasásból meghatározott fogyasztási tényező
- E_2 a felhasználó mért villamos energia fogyasztása a T_1 - T_2 időszakban
- E_1 a profilgörbe alapján előre jelzett fogyasztás a T_1 - T_2 időszakban
 $E_1 = ft_1 * E_{N,T1-T2}$
- Rf_1 az előző leolvasáskor megállapított részfogyasztás $Rf_1 = ft_1 * 1000 / 12$ [kWó]
- n_1 a T_1 - T_2 időszakban kibocsátott részszámlák száma

A leolvasást követően kiállított elszámoló számlán elszámolt villamos energia mennyisége:

$$E_{\text{elsz}} = E_2 - n_1 * Rf_1$$

A mennyiségi eltérés a T_1 - T_2 időszakban:

$$ME = E_2 - E_1$$

Az új fogyasztási tényező:

$$ft_2 = E_2 / E_{N,T1-T2}$$

$$ft_2 = ft_1 * E_2 / E_1$$

A Mértékadó Éves Fogyasztás a következő időszakra

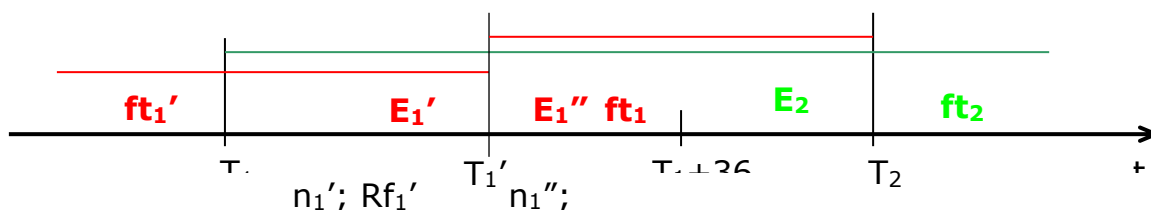
$$MÉF_2 = ft_2 * 1000 \text{ [kWó]}$$

Az új részfogyasztás a következő elszámolási időszakra:

$$Rf_2 = MÉF_2 / 12$$

$$Rf_2 = ft_2 * 1000 / 12 \text{ [kWó]}$$

2.2. 2.eset: Elszámolási időszakban módosul a részfogyasztás (részfogyasztás a MÉF 1/12-ed része)

Az ábrán szereplő mennyiségek:

- A felhasználó előző leolvasása a T_1 , utolsó leolvasása a T_2 időpontban.
- ft_1' az előző leolvasáskor megállapított fogyasztási tényező
- ft_1'' a részfogyasztás módosítása után megállapított fogyasztási tényező
 $ft_1'' = Rf_1'' * 12 / 1000$ [kWó]
- ft_2 a mostani leolvasásból meghatározott fogyasztási tényező
- E_2 a felhasználó mért villamos energia fogyasztása a T_1 - T_2 időszakban
- E_1 a profilgörbe alapján előre jelzett fogyasztás a T_1 - T_2 időszakban
 $E_1 = E_1' + E_1'' = ft_1' * E_{N,T_1-T_1'} + ft_1'' * E_{N,T_1'-T_2}$
- Rf_1' az előző leolvasáskor megállapított részfogyasztás $Rf_1' = ft_1' * 1000 / 12$ [kWó]
- Rf_1'' a módosított részfogyasztás: $Rf_1'' = ft_1'' * 1000 / 12$ [kWó]
- n_1' a T_1 - T_1' időszakban kibocsátott részszámlák száma
- n_1'' a T_1' - T_2 időszakban kibocsátott részszámlák száma

A leolvasást követően kiállított elszámoló számlán elszámolt villamos energia mennyisége:

$$E_{\text{elsz}} = E_2 - (n_1' * Rf_1' + n_1'' * Rf_1'')$$

A mennyiségi eltérés a T_1 - T_2 időszakban:

$$ME = E_2 - E_1 = E_2 - (E_1' + E_1'')$$

Az új fogyasztási tényező:

$$ft_2 = E_2 / E_{N,T_1-T_2}$$

$$ft_2 = E_2 / E_1 * ((ft_1' * (T_1'-T_1) + ft_1'' * (T_2-T_1')) / (T_2-T_1))$$

A Mértékadó Éves Fogyasztás a következő időszakra

$$\mathbf{MÉF_2 = ft_2 * 1000 [kWó]}$$

Az új részfogyasztás a következő elszámolási időszakra:

$$\mathbf{Rf_2 = MÉF_2 / 12}$$

$$\mathbf{Rf_2 = ft_2 * 1000 / 12 [kWó]}$$

3. A mennyiségi eltérés egy lehetséges elszámolási technikája elosztói engedélyes és kereskedő között

A profilozott felhasználók mennyiségi eltérését csatlakozási pontonként kell meghatározni.

Az új leolvasás alapján megállapított fogyasztási tényező és az előző fogyasztási tényező felhasználásával (az előző leolvasás időpontjáig visszamenőlegesen) meg lehet állapítani a MÉF két leolvasás közötti időszakra vonatkoztatott eltérés (havi) mennyiségét. A csatlakozási pontonként megállapított eltéréseket (havonta) összegezve állapítható meg az adott kereskedőre vonatkozó mennyiségi eltérés.

**Elosztói engedélyes és Kereskedő/Egyetemes
Szolgáltató közötti megállapodás**

Együttműködési Megállapodás

Jelen Szerződés a villamosenergia-kereskedelmi és/vagy egyetemes szolgáltatói engedéllyel rendelkező kereskedelmi engedélyes által villamos energiával ellátott felhasználókkal kapcsolatos szerződéskötési, adatszolgáltatási, elszámolási és számlázási feladatok szabályozása, valamint a Felek engedélyesi alaptevékenységéből adódó kötelezettségeinek az energiajog szerint szükséges összehangolása érdekében jött létre.

(a) **..... (Kereskedő cégneve)**

székhely:

adószám:

cég nyilvántartója:

cégjegyzékszám:

bankszámla szám:

mint kereskedelmi és/vagy egyetemes szolgáltatói engedélyes
(továbbiakban: "**Kereskedő**")

és

(b) **..... (Elosztó cégneve)**

székhely:

adószám:

cég nyilvántartója:

cégjegyzékszám:

bankszámla szám:

mint Elosztó (továbbiakban: "**Elosztó**"),

1. Együttműködés az engedélyesek között és a Felhasználó képvisellete

A villamosenergia-vásárlási szerződés és a hálózatos szerződések megkötése során a felhasználó kérésére a kereskedő köteles a szerződések együttes kezelésére. Szerződő Felek a szerződések együttes kezelése alatt (amennyiben a kereskedő és a felhasználó közötti szerződés eltérően nem rendelkezik) a felhasználó által a kereskedőnek adott olyan tartalmú megbízását értik, amely alapján a kereskedő a hálózatos szerződések megkötése során a felhasználó helyett és nevében, valamint képviselétében teljeskörűen jogosult eljárni.

Jelen szerződés megkötésével Felek eleget tesznek a VET 63.§ (2) bekezdése szerinti kötelezettségüknek.

Kereskedő vállalja, hogy csak olyan Felhasználót jelent be a Szerződés alapján az Elosztói Nyilvántartásba, akik ellátására, a VET és a Működési Engedélye alapján, ténylegesen jogosult, s akikkel érvényes villamosenergia-vásárlási szerződést kötött.

Jelen szerződést a mindenkor hatályos elosztói szabállyal összhangban kell értelmezni. Abban az esetben, ha az elosztói szabályzat módosulása nyomán a szabályzat és a jelen megállapodásban írtak között ellentmondás keletkezne, mindaddig a hatályos elosztói szabályzat szövege lesz az irányadó, amíg Felek a jelen szerződést nem módosítják.

2 A Felhasználók nyilvántartása, a be- és kijelentkezés szabályai

A felhasználók nyilvántartásának, valamint be- és kijelentésének szabályait az Elosztói Szabályzat 10. Fejezete tartalmazza.

2.1 Felhasználó személyének változása a felhasználási helyen

Amennyiben költözés miatt vagy más okból változik a Felhasználó személye a mérési ponton, de a mérési pontot ellátó kereskedői engedélyes ugyanaz marad, akkor az Elosztó a Bejelentésben közölt időponttól és – profilos elszámolású mérési pont esetén - mérőóra állással átvezeti az Elosztói Nyilvántartásban a Felhasználó adatainak változását, és az Elosztói üzletszabályzatban foglalt illetve a

fentiekben rögzített eljárás szerint megkötöti az új Felhasználóval a hálózati szerződéseket. Mivel ekkor a felhasználási hely mérlegkör tagsága nem változik, az adatmódosítás visszamenőleges hatállyal is átvezethető, és a hálózati szerződések megkötése is lehetséges visszamenőleges hatállyal, feltéve, hogy ez nem eredményez a rendszerhasználati díjak megfizetésével kapcsolatos vitát vagy késedelmet.

Amennyiben azonban az új Felhasználó más kereskedővel köt villamosenergia-vásárlási szerződést, mint aki a felhasználási helyet korábban ellátta, akkor visszamenőleges hatállyal a szerződéskötésre legfeljebb a bejelentés hónapját megelőző hónap 1. napjával van lehetőség. A Felhasználó személyének változását azonban ilyenkor is lehetséges az igényelt időponttól – akár visszamenőleges hatállyal, legfeljebb a bejelentés hónapját megelőző hónap 1. napjával-átvezetni.

Amennyiben a Felhasználó személyének változásakor a kereskedőváltás Fordulónapjára a mérőállás megállapítása szükséges, arra az 4.2. pont szerint kerül sor.

Amennyiben az Elosztói Szabályzat 11.4.1 pontja szerinti felhasználó-változás során a kereskedő ellenőrzi a hálózatcsatlakozási és hálózathasználati szerződések megkötéséhez szükséges dokumentumokat, úgy az ellenőrzendő dokumentumok listáját ügycsoportonként jelen Szerződés 3. számú melléklete tartalmazza.

3 Adatkezelés, változás a Felhasználó adataiban, Adatbázis egyeztetés

3.1 Általános adatkezelési szabályok

A Szerződő Felek a jelen Szerződés teljesítésével összefüggésben összegyűjtött vagy hozzáférhetővé tett adatokat a jelen Szerződés végrehajtása céljából és az ahhoz szükséges mértékben a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 Rendelet (GDPR), az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról 2011. évi CXII. törvény, a VET és az egyéb vonatkozó adatvédelmi szabályok betartása mellett kezelik.

3.2 Adatváltozások bejelentése

A Kereskedő és az Elosztó kölcsönösen – lehetőleg előre – tájékoztatják egymást adataik, elérhetőségük, kapcsolattartóik adataiban várható illetve bekövetkezett változásról.

A Kereskedő vagy az Elosztó a Felhasználó adataiban tudomására jutott változásokat köteles a tudomására jutástól számított 15 napon belül közölni a másik féllel a Vhr. 22/A.§ és a törzsadat UTILMD specifikációkban foglaltak szem előtt tartásával. Emellett, ha Kereskedő vagy Elosztó tudomást szerez arról, hogy a Felhasználó székhelye vagy telephelye a felhasználási helyén megszűnik, illetőleg a szolgáltatás igénybevételével felhagy, köteles ezt is a másik félnek haladéktalanul bejelenteni. A bejelentési kötelezettség nem teljesítésével okozott esetleges károkért a szerződésszegő fél a felelős.

3.3. Előzetes adategyeztetés és adatváltozások kezelése

A Felhasználó meghatalmazása alapján a Kereskedő jogosult az Elosztótól adatszinkron állományt kérni a Felhasználó felhasználási helyeiről. A Felhasználó egy mérési pontja alapján a felhasználó adószámához tartozó (természetes személy esetén: név, cím, születési dátum, hely, an. kombináció a VET 155.§ szerint) összes aktív felhasználási helyről az Elosztó adatszinkron állományt készít. Az így összeállított adatszinkron állományt az Elosztó a Kereskedő részére e-mail üzenetben közvetlenül megküldi 15 napon belül. Az adatszinkron állomány file azonosítójában a kereskedő által kért mérési pont szerepel.

3.4 Elosztói és kereskedői nyilvántartások összehasonlítása (törzsadat-szinkronizáció)

A törzsadatok szinkronizálásának részletes szabályait az elosztói szabályzat 30. számú melléklete tartalmazza.

4 Mérés

4.1 A díjfizetés alapjául szolgáló villamosenergia-mennyiség meghatározása: a mérés általános szabályai

Az Elosztó által üzemeltetett hálózatból vételezett vagy abba betáplált villamos energiát a külön jogszabályban meghatározott hatóság által hitelesített, az Elosztó tulajdonában levő fogyasztásmérő berendezéssel kell mérni, kivéve a villamosenergia-termelői engedélyesek csatlakozási pontján felszerelt fogyasztásmérő berendezéseket.

Az Elosztó gondoskodik a fogyasztásmérők felszereléséről (beleértve az elszámolási méréshez szükséges mérőtranszformátorokat és azok szekunder vezetékeit), hitelesítéséről, hibaelhárításáról valamint karbantartásáról, kivéve a felhasználó tulajdonában álló kapcsoló berendezés beépített elemeit.

A villamos energia elszámolásához szükséges mérési adatok rendszeres leolvasása az Elosztó feladata. A mérési adatok leolvasása az alábbi rendszerességgel történik:

a) idősoros elszámolású Felhasználó: naponta

b) profilos elszámolású Felhasználó: évente,

kivéve ha az egyetemes szolgáltatásra jogosult Felhasználó a VET 40.§ alapján ettől eltérő leolvasást kér, ekkor: negyedévente, illetve amennyiben a hálózathasználati szerződés ettől eltérően rendelkezik, annak megfelelően.

A mérő nélküli (méretlen) felhasználási helyek vonatkozásában mennyiségi adatot havonta küld MSCONS üzenetben az Elosztó a Kereskedő részére.

A mérésre vonatkozó további előírásokat az Elosztói Szabályzat és az Elosztó Üzletszabályzata tartalmazza.

4.2 Fogyasztásmérő-állás megállapítása kereskedőváltáskor vagy a Felhasználó változásakor profilos elszámolású mérési pont esetén

A villamosenergia-vásárlási szerződés megkötésekor, az előző kereskedővel való elszámolás érdekében, illetve a Felhasználó személyének változásakor a Hatálybalépés Napjára vonatkozóan meg kell állapítani a fogyasztásmérő állását, amely az alábbiak szerint történhet:

a) Kereskedőváltás esetén: a korábbi villamosenergia-kereskedő, az új villamosenergia-kereskedő és a felhasználó megegyezhetnek

a záró mérőállásról. Megegyezés esetén a korábbi villamosenergia-kereskedő az Elosztót a megegyezés tényéről és a záró mérőállásról a kereskedőváltás Elosztónál történő bejelentésével egyidejűleg értesíti.

- b) Kereskedőváltás esetén: az a) pont szerinti megegyezés hiányában az Elosztó kereskedőváltással kapcsolatos feladatai körében a villamosenergia-vásárlási szerződés megszűnéséig gondoskodik a mérőállás leolvasásáról.
- c) A felhasználási helyen a felhasználó személyében bekövetkező változásra vonatkozó bejelentés esetében a hálózati engedélyes a bejelentés kézhezvételétől számított 8 napon belül köteles a csatlakozó- és mérőberendezés állapotának helyszíni ellenőrzésére és az ellenőrzés eredményének – ideértve a mérőállást is – jegyzőkönyvben történő rögzítésére. (VET Vhr. 2. sz mell. 13.2 alapján)

Az Elosztó a nem távleolvasható mérővel rendelkező felhasználó esetében a záró mérőállást a leolvasás alapján arányosítással határozza meg.

4.3 Elszámolás hibás mérés vagy elszámolás, ill. a méréshelyettesítő adatszolgáltatás hibája esetén

Elosztó köteles a Felhasználó vagy meghatalmazott Kereskedője kérésére, a kérelem kézhezvételétől számított 15 nap alatt, a kifogásolt fogyasztásmérő berendezés működését hitelesített műszeres ellenőrző mérőberendezéssel, vagy egyéb műszakilag elfogadható módon ellenőrizni. Ha az ellenőrzött fogyasztásmérő berendezés a külön jogszabályban előírt hibahatárt túllépi, Elosztó köteles azt kicserélni. Ha a fogyasztásmérő berendezés vagy annak valamely része hibásan mér, annak adatai számlázás alapjául nem szolgálhatnak.

Ha a fogyasztásmérő berendezés vagy annak valamely része hibás működésének mértéke és időtartama megállapítható, a leolvasott adatokat megfelelően helyesbíteni kell. A helyesbített fogyasztási adatok meghatározásáig ideiglenes elszámolásnak van helye. Az ideiglenes elszámolás alapjául az előző, a meghibásodás előtti előző év azonos elszámolási időszak teljesítmény és fogyasztás, továbbá egyéb, díjat befolyásoló adatai szolgálhatnak.

Ha a helyesbítés mértéke nem határozható meg, vagy ha időközben a rendszerhasználó vételezésében változás következett be, a hibás mérést megelőző és követő elszámolási időszakok - de legalább négy hónap - fogyasztási adatainak átlaga képezi az elszámolás alapját. A hibás mérés kezelését a jogszabályok rögzítik.

Ha a hibás mérés vagy elszámolás miatt a Felhasználót visszatérítés illeti meg, mivel a hibásan mért és kifizetett mennyiségnél a valóságban kevesebbet vételezett, akkor az erre vonatkozó adatokat az Elosztó átadja a Kereskedőnek, aki az energiadíj visszafizetését a Felhasználóval kötött villamosenergia-vásárlási szerződése alapján rendezi.

Az Elosztó a Felhasználónak járó hálózathasználati díjat jóváírja, vagy neki közvetlenül visszautalja, kivéve, ha a hálózathasználati díjat a Kereskedő fizeti a Felhasználó helyett, mert akkor az Elosztó a Kereskedővel számol el.

A fentiekén túl az Elosztó energiadíjat fizet a Kereskedőnek, amelynek összege egyenlő a hibásan mért és a valóságban el nem fogyasztott villamos energia mennyiség és a Kereskedő igazolt felhasználói értékesítési árának szorzatával (az igazolás az érintett Felhasználónak kiállított jóváíró számla adatait és a számla számát tartalmazza) valamint a Kereskedő által a felhasználónak ténylegesen kifizetett kamatköltségével (amelynek mértéke legfeljebb a jegybanki alapkamat +2 százalékpont). Amennyiben a Kereskedő nem kívánja közölni az általa alkalmazott felhasználói értékesítési árat, akkor energiadíjnak a mindenkori hálózati veszteség beszerzési átlagára tekintendő.

Amennyiben a hibásan mért és kifizetett energiamennyiségnél a Felhasználó a valóságban többet fogyasztott, akkor az Elosztó jogosult a hiányzó hálózathasználati díj megfizetését, valamint a keletkezett hálózati veszteség megtérítését igényelni a következők szerint. Ha a Felhasználó helyett a Kereskedő fizeti a hálózathasználati díjakat, akkor arról a számlát a Kereskedőnek állítja ki az Elosztó, egyébként azt közvetlenül kiszámlázza a Felhasználónak. A keletkezett hálózati veszteségről az Elosztó a Kereskedővel számol el.

Az Elosztó és a Kereskedő között a rendszerhasználati díjak elszámolása a mindenkori hatályos tarifákon történik.

Hibás mérés vagy elszámolás, ill. a méréshelyettesítő adatszolgáltatás hibája miatt a villamos energia díjának elszámolása a Hivatal által elismert veszteség-beszerzési átlagárral, mint elszámoló középárral történik.

Elismert veszteség-beszerzési átlagár hiányában a Hivatal által kiadott hatályos módszertani útmutató szerint kalkulált veszteség-beszerzési átlagár, mint középár alkalmazandó.

A középárat, mint elszámoló árat az elosztói engedélyesek honlapjukon közzéteszik.

Az Elosztó által kiállított számla esetén az ár a középár 80 %-a, a Kereskedő által kiállított számla esetén az ár a középár 120 %-a.

A villamos energia mennyiségének elszámolása negyedévenként a szaldózott mennyiség alapján történik.

4.4 A profilokon alapuló elszámolás

A profilos elszámolású mérési pontok esetén a negyedórás mérési adatok helyettesítésére a profilgörbét kell használni. A Felhasználók profilba sorolására, a besorolás módosítására, a mértékadó éves fogyasztás megállapítására, illetve annak módosítására az Elosztói Szabályzat valamint az Elosztó Üzletszabályzatának rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az Elosztó a MAVIR által kijelölt időpontig, minden hét szerdáján (amennyiben ez munkaszüneti nap, úgy legkésőbb az azt megelőző munkanapon) 12 óráig megadja minden Kereskedő, a mérlegkör felelős és a MAVIR részére a mérési pontok következő naptári hétre érvényes összesített profilgörbéjét Kereskedőnkénti, illetve mérlegkörönkénti bontásban. Az összesített profilgörbe előállításához az Elosztó számlázási rendszerében a Kereskedőnél regisztrált mérési pontonként nyilvántartott, az adatszolgáltatás időpontjában aktuális fogyasztási tényezők profilcsoportonként összesített értékét kell figyelembe venni. Az ilyen módon előállított és megküldött méréshelyettesítő adatok szolgálnak alapadatként a MAVIR kiegyenlítő energia elszámolásában.

A profilos elszámolású mérési pontok fogyasztásmérőinek leolvasása éves leolvasási rendszerben történik, kivéve, ha az egyetemes szolgáltatásra jogosult Rendszerhasználó a VET 40.§ alapján ettől eltérő leolvasást kér (ekkor: negyedévente), illetve amennyiben a hálózathasználati szerződés ettől eltérően rendelkezik, akkor annak megfelelően. A mindenkori leolvasási adatokról az Elosztó elektronikus úton értesíti a Kereskedőt.

A leolvasott mérési pontok elszámolási mérési adatait (MSCONS üzenetben) az Elosztó az elszámolást követő 5. napon belül megküldi a mérési pontot ellátó Kereskedőnek.

Az Elosztó a mérési pont elszámolásakor megállapítja a következő időszak mértékadó éves fogyasztását. Ezt az elszámolásról a kereskedőnek küldött MSCONS üzenet tartalmazza.

A kereskedő bármikor kezdeményezheti az elosztónál az általa ellátott mérési pont mértékadó éves fogyasztásának módosítását, amit az Elosztó a rendszerében átvezet.

A mennyiségi eltérés a profilos elszámolású felhasználóknak az elszámolási időszakra a Mértékadó Éves Fogyasztása alapján – méréshelyettesítő adatszolgáltatásból – számított és a leolvasás alapján megállapított tényleges felhasználása közötti különbség. A mennyiségi eltérésre vonatkozóan az Elosztó köteles elszámolni a Kereskedővel. A Mennyiségi eltérés számla analitikája a számla referenciaszámához tartozó MSCONS üzenetek.

Az adott hónapban leolvasott összes profil elszámolású Felhasználónak az előzőekben leírt módszer alapján számított mennyiségi eltérésének előjelhelyes összege adja a havi elszámolás alapját. Elosztó az előjeltől függően az elszámolás időpontjában érvényes árakkal megszorozva határozza meg a mennyiségi eltérés fizetendő díját. Ha az előjel pozitív, az Elosztó állít ki számlát a Kereskedő részére a fizetendő díjról, ha az előjel negatív, a Kereskedő jogosult számlát kiállítani az Elosztó felé a megállapított mennyiségi eltérés alapján fizetendő díjról.

4.5 Eljárás hibás profilos menetrend esetén

A 3.3 pont szerinti törzsadat-szinkronizáció egyúttal a profilos menetrendek ellenőrzésére is szolgál. A Kereskedő ilyenkor ellenőrzi a profilos felhasználási helyekre vonatkozó MÉF és profilcsoport adatokat, és a kiugró eltérésekről visszajelzést ad az Elosztónak, a

menetrendi hibák elkerülésének céljából. A Kereskedő által küldött visszajelzés illetve kijavítási kérelem határideje 2 munkanap.

Az Elosztó köteles a Kereskedő által adott visszajelzés alapján a profilos menetrendet kijavítani, és azt az Átviteli Rendszerirányítónak megküldeni, a menetrendküldési szabályoknak megfelelően, az ún. felszólamlási időn belül.

4.6 Közvilágítási fogyasztókra vonatkozó szabályok

Közvilágítási felhasználóknál a villamos energia rendszerhasználati díjak megállapítását és alkalmazását rendelet szabályozza.

4.6.1 Méretlen közvilágítás

A havi rendszerhasználati díjszámlákban elszámolt villamosenergia-mennyiséget az Elosztó, a felszerelt fényforrások beépített teljesítményének (fényforrásnak az előtét, a gyújtó és a lámpatestbe épített feszültségszabályzó teljesítményfelvételével növelt névleges villamos teljesítménye), és a közvilágítási naptárban meghatározott vagy más módon megállapított világítási időtartam szorzata alapján határozza meg.

Adott naptári hónap elszámolásakor a hónap 1. napjáig beépített fényforrások elszámolási teljesítményét kell figyelembe venni.

Az egyes lámpa típusok beépített teljesítményét az Elosztó Üzletszabályzata tartalmazza.

A közvilágítási profilgörbét az Elosztó minden hónapra a beépített fényforrások teljesítménye alapján állapítja meg. A módosítás az Elosztó vagy megbízottja által aláírt jegyzőkönyv alapján, az Elosztói Üzletszabályzat rendelkezései szerint történik.

A közvilágítási naptár alapján kapcsolt méretlen közvilágítási felhasználók esetén mennyiségi eltérést az Elosztó nem mutat ki és nem számláz.

4.6.2 Mért közvilágítás

Közvilágítási felhasználók esetében a mennyiségi eltérés elszámolása éves elszámolási rendszerben történik, amelynek kezdő időpontja a kereskedői mérlegkörbe kerülés napja, majd ezt követően az utolsó elszámolás dátumát követő nap.

Az adatcserét az Elosztó településenként vagy településrészenként egy elszámolási mérési pontra ún. gyűjtő POD-ra vonatkozóan bonyolíthatja a Kereskedő felé.

5 Rendszerhasználattal összefüggő díjak megfizetése

5.1 Díjfizetés a Felhasználó helyett

Ha a Kereskedő a Felhasználó hálózati szerződéseit megbízottként vagy bizományosként kezeli, vagy egyébként a rendszerhasználati díjak megfizetését vállalta, akkor ezeket köteles közvetlenül a Felhasználó helyett az Elosztónak megfizetni a rendszerhasználati díjak megfizetésének szabályaira vonatkozó árrendelet (jelenleg a 10/2016. (XI.14.) MEKH rendelet) szerint. A Kereskedő ezen kötelezettségvállalása és egyetemleges felelőssége arra az időszakra vonatkozik, amíg az adott Felhasználó általa ellátott fogyasztóként szerepel az Elosztói Nyilvántartásban. Amennyiben a Kereskedő felhasználóval kötött szerződésének RHD fizetésre vonatkozó része (RHD fizetési irány) változik, erről 15 nappal a hatálybalépés előtt tájékoztatást küld az Elosztónak. Az Elosztó informatikai rendszerében köteles a módosítást megtenni.

Amennyiben a Felhasználó vételezése utáni rendszerhasználati díjat a Kereskedő fizeti meg az Elosztó részére, Elosztó a saját rendszerében történt elszámolást követően elektronikus úton küldi meg az elszámolandó rendszerhasználati díjakat a Kereskedő részére, az Elosztói Szabályzatban meghatározott formában INVOIC üzenetben.

5.2 Fizetési feltételek

A jelen Szerződés szerinti díjak az árrendeletben meghatározott időpontban, az Elosztó által kiállított és az esedékesség napja előtt legalább 5 banki nappal megelőzően benyújtott számla alapján fizetendőek.

Fizetési késedelem esetén a Kereskedő a Ptk.-ban meghatározott mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni. Az Elosztó jogosult a Kereskedő késedelmes fizetéséből adódó egyéb igazolt költségek (különösen, de nem kizárólag például a késedelmes fizetésből eredő közvetlen költségeinek) és a behajtási költségátalány felszámítására és megtérítésére is.

5.3 Fizetési biztosíték

Az Elosztó az Elosztói Nyilvántartásba való regisztráció feltételeként vagy akár azt követően is, megfelelő biztosíték nyújtását kérheti a Kereskedőtől.

Megfelelőnek minősül az Elosztói szabályzat 23/A mellékletének megfelelő, az a feltétel nélküli, visszavonhatatlan bankgarancia, óvadék vagy anyavállalati garancia, amely az e Szerződés szerint a Kereskedőnek kiszámlázandó nettó kéthavi rendszerhasználati díjnak felel meg.

Az elosztói engedélyes nem kéri a fenti pénzügyi biztosítékot a villamosenergia-kereskedőtől, amennyiben az legalább a Standard & Poor's BBB+, vagy legalább a Moody's Baa1 kockázati hitelminősítési besorolással rendelkezik, és erről teljes bizonyító magánokiratban nyilatkozik.

Mindkét fél jogosult a biztosíték összegét havonta felülvizsgálni.

Legalább 10%-os mértékű fedezethiány esetén az Elosztó a Kereskedőt felszólítja pótlólagos biztosíték nyújtására, aki ennek 5 banki napon belül köteles eleget tenni. A fenti fizetési biztosíték összegének meghatározásának alapjául az Elosztó kizárólag azon felhasználók nettó rendszerhasználati díját kalkulálhatja, melyek esetében a Kereskedő átvállalta a díjfizetést. Amennyiben a Kereskedő az Elosztó kérésének ellenére megtagadja a fenti fizetési biztosíték nyújtását, úgy az Elosztói Nyilvántartásba vételt is csak ezen felhasználók esetében tagadhatja meg az Elosztó.

A fenti pontban rögzítetteken túlmenően, indokolt esetben a jelen Szerződés hatálya alatt is jogosult az Elosztó biztosítékot, vagy pótlólagos biztosítékot kérni. Indokolt esetnek minősül különösen az, ha

- a) a Kereskedővel szemben csőd-, felszámolási-, végelszámolási vagy végrehajtási eljárás indult;
- b) a Kereskedő adószáma felfüggesztésre került;
- c) az Elosztó jelen szerződés szerinti díjigényét hat hónapon belül másodszer elégíti ki a biztosítékból.

A fentiek alapján bekért biztosíték(ok) összege nem haladhatja meg az e Szerződés szerint fizetendő előrelátható havi nettó rendszerhasználati díj háromszorosát. A kért biztosítékot a kereskedőnek ilyen esetben (az elosztó biztosíték-kérésének kézhezvételét követően) 5 banki napon belül be kell nyújtania.

Az Elosztó a Kereskedő fizetési késedelemének bekövetkezése esetén jogosult a biztosítékot közvetlenül igénybe venni. A biztosíték lehívása legkorábban az esedékesség időpontját követő első fizetési felszólításban meghatározott 8 napos teljesítési határidő eredménytelen elteltét követően történhet.

Fizetési kötelezettség nem teljesítése esetén az Elosztó tájékoztatja a Kereskedőt arról, hogy a fizetési kötelezettséget a biztosíték terhére elégítette ki, és felszólítja a Kereskedőt arra, hogy töltsen fel a biztosítékot a Szerződés szerinti összegre. A biztosíték lehívása esetén a Kereskedő

köteles haladéktalanul, de legkésőbb 5 banki napon belül a biztosítékot az eredeti összegnek megfelelően feltölteni és annak hitelt érdemlő igazolásával együtt az elosztót hivatalosan értesíteni.

Amennyiben a Kereskedő nem tesz eleget a biztosíték vagy pótlólagos biztosíték fizetésére vagy a biztosíték feltöltésre vonatkozó kötelezettségének, úgy a Kereskedő

- nem kérheti újabb felhasználó Elosztói Nyilvántartásba vételét, valamint
- az Elosztó jogosult a Kereskedő valamennyi felhasználója számára közvetlenül kiszámlázni a rendszerhasználati díjakat, és erről tájékoztatni a felhasználókat azzal, hogy a Kereskedő számára történő rendszerhasználati díjfizetés nem mentesíti őket az Elosztó felé történő díjfizetés alól.

6. A hálózati hozzáférés szüneteltetése, felhasználói szerződésszegés

6.1 Hálózathoz való hozzáférés szüneteltetése

Az Elosztó a jogszabályok, az Elosztói Szabályzat, valamint saját Üzletszabályzata alapján meghatározott esetekben jogosult az általa üzemeltetett elosztó hálózathoz a hozzáférést ideiglenesen szüneteltetni. A Kereskedő által ellátott és így nyilvántartott Felhasználó esetében a szüneteltetésekről a Kereskedő bármikor tájékoztatást kérhet, amelyet az Elosztó köteles 2 munkanapon belül teljesíteni.

Abban az esetben, ha az Elosztó tervszerű munkája miatt kerül sor a felhasználók hálózati hozzáféréseinek szüneteltetésére, úgy a szüneteltetéssel érintett 200 kVA-nál nagyobb lekötött teljesítményű felhasználók listáját az Elosztó a tervezett munkák megkezdése előtt két munkanappal megküldi a Kereskedő részére.

Amennyiben a szüneteltetésre nem a jogszabályokban, ellátási szabályzatokban és az Elosztó Üzletszabályzatában írtak szerint került sor, úgy az ebből eredő károkért az Elosztó köteles helytállni.

6.2 Szüneteltetés a Kereskedő kezdeményezésére

Az Elosztó a felhasználó hálózati hozzáférést a Kereskedő kezdeményezésére szüneteltetheti, ha

- a Felhasználó villamosenergia-vásárlási szerződése illetve a Kereskedő Üzletszabályzata ezt előírja, és
- a Felhasználónak a Kereskedő Üzletszabályzatában meghatározottak szerinti lejárt esedékességű díjtartozása van a Kereskedővel szemben, illetve szerződésszegő magatartást tanúsít, és
- a Kereskedő a szüneteltetést az Elosztónál kezdeményezi.

A Kereskedő a Felhasználó felfüggesztését szerződéses viszonyuk tartama alatt a tartozás rendezéséig kezdeményezheti.

A Kereskedő a hálózati hozzáférés szüneteltetésének lehetőségéről a fizetési felszólításában köteles a Felhasználót értesíteni. Az Elosztó a rendelkezésre állás felfüggesztése előtt szintén köteles a Felhasználót értesíteni.

Az Elosztó a kezdeményezés ok- és jogszerűségét nem vizsgálja, a kérelem jogszerűségéért, illetve a visszakapcsolási igény esetleges késői bejelentéséből adódó, a Felhasználót érő károkért kizárólag a szüneteltetést kérő Kereskedőt terheli felelősség a Felhasználó irányában.

Ha a villamosenergia-vásárlási szerződésbe foglalt feltételek miatt (pl. továbbadás) a rendelkezésre állás szüneteltetése nem lehetséges, úgy arról az Elosztó a Kereskedői kezdeményezés bejelentését követő 3 munkanapon belül értesíti a Kereskedőt. Ha a rendelkezésre állás szüneteltetése a helyszínen talált objektív okok miatt nem lehetséges, az Elosztó a Kereskedőt erről a tényről a rendelkezésre állás szüneteltetésének megkísérlését követő munkanapon értesíti. A szüneteltetés megtörténtéről az Elosztó a Kereskedőt szintén a következő munkanapon tájékoztatja.

A Felhasználó nemfizetése semmilyen módon nem érinti a Kereskedő azon kötelezettségét, hogy az Elosztó által a részére kiállított számlát határidőben teljesítse.

A szüneteltetést az Elosztó legkésőbb az azt követő munkanapon, lakossági fogyasztó esetén 24 órán belül megszünteti és biztosítja a Felhasználó hálózathasználatát, hogy a Kereskedő erre vonatkozó kéréséről tudomást szerez, valamint a ki-és visszakapcsolási díjat a Felhasználó igazolható módon megfizette az Elosztónak. Ennek

megtörténtéről az Elosztó a Kereskedőt a következő munkanap értesíti.

Elosztó a rendelkezésre állás szüneteltetése esetén jogosult a ki- és visszakapcsolással kapcsolatos, a vonatkozó jogszabályban és az Elosztó Üzletszabályzatában meghatározott díjakat a Rendszerhasználónak kiszámlázni. Abban az esetben, ha a kérelmet még azelőtt visszavonta a Kereskedő, hogy az Elosztó vagy megbízottja a helyszínre kivonult volna, a díj nem kerül kiszámlázásra.

6.3 Felfüggesztés a hálózathasználati szerződés alapján

Az Elosztó jogosult a Felhasználó villamosenergia-rendszerhez való hozzáférését szüneteltetni a hálózathasználati szerződés megszegése esetén az Elosztó Üzletszabályzatában foglaltak szerint, így különösen a rendszerhasználati díj meg nem fizetése miatt. A szüneteltetést megelőzően a Felhasználó értesítésével egyidejűleg Elosztó köteles a Kereskedőt a tervezett intézkedésről értesíteni.

6.4 Gyorsított kikapcsolási folyamat

Kereskedő egyedi kérése esetén az Elosztó az alábbi feltételek teljesülése esetében a Felhasználót a Kereskedő által meghatározott határidőre kikapcsolja. Ebben az esetben az Felhasználó kikapcsolási és kárenyhítési kötelezettségre felhívó értesítőjét a Kereskedő kézbesíti. A kézbesítés megtörténtéről a Kereskedő az Elosztót értesíti, aki az értesítést követően köteles a kikapcsolást végrehajtani. A Felhasználó kikapcsolása esetén a Kereskedő kikapcsolási értesítője kézbesítésének elmaradásából, vagy a Felhasználó téves értesítésből származó következményekért az Elosztót felelősség nem terheli.

7. Szerződésszegés és következményei

A jelen Szerződésből folyó kötelezettségek megszegésével okozott kárért mind a Kereskedő, mind az Elosztó teljes polgári jogi felelősséggel tartozik, ideértve különösen a jelen Szerződés szerinti adatok hibás vagy késedelmes szolgáltatásával okozott károkat.

7.1 Elosztói adatszolgáltatás nem megfelelő teljesítése

Elosztó az adatszolgáltatási kötelezettségének nem, vagy nem megfelelő teljesítése esetén kötbért tartozik fizetni a Kereskedő részére. Elosztó adatszolgáltatásának a Kereskedő mérlegkörében

lévő, az Elosztó elosztási területén lévő mérési pontokra kell kiterjednie, ideértve a háztartási méretű kiserőművekre vonatkozó adatszolgáltatást is. Az adatszolgáltatást a Kereskedelmi szabályzatban és az Elosztói szabályzatban illetve ennek mellékleteiben rögzített formátumban, és tartalommal és határidőre kell teljesíteni. A teljesítés időpontjának az adatszolgáltatási tárhelyre kerülési időpontját kell tekinteni.

Az elosztónak nem felróható hibák a következők: mérőhiba, mérőváltóhiba, mérőköri biztosító olvadás, mérőköri vezeték hiba, távközlési hiba, melyet nem sikerült elhárítani a következő hónap 4. munkanapjára.

7.2 Idősoros mérési adatok szolgáltatása

Napi előzetes adatszolgáltatás (Elosztói Szabályzat 9.5.2.5.) nem megfelelő, ha legkésőbb 9:00 óráig a mérési pontok legalább 90%-ra nem érkezik mérési adat. Elosztónak lehetősége van évente legfeljebb 8 napon – melyből 4 napot köteles legalább két munkanappal előre bejelenteni - az adatszolgáltatással késni vagy elmaradni. Az egymást követő napok száma előzetes bejelentés esetén legfeljebb 3 lehet.

Nem megfelelő teljesítés esetén a kötbér 1000 Ft elmaradt mérési pontonként. Az adatszolgáltatás teljes elmaradása esetén egyösszegű 100 000 Ft kötbért kell fizetni.

Végleges mérési adatszolgáltatás (Elosztói Szabályzat 9.5.2.5.) akkor megfelelő, ha minden mérési pontra érkezik mérési adat. A kötbér mértéke naponta 3000 Ft, de legfeljebb 10 000 Ft mérési pontonként.

7.3 Profilos elszámolási adatok szolgáltatása

Az elosztó a profilos felhasználási helyek elszámolási adatszolgáltatására vonatkozó kötelezettségét az Elosztói Szabályzat 9.5.5. pontja, illetve jelen szerződés 4.4 pontja tartalmazza.

Nem lakossági profil elszámolású felhasználók vonatkozásában megfelelő teljesítés, ha a tervezett elszámolást követő 3. hónap végéig az adatszolgáltatás megtörténik, ideértve a háztartási méretű kiserőművekre vonatkozó adatszolgáltatást is. Ezt követően a kötbér mértéke havonta 2000 Ft mérési pontonként.

Hibás tartalmú üzenetet elosztó 15 napon belül köteles helyesbíteni. Késedelem esetén a fizetendő kötbér 2000 Ft.

7.4 Rendszerhasználati díj adatok szolgáltatása (INVOIC)

Az elosztó a rendszerhasználati díjakra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségét az Elosztói Szabályzat 9.5.8. pontja, illetve jelen szerződés 5.1 pontja tartalmazza.

Az adatküldés határideje az előző üzenet megküldését követő 45. nap. Késedelem esetén a kötbér mértéke naponta 500 Ft mérési pontonként.

Egyebekben a szerződésszegés esetén a VET-ben és egyéb jogszabályokban illetve a Felek Üzletszabályzatában meghatározott szabályokat kell alkalmazni.

8. Szerződés időtartama és megszűnése

8.1 Jelen Szerződést Felek határozatlan időre hozzák létre, a Szerződés mindkét fél általi cégszerű aláírás napján lép hatályba

8.1.1. Felek megállapodnak abban, hogy a Kereskedő az 5.3. pont szerinti fizetési biztosíték nyújtásáig a jelen Szerződésből eredő jogait nem gyakorolhatja, kizárólag annak teljesítését követően élhet a Szerződésből eredő jogaival. Amennyiben jelen Szerződés hatályba lépésétől számított 30 napon belül a Kereskedő a biztosíték nyújtási kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a jelen Szerződés minden külön értesítés nélkül megszűnik.

8.2 A Szerződést az Elosztó rendkívüli felmondással a 5.3. pontban foglaltak szerint mondhatja fel.

8.3 A Szerződést a Kereskedő bármikor felmondhatja arra való hivatkozással, hogy nincs az Elosztó ellátási területén vele szerződéses kapcsolatban lévő, az Elosztói Nyilvántartásban bejegyzett Felhasználó, és a jövőben sem kíván olyan kereskedelmi tevékenységet folytatni, amely során a Szerződésnek megfelelően az Elosztóval együtt kellene működnie. A felmondási idő ebben az esetben 30 nap.

8.4 A Szerződést bármelyik fél felmondhatja indoklás nélkül is, ebben az esetben a felmondási idő 3 hónap.

9. Záró rendelkezések

- 9.1 Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy jelen Szerződés tartalmát az Elosztói Szabályzat vagy a VET, VHR módosítását követő 30 napon belül illetve szükség szerint bármelyik fél ilyen irányú igénye alapján felülvizsgálják, és a közösen elfogadott módosításokat átvezetik.
- 9.2 Ha a jelen Szerződés egésze vagy valamely rendelkezése érvénytelen, ez a Szerződés érvényességét nem érinti.
- 9.3 A jelen Szerződésből eredő vitás kérdéseket a Felek első sorban tárgyalásos úton, egyeztetéssel próbálják rendezni. Amennyiben az egyeztetés ésszerű időn belül nem vezet eredményre, a Felek bármelyike jogosult bírósághoz fordulni. Erre az esetre a Felek az Energetikai Állandó Választottbíróság kizárólagos illetékességének vetik alá magukat.
- 9.4 Felek az együttműködés elősegítése érdekében kapcsolattartó személyeket jelölnek ki. A kapcsolattartók nevét és elérhetőségét az 1. számú melléklet tartalmazza.
- 9.5 Felek az idősoros mérési pontok adatszolgáltatásával kapcsolatos kötbérezés rendjét jelen Szerződés 2. számú mellékletében rögzítik.
- 9.5 A jelen Szerződésben nem szabályozott kérdésekben az Ellátási Szabályzatok, az Elosztó Engedélyes Üzletszabályzata, a VET és a kapcsolódó jogszabályok, valamint a Ptk. rendelkezései az irányadók.
- Jelen Szerződés kettő szó szerint megegyező példányban készült melyeket Felek elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt cégszerűen írtak alá.

Kelt: 20... hó nap

.....

.....

A Szerződés 2. számú melléklete

A NEM MEGFELELŐ ADATSZOLGÁLTATÁS MIATTI KÖTBÉR IGÉNYEK BENYÚJTÁSÁNAK RENDJE

HAVI ELSZÁMOLÓ T-GÖRBE/MSCONS/INVOIC ADATOK ÉRKEZÉSÉNEK HATÁRIDEJE

Az Elosztók felteszik a számlák kiállításához szükséges havi elszámoló T-görbéket és MSCONS/INVOIC üzeneteket az Elosztói SFTP szerverre, amelyeket a Kereskedők betöltenek a saját rendszereikbe / feldolgoznak.

A havi elszámolásokhoz szükséges T-görbe üzenetek elosztói SFTP szerverre kerülésének határideje az Elosztói Szabályzat értelmében: minden hónap 4. munkanapján 14 óra.

Az MSCONS és INVOIC üzenetek esetén az elosztó SFTP szerverre kerülésének határideje minden hónap 8. munkanapján éjfélig. Az Elosztó az elszámolási folyamatot legkésőbb az 5. munkanapon megkezd, melynek eredményeként a folyamat végén, aznap az MSCONS és INVOIC üzenetek a nem kivételezett esetekben kikerülnek az sFTP szerver megfelelő könyvtárába.

Az INVOIC adatok hiányát a Kereskedő csak abban az esetben róhatja fel az Elosztónak, ha a Felhasználó Kereskedőn keresztül fizeti a rendszerhasználati díjat. Ez az elv a további pontoknál is ugyanúgy érvényes az INVOIC állományokra vonatkozóan.

KERESKEDŐ KIMUTATÁST KÉSZÍT

Kereskedő a havi elszámoló T-görbe fájlok esetében és az MSCONS/INVOIC fájlok esetében saját belátása szerinti időpontban, az adatszolgáltatást követően, legkésőbb a hónap utolsó napjáig kimutatást készít és küld meg az Elosztónak az SFTP-re késve kikerült és ki nem került elszámolási adatokról Elosztónkénti bontásban, POD-onként, az 5., 6., és 7. pontokban írt kivételszabályok figyelembevételével.

PERIFÉRIÁS ADATKAPCSOLÁS

Kereskedő megadja, hogy:

- a) automatikus vagy manuális módon tölti le az Elosztói SFTP szerverről a saját rendszerébe a számlázáshoz szükséges xml-eket.
- b) amennyiben manuális módon tölti le a havi elszámoló T-görbe/MSCONS/INVOIC állományokat, úgy a kimutatás készítésének pontos időpontját.
- c) amennyiben automatikusan tölti le, úgy milyen automatikus időzítések vannak beépítve a Kereskedő számlázási/feldolgozó rendszerébe (kizárólag) a fájlok letöltésére vonatkozóan, azaz milyen időközönként tölti le a havi elszámoló T-görbe/MSCONS/INVOIC állományokat a rendszer.

ÖSSZEVETÉS A KERESKEDŐ PORTFOLIÓJÁVAL

A Kereskedő POD szinten megvizsgálja, hogy a Kereskedői rendszerben számlázhatóként nyilvántartott POD-ok közül melyekre nem érkezett meg a várt havi elszámoló T-görbe/MSCONS/INVOIC állomány.

A Kereskedőnek ellenőrzéseket/egyeztetéseket kell végeznie, hogy a saját nyilvántartása a megfelelő-e, és jogosan várta-e az Elosztótól a meg nem érkező xml állományt/állományokat.

Azon POD-okkal a kimutatást a Kereskedőnek szűkítenie kell, amelyekre a vizsgálat alapján Kereskedő nem jogosan várja, vagy elfogadható a küldés hiánya.

VISSZAMENŐLEGESEN MÉRLEGKÖRBE SOROLT POD-OK KIVÉTELE

Kereskedő köteles a kimutatásból azon POD-okat kivenni, amelyek visszamenőlegesen kerültek a mérlegkörébe, mert a rendkívüli bejelentés visszaigazolásának megérkezése előtti időszakra, valamint az új bekapcsolásról/fogyasztóváltozásról beérkezett Elosztói tájékoztatás Kereskedőhöz érkezésének időpontja előtti időszakra a Kereskedő nem kötbérezhet ezen POD-okra.

Ezen korlátozás kizárólag a bejelentés visszaigazolásának a hónapjában érvényes.

Fentiektől függetlenül, ha:

- rendkívüli bejelentés visszaigazolásának beérkezésétől,
- az új bekapcsolás és fogyasztóváltozás miatti mérlegkörbe sorolásról érkezett Elosztói tájékoztatás időpontjától kezdődően nem érkeznek meg a szükséges adatcsere üzenetek, a Kereskedőnek lehetősége van a kötbér igényt benyújtani az Elosztó felé.

ELOSZTÓ ÁLTAL JELZETT HIBÁK KIVÉTELE

A 8. munkanapi üzenethiány POD-onkénti indokát az Elosztó legkésőbb a 8. munkanapon teljeskörűen megadja a kereskedő részére a III. melléklet szerint. Azon POD-okat, amelyek esetében az Elosztó nem adott magyarázatot az üzenethiányra, vagy az elosztó által adott indokra egyik kivételszabály sem értelmezhető, a Kereskedő jogosult a kimutatásban szerepeltetni.

Kivételszabály keretében elfogadható indokok kizárólag az alábbiak lehetnek:

- alfogyasztói mérés esetén mérőállás hiánya,
- folyamatban levő felhasználó-változás miatt elszámolás alól zárolt mérési pont
- kivizsgálás alatt álló felhasználói reklamáció miatt elszámolás alól zárolt mérési pont
- elszámolási technikai hiba által érintett mérési pont.
- előre jelzett műszaki hiba miatt havi elszámoló T-görbe hiány (mérő hiba, kommunikációs hiba, stb.)
- mérőóra hiánya (új bekapcsolás, ellopták, megrongálódott, stb.)
- rendkívüli kereskedőváltás miatti visszamenőleges bejelentések feldolgozása miatt későbbi adatszolgáltatás
- egyéb (pl. tömeges kereskedőváltás / mérlegkör váltás miatti elhúzódo feldolgozások – erről előzetesen természetesen jelzést küldünk)

A Kereskedő az Elosztó által a fenti szabályok szerint jelzett adathiányt, egy adott POD vonatkozásában, csak két egymást követő hónapban tud elfogadni, ezen idő alatt az Elosztó köteles a hibát kiküszöbölni és biztosítani a Kereskedő számára az elszámoláshoz szükséges adatokat.

Kivételesen indokolt esetekben az elosztó és a kereskedő egyeztetése alapján a hiba hosszabb ideig is fennállhat.

FOLYAMATOS ISMÉTLŐDÉSEK VIZSGÁLATA

A folyamatosan ismétlődő hiányos adatszolgáltatásokat Kereskedő két részre bontja:

Nem hibás, folyamatosan ismétlődően hiányzó, havi elszámoló T-görbe/MSCONS/INVOIC állományok. Pl.:

- alfogasztói mérés esetén mérőállás hiánya,
- folyamatban levő felhasználó-változás miatt elszámolás alól zárolt mérési pont
- kivizsgálás alatt álló felhasználói reklamáció miatt elszámolás alól zárolt mérési pont
- elszámolási technikai hiba által érintett mérési pont.
- alapos indokkal előre jelzett műszaki hiba miatt havi elszámoló T-görbe hiány (mérő hiba, kommunikációs hiba, stb.)
- kivételes esetek

Ezen POD-okat a Kereskedő a kimutatásból köteles kivenni.

Hibás, folyamatosan ismétlődően hiányzó havi elszámoló T-görbe/MSCONS/INVOIC állományok – azon esetek, amelyek nem tartoznak az 0 és 0 pontban felsorolt kivételekhez. A Kereskedő ezekre a tételekre kötbérezheti az Elosztót.

FORINTOSÍTÁS

Kereskedő a POD-okhoz az alábbiakban meghatározott kötbér összegeket hozzárendeli, azaz forintosítja:

0 – 50 kW	1.000 Ft/POD
51 – 500 kW	5.000 Ft/POD
501 kW felett	5.000 Ft/nap/POD

A kW adat az elosztói rendszerből a havi szinkron állományokban megküldésre kerülő, a késedelmes adatszolgáltatás időszakának kezdő napján érvényes elosztói szerződött teljesítmény.

KÖTBÉR IGÉNY JELZÉSE AZ ELOSZTÓNAK KIMUTATÁSSAL EGYÜTT

Kereskedő a 0 pontban elkészült POD-onkénti, Elosztónkénti, üzenettípusonkénti tételes forintosított kimutatást elküldi az Elosztónak a kötbér igény jelzéséként, amely egységes formátumát az I. melléklet tartalmazza.

ELOSZTÓI VIZSGÁLAT

Az Elosztó megvizsgálja a Kereskedő által elküldött kimutatás alapján, hogy jogosnak találja-e a kötbér igényt.

Elosztói elfogadás történik:

- ha Elosztó visszajelzi a Kereskedőnek e-mailen az elfogadást 15 naptári napon belül.
- 15 naptári napon belüli visszajelzés hiányában a kötbér igény elfogadottnak tekintett Elosztó és Kereskedő részéről.

Elosztó nem fogadja el a kötbér igényt:

- ha 15 naptári napon belül jelzi a Kereskedőnek a kifogásait, a Kereskedő által megküldött tételes kimutatásban mérési pontonként észrevételezi.

KERESKEDŐ ELLENŐRIZ

Kereskedő az Elosztói el nem fogadás esetén az Elosztó által kifogásolt tételeket leellenőrzi.

Kereskedő tételesen megállapítja:

- az Elosztó jogosan reklamált,
- az Elosztó nem reklamált jogosan.

ELOSZTÓ ÉS KERESKEDŐ EGYEZTET

Amennyiben Elosztó nem fogadta el a kötbér igényt, a Kereskedői ellenőrzés után és alapján a Kereskedő a visszajelzéstől számított 15 naptári napon belül e-mailen elküldi a választ az Elosztónak.

KÖZÖS MEGEGYEZÉS

Az Elosztó és a Kereskedő között létrejön az egyezés, ha:

- az Elosztó általi jogos kifogás esetén a Kereskedő nem él a kötbér igénnyel a kifogásolt POD-okra vonatkozóan.
- az Elosztó által kifogásolt kötbérezésre jelölt tételek esetében, ha a Kereskedő bizonyíthatóan igazolja, hogy jogos a reklamációja, akkor az Elosztó elfogadja a Kereskedő válaszát.

Amennyiben az Elosztó és Kereskedő nem tudnak megállapodni a reklamált POD-ok tekintetében, akkor visszatérnek a 0. ponthoz, és ott folytatódik a folyamat.

KÖTBÉR BENYÚJTÁSA

A Kereskedő kizárólag azokra a mérési pontokra vonatkozóan nyújtja be a kötbér igényét az Elosztónak, amelyeket az Elosztó elfogadott, vagy amelyekkel kapcsolatban közös megegyezésre jutottak.

A benyújtott – egyösszegű – kötbér igény mellé minden esetben küldenie kell a kereskedőnek egy tételes –analitikus- listát, ami alapján a szumma összeg kalkulálása megtörtént. (Lásd. I. számú melléklet)

A listának tartalmaznia kell: üzenet típusa; POD; hiányzó időszak; az üzenet érkezésének várt dátuma, a teljesítmény kW, egység Ft, Elosztói vizsgálat eredménye (Jogos / Kifogásolt), Kereskedői vizsgálat eredménye (Jogos).

KÖTBÉR KIFIZETÉSE

Az Elosztó átutalja a kötbérértesítő levélen feltüntetett összeget a Kereskedő bankszámlájára a levélen szereplő esedékességi határidőn belül.

A kötbér megfizetése nem mentesíti az Elosztót a hiányzó üzenetek pótlása alól.

A fenti folyamatleírás ábráját a II. számú melléklet tartalmazza.

ELOSZTÓI SZABÁLYZAT - MELLÉKLETEK

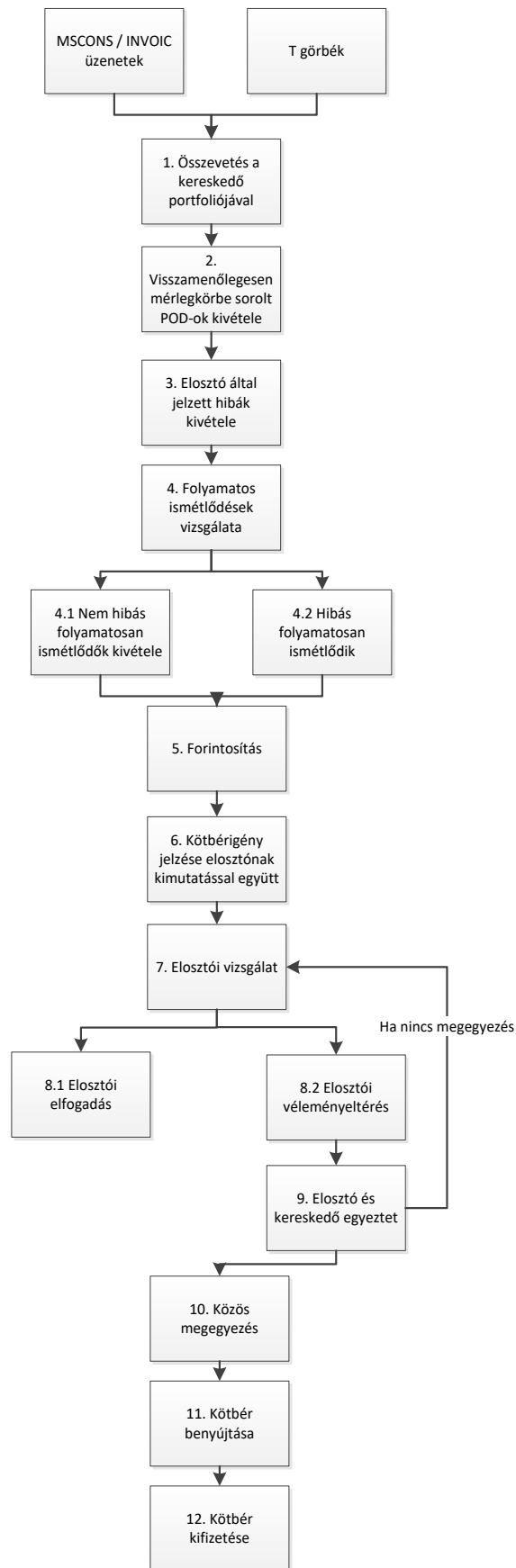
I. MELLÉKLET

havi elszámoló T-görbe						
POD	kW	hiányzó időszak	Elosztói elfogadás	Elosztói megjegyzés	Üzenet érkezésének tervezett dátuma	Ft

INVOIC						
POD	kW	hiányzó időszak	Elosztói elfogadás	Elosztói megjegyzés	Üzenet érkezésének tervezett dátuma	Ft

MSCONS						
POD	kW	hiányzó időszak	Elosztói elfogadás	Elosztói megjegyzés	Üzenet érkezésének tervezett dátuma	Ft

II. melléklet

ELOSZTÓI SZABÁLYZAT - MELLÉKLETEK

III. MELLÉKLET

MSCONS		
POD	kW	Üzenethiány oka

INVOIC		
POD	kW	Üzenethiány oka

A SZERZŐDÉS 3. SZÁMÚ MELLÉKLETE

M Elosztói szabályzat
2020 Munka anyagok I

Az egyes pénzügyi biztosítékokkal szemben támasztott követelmények

Az elosztói engedélyes a 10.2.2.2. pont szerinti esetben az alábbi pénzügyi biztosítékok valamelyikét kéri, az időszakra vonatkozóan.

Bankgarancia

Bankgarancia nyújtásával a bank arra vállal kötelezettséget, hogy meghatározott feltételek esetében és határidőn belül a kedvezményezettnek, a megállapított összeghatárig a kedvezményezett írásos bejelentése alapján feltétel nélküli kifizetést fog teljesíteni.

A bankgaranciának meg kell felelnie a következő feltételeknek:

- bankgarancia forintban nyújtandó;
- kedvezményezettje az Elosztó;
- a banknak arra kell visszavonhatatlan és feltétel nélküli kötelezettséget vállalnia, hogy a kedvezményezett által megjelölt összegben, de legfeljebb a bankgaranciában megjelölt keretösszeg erejéig első felszólításra, az alapjogviszony vizsgálata illetőleg bármilyen feltétel, vagy kifogásra való tekintet nélkül az Elosztó részére kifizetést teljesít a lehívást követő legfeljebb 3 napon belül;
- a bankgaranciát annak felhasználását követően 5 munkanapon belül fel kell tölteni;
- a Kereskedő az alapjogviszony megszűnését követő 60 naptári napig köteles fenntartani a bankgaranciát;
- a bankgaranciával és annak lehívásával kapcsolatos valamennyi költséget a Kereskedő köteles viselni;

Elosztó a bankgarancia lehívására akkor jogosult, ha Kereskedőnek vele szemben fizetési hátraléka áll fenn, melyet egyszeri, írásbeli felszólítást követően a felszólításban megadott határidőn belül Kereskedő nem rendez.

Anyavállalati garancia

Kereskedő a bankgarancia helyett nyújthat anyavállalati garanciát, abban az esetben, ha a Kereskedő anyavállalatának hitelminősítése megfelel a megjelölt szintnek, erről a tényről a Kereskedő anyavállalata cégszerűen nyilatkozik, és Kereskedő szerződéses partnere volt Elosztónak az aktuális évet megelőző legalább egy évben.

Anyavállalati garancia esetén a Kereskedő anyavállalata cégszerűen kiállított nyilatkozatával visszavonhatatlanul készfizető kezességet vállal a Kereskedő Együttműködési megállapodásból eredő mindennemű fizetési kötelezettségéért az Elosztó felé, azzal, hogy a kezességvállalási nyilatkozatig hatályos és a Kereskedő esetleges újabb lejárt tartozása esetén a kezességvállaló nyilatkozat alapján az anyavállalat ismételten köteles teljesíteni Elosztó felé.

Az anyavállalat, mint készfizető kezes nyilatkozatában vállalja, hogy a Kereskedő az Elosztóval megkötött Együttműködési megállapodásból eredő, lejárt tartozását Elosztó írásbeli felszólítása esetén Elosztó részére közvetlenül legfeljebb 3 munkanapon belül maradéktalanul megfizeti.

Az anyavállalat, mint készfizető kezes nyilatkozatában vállalja továbbá, hogy amennyiben a Kereskedő ellen csőd, felszámolási, végrehajtási vagy törlési eljárás indul, úgy a készfizető kezesi fizetési kötelezettsége az eljárás kezdő napját megelőző nappal kiterjed mindazon szolgáltatás ellenértékének megfizetésére is, melyet az Elosztó már teljesített a Kereskedő felé, de még nem számlázott ki, vagy amelynek a fizetési határideje a cégjogi esemény kezdőnapját megelőző napon még nem járt le.

Az anyavállalati garanciával felmerült költségeket Kereskedő köteles viselni.

Óvadéki megállapodás

Felek közös megegyezéssel a fentiekben meghatározott biztosítéki formáktól eltérhetnek, és óvadéki megállapodást köthetnek, azzal, hogy a kapcsolódó költségeket minden esetben a Kereskedő viseli, és megállapodás teljes időbeli hatálya alatt köteles azt fenntartani.

Kereskedő vállalja, hogy az Óvadéket az Együttműködési megállapodás teljes időbeli hatálya alatt és az alapjogviszony megszűnésétől számított 60 naptári nap időtartamban, változatlan összegben fenntartja, feltéve, hogy nem válik szükségessé az óvadék összeg módosítása a megállapodás alapján.

A Felek megállapodnak, hogy amennyiben Kereskedő bármely az Együttműködési megállapodásból eredő fizetési kötelezettségével késedelembe esik, Elosztó jogosult az Óvadék összegét azonnal felhasználni, ha egyszeri írásbeli felszólítást követően a felszólításban megadott határidőn belül Kereskedő a lejárt követelést nem rendezi.

A készpénzben nyújtott biztosíték (óvadék) után a kereskedő részéről az elosztó felé nem számítható fel költség vagy kamat.

Az idősoros mérési adatok küldésének formátuma

Az elosztói engedélyes által szolgáltatott idősoros mérési adatok aktuális formátuma és leírása a rendszerirányító honlapján található.

Statisztikai elemzéssel készített felhasználói terhelési profilok

Ez a melléklet az elosztói engedélyes honlapján található elektronikus formátumban.

Az elosztói engedélyes által igénybe vett elosztói rugalmassági szolgáltatások meghatározása

1. Erőmű betáplálási teljesítményének korlátozása

1.1. A termék leírása:

Az igénybevétellel érintett erőmű köteles biztosítani, hogy az elosztói engedélyes által megadott időszakban az adott csatlakozási ponton az elosztó hálózatba betáplált teljesítmény nem haladja meg az elosztói engedélyes által előírt értéket.

1.2. A teljesítés ellenőrzése:

A betáplálási teljesítmény 15 perces átlagértékeinek egyike sem nagyobb az elosztói engedélyes által megadott határértéknél.

1.3. Az igénybevétel jelzése (szolgáltatás megrendelése):

A szolgáltatás megrendelése történhet

- tervezetten, legalább az igényt megelőző 10 nappal korábban a szolgáltatásra vonatkozó szerződésben rögzített módon
- azonnali igénybevétel az üzemirányító utasítására az Üzemviteli megállapodásban rögzített módon. Azonnali igénybevétel esetén az utasítást 15 percen belül végre kell hajtani kivéve, ha az Üzemviteli megállapodás ettől eltérően rendelkezik. Azonnali igénybevétel esetén a Rendszerirányítónak megadott menetrendtől való eltérés utasított eltérésnek minősül.

2. Az igénybevétel alatt meg nem termelt villamos energia meghatározása:

2.1. A villamosenergia-mennyiség meghatározása napelemes erőművek esetén

A napelemes erőműben meg nem termelt villamos energia mennyiségét egy, a korlátozással érintett időszakra vonatkozó referencia mennyiség és az ugyanezen időszakban a csatlakozási ponton mért mennyiség különbségeként kell meghatározni. A referenciaérték meghatározása történhet profilgörbe alapján számítással vagy méréssel.

2.1.1. Profil alapú meghatározás

A korlátozás időszakára vonatkozó referencia értéket

- az elosztói szabályzatban⁴ található napelemes profilgörbe és az
- erőmű éves villamos energia termelése alapján

kell meghatározni.

$$W_{számított}^{referencia} = \sum_{i=1}^k W_i^{profil} \times K_t$$

$W_{számított}^{referencia}$

a korlátozásban érintett k db mérési időintervallumban korlátozás nélkül termelhető villamos energia mennyisége [kWh], a referencia érték

W_i^{profil}

a napelemes profilban az i-dik mérési időintervallumhoz tartozó villamosenergia-mennyiség [kWh]

K_t

szorzószám, az erőmű kWh-ban mért éves termelésének 1000-ed része

Ha még nem ismert az erőmű éves termelése (új erőmű), a várható éves termelés nagysága az átlagos kihasználási óraszám (1400 óra/év) segítségével határozható meg:

$$E_{termelt} [kWh] = P[kW] * 1400 \text{ óra}$$

A meg nem termelt villamos energia mennyisége:

$$W_{számított}^{meg \text{ nem termelt}} = W_{számított}^{referencia} - W_{mért}^{betáplált}$$

$W_{számított}^{meg \text{ nem termelt}}$

a korlátozás ideje alatt meg nem termelt villamos energia mennyisége [kWh]

$W_{mért}^{betáplált}$

a csatlakozási ponton korlátozás ideje alatt mért, betáplált villamosenergia-mennyiség [kWh]

⁴ Az elosztók honlapjáról excel táblázatban letölthető.

2.1.2. Mérés alapú meghatározás

A mérés alapú meghatározáshoz az erőműnek -az erőmű részeként- legalább 5 kW, legfeljebb 10 kW névleges összteljesítményű referenciapanelet kell telepítenie, amely egy önálló, nem szabályozott inverteren, és egy mérési ponton keresztül csatlakozik az erőmű mért hálózatára. Az inverter karakterisztikája valamint a referenciapanelek és az inverter névleges teljesítményének aránya feleljen meg az erőmű egésze jellemzőinek. A referenciapanel méréséhez szükséges mérőhelyet és mérést az erőmű alakítja ki saját költségén.

A meg nem termelt villamosenergia-mennyisége a rugalmassági szolgáltatás igénybevétele alatt:

$$W_{mért}^{meg\ nem\ termelt} = W_{mért}^{referencia} * K_{st} - W_{mért}^{betáplált}$$

ahol.

$W_{mért}^{meg\ nem\ termelt}$	a korlátozás ideje alatt meg nem termelt villamosenergia-mennyisége [kWh]
$W_{mért}^{referencia}$	a korlátozás ideje alatt a referenciamérésen mért villamosenergia-mennyisége [kWh]
K_{st}	Skálázási tényező: korlátozás mentes időszakban az erőmű csatlakozási pontján és a referenciamérésen kWh-ban mért villamosenergia-mennyiségek hányadosa
$W_{mért}^{betáplált}$	a csatlakozási ponton korlátozás ideje alatt mért, betáplált villamosenergia-mennyiség [kWh]

2.2. A profil alapú és a referenciapanel alapú meghatározás alkalmazása

Az erőművek a meg nem termelt energia referenciapanel alapú meghatározása céljából referenciapanelet telepíthetnek a hozzá tartozó méréssel együtt.

Az 5 MW és az annál nagyobb névleges teljesítményű erőmű csatlakozása esetén az erőműnek referenciapanelet kell telepítenie a hozzá tartozó méréssel együtt.

Referenciapanel rendelkezésre állása esetén az elosztói rugalmassági szolgáltatáshoz kapcsolódó meg nem termelt villamosenergia-mennyiséget a referenciapanel alapján, egyéb esetben profil alapján kell meghatározni.

27. sz. melléklet

**A magyar villamos energia piac mennyiségi analitikáinak
küldésére használt MSCONS formátum leírása**

Ez a melléklet az elosztói engedélyes honlapján található elektronikus formátumban.

28. sz. melléklet

**A magyar villamos energia piac számlaanalitikáinak
küldésére használt INVOIC formátum leírása**

Ez a melléklet az elosztói engedélyes honlapján található elektronikus formában.

**A magyar villamos energia piac fogyasztói
törzsadatainak küldésére használt UTILMD formátum
leírása**

A melléklet átdolgozás alatt.

**A magyar villamos energia piac fogyasztói
törzsadatainak szinkronizálására használt SZINKRON
formátum leírása**

Ez a melléklet az elosztói engedélyes honlapján található elektronikus formában.

31. sz. melléklet

**A magyar villamos energia piac szervezett
adatcseréjének megvalósítására használt SFTP
kiszolgáló szerverek leírása**

Ez a melléklet az elosztói engedélyes honlapján található elektronikus formában.

32. sz. melléklet

**Nem fizető fogyasztók felfüggesztésének és
visszakapcsolásának rendje és a kereskedők és az
elosztói engedélyesek közötti adatcsere formátum
leírása**

Ez a melléklet az elosztói engedélyes honlapján található elektronikus formában.

Átmeneti kereskedőváltási szabályok

az automatikus kereskedőváltás bevezetéséig

A piaci szereplők közötti automatizált adatcsere-folyamatok kialakításáig a tömeges kereskedő-váltás lekezelése érdekében - az elosztói szabályzat 10. fejezetében leírtakon túl - az alábbi szabályok az irányadóak.

A kereskedőváltás végrehajtásához szükséges adatcseréket a piaci szereplők az egyeztetett struktúrájú és tartalmú, az elosztói engedélyesek honlapján is megtalálható Excel táblázat által valósítják meg.

Az Excel táblázat használatának és kitöltésének szabályai, valamint az alkalmazott hibakódok jelentése az Excel táblázat munkalapjain találhatóak.

Ezeket a szabályokat az elosztók kizárólag a kereskedőkkel egyeztetett módon változtatják meg.

Nincs kitüntetett fordulónap, kereskedőváltás bármely napon 0 órakor történhet. Az ezt megelőző napot (a régi szerződés megszűnésének napját) „T” napnak hívjuk.

Az elosztói engedélyeshez legkésőbb a T-21 napon az Együttműködési Megállapodás 1. mellékletében rögzített címekről e-mail-ben be kell érkeznie a kereskedői nem rendkívüli ki-, ill. bejelentéseknek a legfrissebb átmeneti kereskedőváltás bejelentő táblában, Excel 2010 office verzióban, amely letölthető az elosztók honlapjáról. T-21 napig az üzenetek várnak, az elbírálás csak az ezt követő munkanapon kezdődik.

A táblázatokat az előírt névkonvenció alapján kell elnevezni:

- **Kereskedői küldés esetén**

Jelek	Karakterek száma
KB	3
16 jegyű EIC kód	16
–	1
T-nap	6
szabad karakterek	X
.xlsm	5

- **Elosztó válasza esetén a kereskedőnek**

Jelek	Karakterek száma
KB	3
Elosztói azonosító	9
–	1
T-nap	6
szabad karakterek	X
.xlsm	5

Egy bejelentő táblában csak egy T-napra vonatkozó ki/bejelentések szerepelhetnek.

A T-napot 6 karakteres formában (170505 - ééhhnn) tartalmaznia kell a file nevének.

Ha a fájlnevben nem megfelelő formátumú a T-nap, vagy nem egyezik meg a táblázatban szereplő ki/bejelentések T-napjával, illetve a T-napra vonatkozó bejelentési határidő már elmúlt, akkor a kereskedő bejelentései érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerülnek.

A névkonvenciónak nem megfelelően elnevezett, vagy nem a legfrissebb verziójú, vagy bármilyen módon módosított formátumú táblázatban megküldött kereskedői bejelentések érdemi vizsgálat nélkül visszautasításra kerülnek.

Amennyiben az elosztók által nem nyilvántartott Kereskedő-Mérlegkörfelelős páros kerül kiválasztásra, úgy a bejelentés érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül.

Bejelentéskor kötelező mezők: Kereskedői státusz, POD azonosító, Kereskedőváltás dátuma (a kereskedelmi szerződés kezdeti időpontja) (ééééhhnn), Ellátás alapú szerződés azonosítója, RHD fizető, Fogyasztói kapcsolattartó neve, telefonszáma, Küldő, Kereskedő, Mérlegkörfelelős, Elosztó, Kijelentéskor kötelező mezők: Kereskedői státusz, POD azonosító, Szerződés vége (a kereskedelmi szerződés megszűnésének

időpontja) (ééééhhnn), Küldő, Kereskedő, Mérlegkörfelelős, Elosztó. Amennyiben a kötelező mezők hiánytalanul nem kerültek kitöltésre, vagy az elosztó által kitöltendő mezők kereskedő által kerültek kitöltésre, akkor az elosztó érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja a sort.

A lenti táblázatban megadottól eltérő kereskedői státusz, vagy üresen hagyott cella esetén az elosztó érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja a sort.

Normál kereskedőváltás esetén választható kereskedői státuszok:

Státusz	Milyen esetben használandó
Bejelentés	Ellátás kezdete üzenet
Bejelentés KV	Kereskedőváltás bejelentés
Kijelentés	Ellátás vége üzenet
Kijelentés KV	Kereskedőváltás kijelentés

Rendkívüli kereskedőváltás esetén választható kereskedői státuszok:

Rendkívüli bejelentés ELLÁTATLAN	Ellátatlan POD bejelentése
Rendkívüli kijelentés KI RENDK.SZERZ.FELM	Rendkívüli szerződésfelmondás miatti kijelentés
Rendkívüli bejelentés - HIBAJAV	Hibajavítás miatti bejelentés
Rendkívüli kijelentés - HIBAJAV	Hibajavítás miatti kijelentés

Elosztói státuszok értelmezése:

Elosztói státusz	Értelmezés
Bejelentés - Elfogadva	Engedélyezett kereskedőváltás.
Bejelentés - Elfogadva: módosítással	Engedélyezett kereskedőváltás, azonban a bejelentettől eltérő a felhasználó típusa (pl. kereskedő profilusként jelentette be, azonban az elosztó nyilvántartásában idősorosként szerepel. Ekkor csak idősorosként fogadjuk el a bejelentést).

Bejelentés - Visszautasítva: adathiány	A kereskedőváltás bejelentés vizsgálata során a hibakód(ok)nak megfelelő hiba merült fel, mely alapján a bejelentés visszautasításra került.
Kijelentés - Elfogadva	Engedélyezett kijelentés. Amennyiben az adott mérési pontra érkezett Elfogadva státuszú bejelentés, akkor kereskedőváltás történik, amennyiben nem, akkor a POD kereskedő nélküli ellátatlan lesz.
Kijelentés - Visszautasítva: adathiány	A kereskedőváltás kijelentés vizsgálata során a hibakód(ok)nak megfelelő hiba merült fel, mely alapján a kijelentés visszautasításra került.

A fogyasztási hely elosztói azonosítóját meg lehet adni. Amennyiben fogyasztási hely azonosító és a mérési pont nem ugyanazon fogyasztási helyre mutat, úgy az elosztó nem tekinti beazonosítottnak a bejelentést és visszautasítja.

Abban az esetben, ha az elosztó rendszerében beazonosíthatatlan a POD, a sor további vizsgálat nélkül elutasításra kerül.

A MÉF-et megadhatja a kereskedő. A cella formázás nélküli pozitív egész számot kell, hogy tartalmazzon. Pl. nem tartalmazhat: pontot, vesszőt, tizedest, szóközt, formázást, előjelet, stb. Nem megfelelő formátum esetén a sor elfogadásra kerülhet, de a MÉF-et nem vesszük figyelembe.

Kereskedői verseny miatti visszautasításban elosztó nem nevezi meg a jelenlegi vagy a versenyző kereskedőt.

Ha olyan mérési pontra érkezik normál vagy rendkívüli kereskedői bejelentés, ahol az elosztó nem ismeri a felhasználót, ill. a bejelentés alapján nem is tudja a rendszerében a felhasználót beazonosítani, az elosztó a bejelentést „ISMERTLEN FELHASZNÁLÓ” okkal elutasítja.

Továbbra sem szükséges bejelenteni az adatváltozás nélküli hosszabbításokat, mert a mérési pontok kijelentésig a kereskedőnél maradnak. Az elosztó nem figyeli a kereskedelmi szerződések hatályának lejártát, így a régi kereskedelmi engedélyes kijelentésének hiányában a rendszerében nem változtatja meg a kereskedőt. Amennyiben mégis azonos kereskedőtől, azonos POD-ra, azonos T-napra érkezik hibátlan normál ki-, és bejelentés, akkor azt az elosztó elfogadja, és a bejelentésben küldött adatokat fel is dolgozza, mint pl. RHD fizető váltás, MÉF módosítás, kapcsolattartó adataiban módosítás, ellátás alapú szerződés azonosító, profilos felhasználók esetén leolvasási adat rögzítése. A „kereskedőváltás” adatainak átvezetése egy elszámolást generál.

Sorok közötti vizsgálatok:

A vizsgálatok már csak a formailag és tartalmilag hibátlan sorokra értelmezendők, amelyek egy feldolgozási ciklusban kerülnek feldolgozásra.

1. Ha egynél több hibátlan bejelentés típusú, de különböző kereskedői státuszú sor érkezik azonos kereskedőtől azonos POD-ra, azonos T-napra, akkor az elosztó az alábbi sorrendben az első bejelentést fogadja el, a többi visszautasítja:

1. Bejelentés KV
2. Bejelentés
3. Rendkívüli bejelentés ELLÁTATLAN
4. Rendkívüli bejelentés HIBAJAV

Ha a kereskedői státusz is azonos, akkor az azonos státuszúak közül az időben később érkezőt veszi figyelembe az elosztó, mert így lehetőség van esetleges hibajavításra.

2. Ha egynél több hibátlan kijelentés típusú, de különböző kereskedői státuszú sor érkezik azonos kereskedőtől azonos POD-ra, azonos T-napra, akkor az elosztó az alábbi sorrendben az első kijelentést fogadja el, a többi visszautasítja:

1. Kijelentés KV
2. Kijelentés
3. Rendkívüli kijelentés KI RENDK.SZERZ.FELM
4. Rendkívüli kijelentés HIBAJAV

Ha a kereskedői státusz is azonos, akkor az azonos státuszúak közül az időben később érkezőt veszi figyelembe az elosztó, mert így lehetőség van esetleges hibajavításra.

3. Kijelentés KV-t az elosztó akkor fogadja el, ha azonos fordulónapra egy és csak egy Bejelentés KV, vagy csak egy Bejelentés, vagy csak egy Rendkívüli bejelentés ELLÁTATLAN érkezett a POD-ra. Bármilyen más esetben elutasításra kerül. Pl.: Kijelentés KV és több bármilyen típusú bejelentés.

4. Ha Kijelentés, vagy Rendkívüli kijelentés KI RENDK.SZERZ.FELM érkezik a POD-ra, akkor azt az elosztó elfogadja, így a mérési pont ellátatlanná válik.

5. Ha csak egy Bejelentés KV, vagy csak egy Bejelentés, vagy csak egy Rendkívüli bejelentés ELLÁTATLAN, vagy csak egy Rendkívüli bejelentés HIBAJAV érkezik önmagában a POD-ra, akkor azt az elosztó csak akkor fogadja el, ha T+1 napon a POD ellátatlan. Pl. Ha egynél több hibátlan bejelentés érkezik különböző kereskedőtől azonos POD-ra, azonos T-napra, vagy az adott T-napon a POD-nak már van

kereskedője, akkor az elosztó valamennyi bejelentést visszautasítja.
(kereskedői verseny)

A rendkívüli be/kijelentés formátuma, adattartalma, kötelező mezői azonosak a normál be/kijelentésével.